

BODRUM TÜRKÜLERİ
MANİLERİ TEKERLEMELERİ
ve
MARŞLAR

Türkülerin Sözleri

Yorum, Öykü ve Anıları

Bodrum'lu Musikişinaslar ve eserleri

DERLEYEN

Araştırmacı Yazar Öğretmen
MEHMET USLU 1930 (1928)

BODRUM

MEHMET USLU

1928 (1930) Yılında Bodrum'un Karabağ Köy'ünde doğdu. Akçaalan ilkokulu'ndan sonra Aksu, Ortaklar köy Enstitülerinde okudu. 1946 yılında Bodrum 'un Kızılağaç Köyü'nde başladığı öğretmenlik hayatına , yedek subaylık görevinden sonra yine Bodrum'un Karabağ Köyü'nde devam etti. 32 yıllık öğretmenliğinin son halkası olan Bodrum Atatürk İlkokulu'ndan 1979 yılında emekli oldu.

Yazarın, 1958 yılından bu yana yayınlamaya hazır Bodrum 'un tarihi ve Türk Halk Bilimi araştırmaları, şarkı, türkü, marş, üzerine besteleri ile bir roman çalışması vardır. 1950 yılından beri yazdığı şiirlerinden bir kısmını "Yerden Gökten Bodrum Şiirleri" isimli küçük bir kitapta, "Sevgi Şiirleri"ni de ikinci kitapta yayınladı. Yayınlanacak iki bölüm daha şiirleri vardır.

Yazar "Ege Çocukları" adını verdiği, denizle ilgili hikâyelerini, bir kitapta topladı, yayımlandı.

Yukarı da adı geçen roman "Ağa Kızı Severse" basıldı.

Bu defa "Bodrum Türküleri, Manileri, Tekerlemeleri ve Marşları" kitabımı sunuyorum.

teşekkürler ;

Bu eserin basımında bana destek veren özüyle sözüyle gerçek bir Bodrumlu olan Belediye Başkanımız sayın Mazlum AĞAN ve eğitici kimliğini, yaşam biçimi haline dönüştüren Bodrum'u çocuklarımıza hakettikleri gibi bırakabilmeyi kendine görev edinen Başkan Yardımcımız Nuran YÜKSEL'e öncelikle teşekkür ederim.

Bu eserin basımını büyük bir hevesle ilk üstlenen, ancak ömrü yetmeyen, rahmetli Belediye Başkanımız sayın Emin ANTER'i saygı, şükran ve rahmetle anıyorum.

"HER ŞEY BODRUM İÇİN" diyen BODRUM BELEDİYESİ YÖNETİCİLERİ ve ÇALIŞANLARININ başarılarının devamını diliyorum.

Araştırmacı, Yazar, Şair, Müzisyen
Emekli Öğretmen
Mehmet USLU

ÖNSÖZ

Bodrum türküleriyle manilerini açıklama, anı ve notalarıyla, müzik ve dil bakımından aslını uygun olarak bu kitapta derledim. Karınca kararınca derinleştirerek, elde ettiğim derlemeler bu kadarla bitmiş değildir, sürecektir.

Bu günlere dek nişanlarında, düğünlerinde ve bayramlarında bu türkülerle oynattılar oğullarını ve kızlarını ninelerimizle dedelerimiz. Onların, " ye pavayı, kaldır havayı" diye söyledikleri ve söyledikleri Bodrum havalarının günümüze dek ulaşımında büyük hizmetlerde bulundu, çalgıcı Şerife, kemaneci İsmail Karakaya'da, çalgıcı Çakır Güssün Fikirli Gerişte, kemaneci Mahmut ve Kör Mustafa ve Mahibe Akçaalan da, Fatmacık ve Köroğlu (Hasan Hüseyin Salım) Müsgebi'de (Ortakent), İstanbul'lu Zeynep, Bodrumlu Camız . Bu gün Bodrum türkülerini taptaze yaşatanlar çalgıcı Mahmut'un oğulları Süleyman Savaşçı ve Kemal, Raziye Baysal, Seha Ergene, Salih Baysal, Ali Gökçen, Mustafa Bacaksız(Çelik) ve daha pek çok sanatçımız Bodrum 'da.

Bu kadar çok sanatçımız olmasına karşın Bodrum Türküleri'nin bir çoğunun tarihe karıştığı kanısındayım. Bodrum Sarayı Türküsü de hemen hemen böyle olacaktı. Onu Güreceli Hilmi Aykoç'tan almamız mümkün olabildi. Bodrum Türküleri'nde de unutulan kısımların çoğunluluğu dikkat çekmektedir, ilerde bulunan kısımlar da eskilerine eklenecektir.

Bodrum'a has veya Bodrumlulaşmış bu ezgiler, hüzünden çok, tatlı kıvrımlı çevik hareketlerle sel gibi akıcı oyuna dönüşür. Mavi Ege'nin dalgaları gibi insana coşku, sevinç ve cesaret verir. Dürüstlük ve efelik ruhu taşıyan misafirperver ve temiz huylu insanların, bu türkülerde kucaklarsınız Bodrum'un.

Bu yapıtımda, yöremiz halkının çoğunlukla kullandığı dile ve müziğe konsantre olmağa çalıştım. Çünkü, son yıllarda saptırılmalar olmuştu. Bodrum Türküleri de kişiye değil, kişi Bodrum Türküleri'ne uymalıydı. Burada, bu çalışmalarına öncü kabul ettiğim Osman Nuri Bilgin'i rahmetle anıyorum.

Araştırmalarım sırasında dikkatimi çeken ve hayret ettiğim bir nokta, hiçbir sanatçı, Bodrum türkülerini tam olarak bilmemektedir. Nedeni sorulduğunda "Düğünlerde daha çok kişinin oynatılması için" diye bir yanıt alınıyor. Geçim meselesi .

Bodrum türküleriyle ilgili olarak hazırlanmış bazı filmlerin 50 yıl kadar sonrasında yaşayacak Bodrumlum'un özgeçmişine yanılığlar getirecek kadar uydurmalarla dolu olduğunu gördüm. Bu, araştırmalara başlamamın nedeni oldu.

Bir Bodrumlu olarak türkülerimizin, tekerleme ve manilerimizin söz ve ezgi aslına inebilmek, ilgili anıları da birkaç bilir veya duyar kişinin aynı noktayı vurgulayan sözlerine uyarak Bodrum, Milas, Muğla ve Datça'nın merkez ve köylerinden sözüne güvenilir kişilerle ev veya kahvehanelerde yaptığım sohbetlerde, çekinen kişilere karşı biraz da anlatımlar vererek derine araştırmalar yapmağa çalıştım. Sonuca varmış değilim, daha da çok veriler elde edeceğim kanısındayım.

Bu kitap, teşekkür ettiğim, isimleri yazılı kişilerden edindiğim derlemelerle geçmişimizi geleceğe bağlayan bir köprü ödevi yapabilecekse, kendimi mutlu sayarım, saygılarımla.

12.03.1978

Mehmet USLU

GİRİŞ

Eski Bodrum muhabbetlerini müzik, oyun, içki süsler, kadın tamamlardı. Muhabbetlerin sonunda, bir başka kişiyle yaşayan böylesi kadınlara "ayak karısı" denirdi. Bu tür eğlenciler, Bodrum türkülerine renk katması bakımından bilinir.

En küçüğünden en büyüğüne dek dağda çoban, yolda kentli ve köylüm, sarhoş olmasa da, daha çok Bodrum türkülerini söylemekten zevk almaktadır, bu gün de.

"Nerede o eski muhabbetler" diye de yakındığı olur. Yeni günlerin eğlencelerine "dünya gaillesinden" vakit bulamayanlar. O düğünler başka o bayramlar bambaşkaydı. Efelik, mertlik, insanlık korkardı o günlerin havasında. Tüfekler, tabancalar atılsa da havaya. Koca kavakların, koca melengeçlerin dibinde salıncak binenlerin keyfine diyecek yoktu, genç ihtiyar erkek kız. Yaşlı veya delikanlı erkekler cura çalarlar, saz ve kemaneyle de söyleyip oynardı. Genç kızların ve kadınların enstrümanı olmasa da bir tencere veya darbukası, çalma ve oynama zevkinden yoksun edemezdi onları.

Bodrum düğünlerini önceleri, vücut sakatlığı olan veya gözü bağlı erkek kemancı ve darbukacı kadın çingeneler yapardı. Sonraları bunlara aldırış edilmemekteydi. Çalan sanatçılar çoğalmıştır. "en kötü sanat çalgıcılığıdır, o da elde bulunsun" diyen Bodrumlular, herhangi bir enstrüman çalmasını bilmeseler bile, modern müzik araçlarından çok iyi yararlanıp başkaca müzik zevklerini almaktadırlar.

Eski Bodrum enstrümanları cura, saz, kabak kemane, keman, darbuka, davul ve kavaldı. Çoğu günümüze dek gelmiştir. Keman, çalınırken iman tahtasının üzerinde durduğundan, çalması günah sayılırdı.

Eski muhabbetlere, anılmasını önlemek, rahatsız edilmemek ve ahlakın bozulmaması için çocuklar, yani "ağzı karalar" alınmazdı. Bu tür eğlenceler kalabalıktan uzak ev ve damlarda ya da inlerde yapılırdı.

Bodrum'a , kemanın adalardan gelmiş olması tahmin edilmektedir. Öbür enstrümanlar Anadolu'muza Türk'lerle gelmiştir. Bodrum da 50 yıl kadar evvelden beri tef, yerini darbukaya bırakmıştır.

Bodrum türkülerinin, çoğunlukla çalınıp söylendiği ve oynandığı, düğünden başka bir yerde muhabbetlerdi. Muhabbetlere, bir giriş havasıyla başlanırdı. Bu muhabbetlerin buralara yeni gelmiş, Bodrum türkülerini iyi bilen ve "yeni yetme" denilen gençlerce açılışı yapılırdı:

Adam aman adam aman
Kararsın da kararsın
Ne de büyüksün ne de güççük
Tamam da bene yararsın

Kaynak Kişi: Ömer Keskin 1327 Bodrum 3/ 166

Bu giriş kıtasının bitişinde, bunu söyleyen gence yapılan işaret varsa söyleyiş burada kesilir, yoksa devamında :

Adam aman dilimi
Portakalın dilimi
Yarimi öpem derken
Isırırverdim dilimi

Adam aman adam aman
Sürmeli de sürmeli
Bize sazı çalmanın
Adalara sürmeli

Hasip Efe 1315 Bodrum 9/82

Birinci kıt'adan sonra veya burada coşkuya gelen büyük usta çalgıcı, etkilenmiş olup, eline sazını da alarak şöyle cevap verir :

Haydi bre çocuk haydi
Değilsin meydanın rengi
Meydana çıkmadan da
Geçer yüzünün rengi

Ömer Keskin

Deyip, Bodrum türkülerini çalarak sonuna, yoruluncaya dek söylemeğe başladır. Söyleyiş ve çalışmaların sonunda da :

Sarı kayat büsbütün
Tabakam yüzlük tütün
O yar benim olmazsa
Yansın cihan büsbütün

Hasip Efe

Diye dinlenmeye veya son vermeye geçilirdi. Bu duygularla, bundan sonra önünüze açıklamalı Bodrum türkülerini ve manilerini seriyorum. Sonra da Bodrum türkülerini, aynı noktayı vurgulayan kanıtlara dayanarak, anıları olay sırasına göre kompoze olarak, alfabetik düzende sunuyorum. Saygılarımla.

1. BÖLÜM

BODRUM TÜRKÜLERİ VE BODRUMLAŞMIŞ TÜRKÜLER

Efe : Öner KARAÇİÇEK

AAŞAM OLDU

Notayazıları: Mehmet İslu

Aaşamın ilkindin arası
Yakdı da beni başlarının garası
Amman da garası yavrum da garası
güzelim de garası

Bağlantı

Aşayım şu daaları aşayım (Aşayım şu
daaları ben aşayım)
Yar seni alayım alayım da (gaçayım)
(boşayım)
Amman da kaçayım yavrum da kaçayım
güzelim de kaçayım

Bağlantı

Aaşam oldu gine de basdı garannık
Ciyerime ataş düştü verannık (Yüreğime
ataş düştü verannık)
Amman da verannık yavrum da verannık
güzelim de verannık

Bağlantı

Aaşam oldu gine de basdı kareler
Ciyerimde (pul pul oldu) (göz göz oldu)
(köz köz oldu) yareler
Aman da yareler yavrum da yareler
güzelim de yareler

Bağlantı

Aaşam oldu yaka da madım gazımı
Gadir mevlam böyle de yazmış yazımı
(Gadir de mevlam gara mı yazmış
yazımı?)
Aman da yazımı yavrum da yazımı
güzelim de yazımı

Bağlantı

Aaşam oldu gecemi de çıkydın, yollara
Yarım deye sarılı mı veedin, ellere?
Aman da ellere yavrum da ellere güzelim
de ellere

Bağlantı

Derleyen
Mehmet USLU

Belki, Karakaya'lı bir sevgiliyi delice özleyiş, kaçırma
olanaksızlıkları ve zoraki evlendiriliş, bu oyun havasında,
Karakayalı tarbika çalgıcısı Koca Şerife Çalım tarafından
dile getirilmiş olduğu söylenir.

ALLI ZEENE-BİM
Kandığar

Zee ne bin...er le...ri ha mam ya... , Lun da... ,

Altın bi... , Le zik ler yanar so lun da

Notaya alan: Mehmet Uslu.

The image shows a handwritten musical score on three staves. The first staff is in 15/8 time, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 15/8. The melody is written in a treble clef. The lyrics 'ALLI ZEENE-BİM' are written above the staff, and 'Kandığar' is written below it. The second staff continues the melody with the lyrics 'Zee ne bin...er le...ri ha mam ya... , Lun da... ,'. The third staff is also in 15/8 time, with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature of 15/8. The melody is written in a treble clef. The lyrics 'Altın bi... , Le zik ler yanar so lun da' are written below the staff. The signature 'Notaya alan: Mehmet Uslu.' is at the bottom right.

ALLI ZENE'B'İM

Zeneb'in evleri hamam yolunda
 Altın bilezikler yanar golun da (2)
 Zeneb'im Zeneb'im allı Zeneb'im > (2)
 Güzellerin içinde belli Zeneb'im
 (Aleylerin için de belli Zeneb'im
 Üç köyün içinde belli Zeneb'im)
 Zeneb sen güzelsin alı nelersing ? > (2)
 İnce belin üsdüne şalı nelersing > (2)
 Araname
 Bağlantı
 Zeneb bu güzellik var mı soyunda ?
 Elvan elvan güller açar goynunda (2)
 Araname
 Bağlantı
 Zeneb'e yapdırdım altından darak
 Dara da zülfünü gerdana bırak (2)
 Araname
 Bağlantı
 Zeneb'in mantosu sıkılmış belini
 Ceplerine sokmuş tombul elini (2)
 (Gördüm al dudakda pembe dilini)
 Araname
 Bağlantı
 Zeneb'im oturmuş daşın üsdüne
 (Zeneb'im oturmuş daşın başına)
 Al garanfil sokmuş gaşın üsdüne (2)
 (Sürmeler mi çekmiş hilal gaşına)
 Araname
 Bağlantı
 Zeneb'im oturmuş gayve bişirir
 Kınalı parmaklarınan filcan deşirir (2)
 Araname
 Bağlantı
 Evlerinin önü Madran almesi
 Sulara govermelere korkar annesi (2)
 Araname
 Bağlantı
 Evlerinin önü daşlık deyil mi ?
 Salla da şalvarını gençlik deyil mi ?
 Araname
 Bağlantı
 Evlerinin önü hamama yakın
 Zeneb sen güzelsin çiçekler dakın (2)
 (Zeneb sen güzelsin nazardan sakın)
 Araname
 Bağlantı
 Gölmeyining yen'i haleli haleli
 Her yannarın var emme gaşların belalı (2)
 Araname
 Bağlantı
 A gız senin saçını ince de örmeli

Emsaling denging yokdur kimnere vermeli (2)
 Araname
 Bağlantı
 İğdenin dalleri yerlere sallanır
 Seni de seven oğlannar nası da dayanır ? (2)
 Araname
 Bağlantı
 Guca da dağ başında mangal kömürü
 Mevlam güzelleri versin ömürü (2)
 Araname
 Bağlantı
 Guca da dağ başında buydi harmanı
 Zevdalara tutuldum yoktur dermanı (2)
 (Zevdalara tutuldum incedir dermanı)
 Araname
 Bağlantı
 Guca da dağ başında harman olur mu ?
 Guru da zevdalara derman olur mu ? (2)
 (Guru da zevda çekene ferman olur mu ?)
 Araname
 Bağlantı
 Guca da dağ başında harman güç olur
 Güzellering yanın da (goynunda) sabah tez olur
 (2)
 Araname
 Bağlantı
 Evlerinin önü düz deyil daşlık
 Bi daha ele geçmez bu cavır gençlik (2)
 Araname
 Bağlantı
 Giding evinize yollar dolaşır
 İnsan sevdiğine (sürmelisine) تنها da ulaşır
 (29)
 Araname
 Bağlantı
 Yüce de dağ başında gavişdım yare
 Çok aradım derdime bulamadım çare (2)
 Araname
 Bağlantı
 İğdenin dalleri esdiyi zaman
 Nası da barışırız küsdüyü zaman (2)
 Aranağme
 Bağlantı
 Var git oğlan var git dengim deyising
 Ak gerdan altın ister zengin deyising (2)
 Bu oyunun
 havasının da anıları, bölümündedir.
 Not :Guca Dağ, Gümüşlük Liman'ın önündedir.

ASLI'M

Uşak

Ayın doğduğu yerden Aslım ben de dovarım

Duvardan duvara yavrum boynum e . . ye rim

Gen . . dim de güccüğüm emme güzeli se . . ve rim

Se ve rinde güzel leri Aslı'm korkmam ölüm den hey hey hey

Notaya alan: Mehmet Uslu

A S L I ' M

Ayın doğduğu yerden aslım ben de dovarım ben de dovarım
 Duvardan duvara yavrum boynum eyerim boynumu eyerim
 Gendim de güccüğüm emme güzeli severin güzeli severin
 Severim de güzelleri Aslı'm korkmam ölüm den hey hey hey

Uyudum uyandım yavrum gece yarısı gece yarısı
 Goynuma dökülmüş Aslı'm güller gurusu güller gurusu
 Ben de nazlı yerden Aslı'm ayrılmam doğrusu ayrılmam doğrusu
 Severim de güzelleri yavrum kokmam ölüm den hey hey

Her sabah her sabah Aslı'm gel geç buradan gel geç buradan
 Gam ile kaseveti yavrum kaldır aradan kaldır aradan
 Ah ni de güze yaratmış Aslı'm seni yaradan seni yaradan
 Seni yaradanın da Aslı'm ben de guluyum of of

Sabah namazında Aslı'm gavişdım geline gaviştım geline
 Sıvamış gollaanı Aslı'm furmuş beline furmuş beline
 Yemeni de bağlamış Aslı'm zülfünün teline zülfünün teline
 Zülfünün de teli değil Aslı'm gerdan benine of of

Sabah namazında Aslı'm ezannar okunur ezannar okunur
 Ezanın sedasıyla Aslı'm ay gün tutulur ay gün tutulur
 Yarı güzel olannar Aslı'm çiçek sokunur çiçek sokunur
 Yarı çikin olannar Aslı'm ölür gurtulur of of

*Senelerce evvel güzel Aslı'sını nasıl sevdiğini en güzel sözcüklerle, bir oyun havası olan bu türküyle, anlatmıştır sevgilisi.
 Bu türkü, birkaç kişi dışında hemen hemen unutulmak üzeriydi Bodrum da, bestelenişinin anısına rastlanamadı. Bu bir Bodrumlaşmış türküdür*

ATIYE HANIM

Derleyen, Notaya alan: Mehmet Uslu

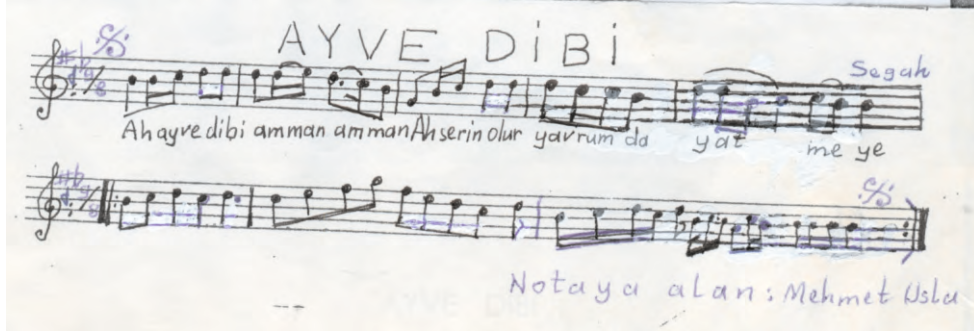
ATIYE HANIM

Atiye'min bahcesinde duz daşı
 Atiye de hanımı candan sever yüzbaşı

Aman da Atiye'm bahar mıdır? Yaz mıdır ?
 Atiye de hanıma bir kutu lokum az mıdır ?

Aman da Atiye'm bir daş düştü ocağa
 Karpuz gibi yuvarlan gel gucağa

Aman da Atiye'm bahar gelir yaz gelir
 Atiye de hanıma bir kutu lokum az gelir .

AYVE DİBİ

Ah ayve dibi amman amman
 Ah serin olur yavrum da yatmeye
 Bağlantı
 Ah gızla gelmiş amman amman
 Ah sürü sürü yavrum da bakmeye
 Bağlantı
 Ah çekmecemin amman amman
 Ah inatdarı yavrum da altından
 Bağlantı
 Ah bi yar sevdim amman amman
 Ah asger oldu yavrum da bahdımndan
 Bağlantı
 Ah ayve dibi amman amman
 Ah serin olur yavrum da dallere
 Bağlantı

Ah bi yar sevdim amman amman
 Ah nasib oldu yavrum da ellere
 Bağlantı
 Ah aliverin amman amman
 Ah dabancamı yavrum da doldurem
 Bağlantı
 Ah doldurem de amman amman
 Ah ben yendimi yavrum da öldürem
 Bağlantı
 Ah varın bakın amman amman
 Ah gabir bene yavrum da dar geldi
 Bağlantı
 Ah bu gençlikde amman amman
 Ah ölüm bene yavrum da zor geldi.

BASDIM ÇÜRÜK TAHDAYA
 Beste: Seha Ergene
 Uşak

Basdım çürük tahdaya
 Bendokduru is de mem
 Şu dağları aşayım
 Eğer yarım gelmezse

Dokdurgel miş bak mai ya
 Ya rım gel sin bak mai ya
 Yar yo lu na go şa yım
 Ben bu yerde na pa yım

Notaya alan: Mehmet Uslu

Basdım çürük tahdaya
 Dokdur gelmiş bakmaya
 Ben dokduru isdemem
 Yarım gelsin bakmaya

Şu dağları aşayım
 Yar yoluna goşayım
 Eğer yarım gelmezse
 Ben bu yerde napayım

Seha Ergene'nin hayal ettiği sevgiliye düzenlediği
 bir bestedir. Bu söz kısmı bitince çalınan ara
 müziğinde, hareketli oyunlar oynanmaktadır.

BELÂLİM

Usulü: İkizaksâğ
 BELÂLİM
 (BİLÂLİM) → Kesinlikle yanlış. *Segah*

Gaya vardım giz mey le belâlim yar bu la ma dim gez mey le

Gök metap lu al dat dum belâ Lim gıysı da ma ka le man dil le

Belâlim belâlim sen mi sin belâ lim sen be nım de yıl mı sin?
 Notaya alan: Mehmet Uslu

Gayn vardım cizmeyle belâlim

BELÂLİM

Çaya vardım cizmeyle belalım
Yar bulamadım gezmeye
Çok metdaplı aldatdım belalım (Çok hovarda aldatdım belâlım
Gıyısı markalı mandille (İpekli mandil vermeylen)
(Gaşımı gözümü süzmeylen)
Belâlım belâlım sen mising belâlım
Sen benim deyil mising ?

Hana vardım han deyil belalım
Pençiresi cam deyil (Etrafları cam deyil)
Yarım hamamdan çıkmış belâlım ayırılıcek can deyil (Dayanılıcek can
deyil)

Belâlım belâlım sen mising belalım
Sen benim deyil mising ?

Çaya vardım çayladım belalım
Gülü deste bağladım
Birini gendim için belâlım
Birini yare yolladım

Belâlım belâlım sen misin belalım
Sen benim deyil misin ?

Çaya vardım çayladım belâlım
Çaydan balık avladım
Vardım yarımın yanına belâlım (Ben yarimi görünce belalım)
Oturdum da ağladım

Belâlım belâlım sen mising belalım
Sen benim deyil mising ?

Çaya vardım çay susuz belâlım
Ela gözler uykusuz
Ellerin yari gelmiş belâlım
Haniya da benim gaygusuz

Belâlım belâlım sen mising belalım
Sen benim deyil mising ?

Yemenin dalda galdı belâlım
Gözlerim yol da galdı
Tez gönder metdubunu belalım
Aklım hep sende galdı

Belâlım belâlım sen mising belalım
Sen benim deyil mising ?

BODRUM SPOR GENÇLİK MARŞI

Gençleriz acunda yoktur eşimiz
Yurdun her yerinde yanan ateşiz
Kollar çelik gövdeler hep tunç
Yılmak bilmeyiz Atatürk gençleri denilir bize

Bodrum Spor ülkünle sen
Varlığınla bin yaşa şa şa
Yeşil beyaz formanla
Bodrum'unla bin yaşa şa şa

Tunç ayaklarınla haydi savaşa
Her zaman başa geç Türk genci başa
Kollar çelik gövdeler hep tunç
Yılmak bilmeyiz Atatürk gençleri denilir bize

Bodrum Spor ülkünle sen
Varlığınla bin yaşa şa şa
Yeşil beyaz formanla
Bodrum'unla bin yaşa şa şa

Cemal Zihni Ulusay

CEMAL BEY'İN TÜRKÜSÜ

Haydindik aman al forazın ganına
Yazık oldu aman Cemal Bey'in canına

Aylar doğdu aman dulundu
Cemal Bey'in ölüsü Payamnık'da bulundu

Varın bakın aman gabirimın daşına
Ulu guşlar aman yuva yapmış başına

Haydindik aman ay aşamdan dulundu
Cemal Bey'in ölüsü Payamnık'da bulundu

Not : Müziğine raslanamadı.

BODRUM HAKİMİ

Türkü

Bod rum lu lar ken bi çe re ki ni Fe le ğe kur ban mı g it tin? Bod rum

ha ki mi

Ha ki mi ni mi Me pha ret ha nım na sı la sı dı nı ö pe ken di ni Alt un na ka sa kımış bi ca kile

do ğ ra dı lar te ni ni

Notaya alan: Mehmet Uslu

BODRUM HAKİMİ

Bodrum'lular erken biçer ekini
Feleğe gurban mı gitdin Bodrum Hakimi
Hakime hanım Mefharet hanım nasıl asding ipe kendini (kendi kendini)
Altın makas kümüş bıçak ile doğradılar tenini
Bodrum 'un da ekinneri erkenden bitti
Hakima hanım gendini intar mı etti (intihar mı)
Hakime hanım Mefharet hanım nasıl asding ipe kendini
Altın makas kümüş bıçak ile doğradılar tenini
Bodrum'un dağları fundalık orman
Hakime hanım yazmadın mı masana ferman .
Hakime hanım Mefharet hanım nasıl asding ipe kendini
Altın makas kümüş bıçak ile doğradılar tenini
Bodrum'un da galesi var denize bakar
Hakime hanım'ın ölümü herkesi yakar
Hakime hanım Mefharet hanım nasıl asdın ipe kendini
Altın makas kümüş bıçak ile doğradılar tenini
Bodrum'dan gider iken onu görmüşler
Hakime hanım duyannar çarşıya inmişler
Hakime hanım Mefharet hanım nasıl asding ipe kendini
Altın makas kümüş bıçak ile doğradılar tenini
Hakime hanımın memleketi Kütahya Tavşan
Hakime hanım sen eyledin bizleri perişan
Hakime hanım Mefharet hanım nasıl asding ipe kendini
Altın makas kümüş bıçak ile doğradılar tenini

Söz ve Müzik : Mustafa Bacaksız (Çelik)

HAKİME HANIM

Bodrumlular erken biçer ekini
Feleğe kurban mı gittin Bodrum Hakimi (2)

Nasıl astın Hakim hanım ipe kendini
Altın bıçak gümüş makasile doğradılar tenini (2)

Hakime Hanım senin adın Mefharet Tüzün
Ağlaya sızlaya uğurladık yazın (2)
(Fermenlara yazmışsın kabrimi çiflime kazın) (2)

Nasıl astın Mefharet hanım şu genç yaşında
Çifte tabibler dolaşır cenazenin başında (2)

Hakime Hanımın memleketi Kütahya Tavşan
Hakime hanım sen eyledin bizleri perişan 1.(Bodrum'luları) (2)

Nasıl astın Bodrum hakimi ipe kendini
Destere ile doğradılar gülden beyaz tenini (2)

Şoför cenazeyi çarşılara dolandır
Fani dünya hayatımız hepimize yalandır.(2)
(Hakime hanımın türküsünü besteleyen yeniköy'lü cümbüşçü
oğlandır) (2)

Nasıl astın Bodrum Hakimi ipe kendini
Çifte doktorlar doğradı gülden beyaz tenini (2)

Bu türkü Çelik (Mustafa Bacaksız) tarafından bestelenmiştir. O
bana çalıp söyledi. O, Bodrum'un Yeniköy'lüsüdür.

BODRUM SARAYI TÜRKÜSÜ Uştak

Bir sa ray yap tır dımbır u ştan u ca . . .

İ ginde ya ta ma dım , "ü ç gün" ü ç ge ce

0 Lur mu de ğiş me k al tı nı tun ca . . . ?

Ya şa Os man Pa . . . şol . . sen bi a l e r ya şa .

An i ki si gay ma ka m dört ya n lı pa şa

Notaya atan: Mehmet Uslu

BODRUM SARAYI HAVASI

Bir saray yaptırdım bir uçdan uca (2)
İçinde yatamadım üç gün üç gece (2)
Olur mu değişmek altını tunca ? (2)

Yaşa Osman paşa sen binler yaşa (2)
On ikisi gaymakam dört yanı paşa (2)

Bağımı belledim yimedim üzüm (2)
Harmanı kaldırdım görmedi gözüm (2)
Allah nasip ederse döneriz güzün (2)

Yaşa Osman Paşa sen binler yaşa (2)
On ikisi gaymakam dört yanı paşa (2)

ÇAKIR EMİNEM

Bilkeşide (Hüseyni)

Derleyen, Notaya Alan; Mehmet Uslu

ÇAKIR EMİNEM

Dağdada davar izi var (2)
Emine'min bende gözü var (2)
Emine'yi ben çok severim (2)
Doyulmaz cilvesi var (2)

Dağda da davar güderim (2)
Emineye selam ederim (2)
Emine selamı almazsa (2)
Alır da başımı giderim (2) 1.
(başımı da alır giderim) 2.

Emine'm Emine'm Çakır Emine'm
Gözlerinin altı çukur Emine'm (2)

Emine'm Emine'm Çakır Emine'm (2)
Gözlerinin altı çukur Emine'm (2)

Dağda da tavşan yayılır (2)
Kemikleri sayılır(2)
geçmede kapım (Eminem) önümden (2)
Seni de gören bayılır(2)

Dağda dübek olur mu? (2)
Ateşden gömlek (yasdık) olur mu ?(2)
El gızının goynunda
Uykuya amel olur mu ? (2)

Emine'm Emine'm Çakır Emine'm (2)
Gözlerinin altı çukur Emine'm (2)

Eminem Eminem Çakır Emine'm (2)
Gözlerinin altı çukur Emine'm (2)

ÇATALÇAM

Sûzidil

Ça tal Çal ma gur şun at dım.. Geçmedi am man ...

geçmedi saz.....Nazlı da ya re .. am man Ağ lar ver dim ...

İç ... me di A na ne ma ...

İç ... me di A na ne ma ...

ÇATAL ÇAM

Çatal çama gürşun atdım
 Geçmedi aman geçmedi
 Nazlı da yare aman
 Ağılaa veedim içmedi (2) (Rakılaa veedim a yarım de içmedi)
 Çok sööledim bir sözlerim
 Geçmedi amman geçmedi
 Gıymetini amman (ben saramadım amman)
 Bilene de düşmedi (2) (Sarana da aşkoosun)
 Ay garannık (amanın amman) (İmanım amman)
 Gecede mi çıktın yollara ?
 Yarım deye amman
 Sarılı mı veedin ellere ? (2) (Sarılı mı veedin a yarım de ellere)
 Ay doomadan amanın amman
 Şavkı da furdu daalara
 Ay doomadan amman
 Gece mi de (gece de mi) çıkdın yollara (2)
 Gün mü doomuş amanın amman ?
 Garibimin başına
 Yeni de girmiş amman
 Onüç ondört yaşına (2)
 Bir tepeden bir tepeye (Bir tepeden öbür tepeye)
 Atıldım amman atıldım
 Atıldım da amman
 Aleylere gatıldım (2)
 Onikidir amanın amman (onikidir efeler amman)
 Şu deermenin sereni
 İçindeki amman
 Urum deyil ermeni (2)
 Ermeni'ye imanım amman
 Nahal gönül veemeli
 Çıkadabilsem amman
 Şu daaların başına (2) (Şu tepenin a yarım de başına)
 Bir gemim var salı da veedim
 Engine amman engine
 Şindi de raabet amman
 Güzel ilen de zengine (2)
 Bir tepeden öbür tepeye (Bir tepeden bir tepeye)
 Ün olur amman ün olur
 İnsan da sevdiyi (Adam da sevdiyi yare)
 Yanar da yanar kül olur.

ÇEKİRGENİN TABİRİ

Türk

Ge kir genün tabir n... lar parda buy di batı ru saz

Ben boralar a gel mez dım a manın Naz Lida yarımın hatı rı

ÇEKİRGENİN TABIRI

Çekirgenin tabırı
Arpa da buydi batırı
Ben buralara gelmezdim amanın (2)
Nazlı da yarimin hatırı (2) (Nazlı da gülümün hatırı)
Aranağme
Çekirgem uçmaz oldu
Ganadın açmaz oldu
Şu zamane kızları amannın (2)
Erkeden kaçmaz oldu (2)
Aranağme
Dabancamı doldurdum
Boş masaya gondurdum
Uyuyan gözlerini amanın (2)
Öperek uyandırdım 1. (2) (Ah öperek uyandırdım) 2.
Aranağme
Dambaşında siniler
Tisge de fursam iniler
Şu zamane kızları amanın (2)
Haftada goca yeniler (2)
Aranağme
Çekirgem uçuverdi
Ganadın açıverdi (kopuverdi)
Elin oolu deyil mi amanın (2)
Sevdi de (bırakıp) kaçıverdi
Aranağme
Dabancam dolu mermi
Adam bööle eder mi?
İnsanda sevdiği yari amanın
Bırakıp da (Bırakır da) gider mi? (Terkedip de gider mi ?)
Aranağme
Dabancam dolu fişek
Atarım yüssek yüssek
Haram da olsun sevdiyim amanın (Haram da olsun a yarım amanın)
Sensiz de yaddığım döşek (Sensiz yaddığım döşek)

3 Halkalı Türkü Zincirinde
bu 2. halkadır.

Anonim

ÇÖKERTME TÜRKÜSÜ
HÜSEYİNİ

Sofyan

Notayan: Alan, Mehmet Uslu

- Çökertme'den çıktım da Halil'im aman başım selâmet (2)
 Bitez de yalına varmadan Halil'im aman koptu kıyamet (2)
 Arkadeşim İbrahim Çavuş allahına emanet (2)
 Burası da Asbat deyil Halil'im aman Bitez Yalı >2
 Ciğerime ateş saldı amman gürşun yarası
 Güverte de gezer iken aman gunduram kaydı (2)
 İpekli mandilimi öözger (örüzger) aldı (2)
 Çakır da gözlü Güssün'ümü kerkez Gaymakam aldı (2)
 Burası da Asbat değil Halil'im aman Bitez Yalı >2
 Ciğerime ateş saldı aman gürşun yarası
 Gidelim gidelim Halil'im Çökertme'ye varalım (2)
 Golcular görürse Halil'im derelere kaçalım (2)
 Teslim olmayalım Halil'im aman kurşun saçalım (2)
 Burası da asbat değil Halil'im aman Bitez Yalı >2
 Ciğerime ateş saldı amman gürşun yarası
 İki de keklik bir kayada aman aman ötüyor (2)
 Ötmede keklik derdim çokdur, amman bene yetiyor (2)
 Halil'im de bu ayrılık amman böyle mi bitiyor? (2)
 Burası da Asbat deyil Halil'im aman Bitez Yalı >2
 Ciğerime ateş saldı amman gürşun yarası

DEMİRCİLER Uşak

Demirci... ler... Am man saz... De... mir dö ver, ... tunc... lur

Se... vikse vik . Am man... ay rıl ma sı fidan boy lum

gü... co lur

Hay din dik çat al çam da öz ger var

Be ni mi ya rim de halk a gi bi göz Ler var

Notaya alan: Mehmet Uslu

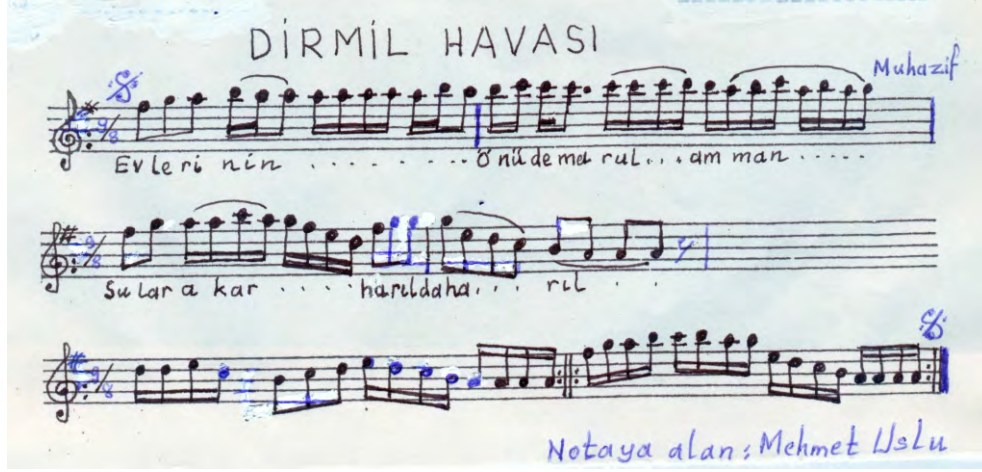
DEMİRCİLER TÜRKÜSÜ

Demirciler amman
 Demir döver tunç olur
 Sevik sevik amman ayrılması
 Fidan boylum güç olur (Çakır mayam güç olur) (Orta boylum güç olur)
 Haydindik çatal çamda özger var
 Benim yarimde halka gibi gözler var
 Haydindik çatal çamın özgeri
 Yaktı beni o yarimin gözleri
 Oduncular amman
 Kıssa keser odunu
 Canfes şalvar amman sıkadagomuş
 Fidan boylum budunu (Fatmacığın budunu) (Fatma gızın budunu)
 Haydindik al işliye mor düüme
 Cavır gızı gine girdi gönnüme
 Haydindik al işliye yandım ben
 Gekgeleni gendi yarım sandım ben
 Çok sööledim amman
 Bir sözlerim geçmedi
 Nazlı yare amman ağıla verdim
 Fidan boylum içmedi
 Haydindik ovalarda ganyaşı
 Yarım asger dinmez gözümün yaşı
 Haydindik çatal çamın dalleri
 Nahal olucek ikimizin halleri
 İnme de durnam inme
 Bööle susuz köölere (Çöllere) (göllere)
 Ben gidersem amman sen galıyorsun
 Fidan boylum ellere
 Haydindik çatal çamın akması
 Yaktı yandırdı Davaz'lının Fatma'sı
 Haydindik ovalar da örümcek
 Bayılıvedim ben yarimi görüncek
 Yansın İzmir yansın (Yansın İzmir amman)
 Kordon boyu kül osun (demiryolu kül oosun)
 Beni yardan amman ayıranın (Ben gidersem fidam boylum amman)
 İki gözü kör osun (Senin yarin kim oosun)
 Haydindik cepkeninde mor susda
 Şindiki kızlar erkeklerden çok usda
 Haydindik hane (Kahve) yaptım han oldu
 Cavır gızı (her yannara nam oldu) (Şu Bodrum'a nam oldu)
 Demirciler amman
 Demir Döver ocakda
 Cavrın gızı amman hiç inmiyor
 Gara gözlüm gucakda
 Haydindik al işliğe yandım ben
 Geliyoranı gendi yarım sandım ben
 Haydindik üç metelik on para
 Şindiki kızlar erkeklerden zampara

[illegible]

Aman dermenci guzum dermenci
Keman da gaşların senin olsun (oosun) öğüt
(üğüt) buydiyi
Aranağme
Olmaz hanımım olmaz oluklaadan su gelmez
Keman da gaşların senin olsun al git buydiyi
Aranağme
Amman dermenci yavrum dermenci
Alyanaklar senin olsun öğüt buydiyi
Aranağme
Olmaz hanımım olmaz oluklaadan su gelmez
Arkadeşler gaylı gelmez sar git buydiyi

Aranağme
Amman dermenci canım dermenci
Bal dudaklar senin olsun öğüt buydiyi
Aranağme
Olmaz hanımın olmaz oluklaadan su gelmez
Her yannarın benim olmayınca senin buydiyi un olmaz
Aranağme
Amman dermenci canım dermenci
Her yannarım senin olsun öğüt buydiyi
Aranağme
Oldu hanımın oldu oluklaadan su doldu
Her yannarın benim olunca senin buydı un oldu.

DİRMİL HAVASI

Evlerinin önü de marıl amman
 Sular akar harıl da harıl
 Bağlantı
 Evlerinin önü de bosdan amman
 Sen çıkardın beni de başdan
 Bağlantı
 Evlerinin önü de mersin amman
 Mevlâm seni bene de versin
 Bağlantı
 Öte bakdım beriye de bakdım amman
 Hiç kimseler yok amman amman
 Bağlantı
 Öte bakdım beriye de bakdım amman
 Al duvaamı serpdim atdım
 Bağlantı
 Evlerinin önü de nane amman
 Ben kül oldum yane de yane

Çok nefis aranağmesi ve ezgisi olan bu türkünün oyunu da çok hoştur.
 Eski Bodrumlu İstanköy'lü (Kos) Rum'ların dahi oraya giden
 Bodrum'lularla bu havada oynadıkları çok olmuştur.

Furduna beni daşınan yedi bennim
 Gözlerim doldu yaşınan (gözüm de doldu yaşınan)
 Ben nerelere gideyim (çakır mayam) (fıdan boylum)
 Bu zevdalı başınan

Hav hav eder köpeyi (Haydindik amman tık tık eder
 dübegi)
 Aya dönmüş hayırsızın göbeyi (aya dönmüş orusbunun
 göbeyi)

Ay garannık geceler yedi bennim
 Yuva da gürmüş böceler (Yuva da tutmuş böceler)
 Hiç hatıramdan çıkmıyor yedi bennim
 Görüşdüümüz geceler

Tık tık eder dübegi
 Aya dönmüş hayırsızın göbeyi

Atma da daşı furursun yedi benim
 Soona da pişman olursung
 Aylar geçer yıl geçer de yedi bennim
 Gine de benim olursung

Tık tık eder dübeyi
 Aya dönmüş hayırsızın göbeyi

Entarisi ala benziyor (2)

Şefdalisi bala benziyor I. Garşımdaki yare benziyor (2)

Olamaz biçare gız nişannıdır (2) (Olamaz biçare yar nişannıdır)

U gızın nişannısı deligannıdır.(2)

Entarisi al basmadan (2)

Kalk gidelim gollar basmadan 2. I.(Kalk gidelim zabrım taşmadan)2.

Olamaz biçare gız nişannıdır (2)

U gızın nişannısı deligannıdır. (2)

Entarisi biçim biçim (2)

Şefdalisi senin için I. Ölüyorum senin için (2.)

Olamaz biçare gız nişannıdır (2)

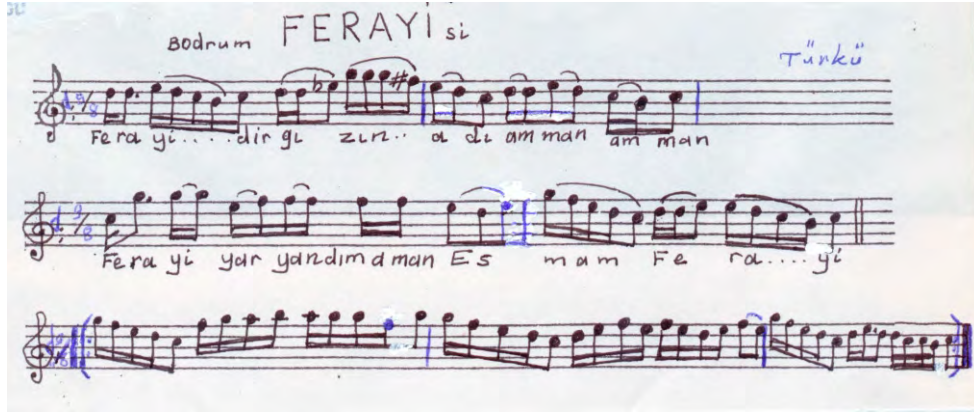
U gızın nişannısı deligannıdır. (2)

Not : Yunan TV de müziğine rasladım.

Eydim erik dalini
 Sevdim güzel gelini (Sevdim hafız gelini)
 Gelin ömrün çok oosun (Gelin de ömrün çok oosun)
 Bildin de garip halini
 Bağlantı
 Çarşıdan aldım inci
 Cici de gunduram cici
 Öyle de bir yar sevmişim
 Gavrılmış padem içi
 Bağlantı
 Erik de dalini eymeli
 Meyvesini yimeli
 Gomsulaada gız vaaken
 Kimmere boyun eymeli
 Bağlantı
 Şu daaların meşesi
 Elinde ırakı şişesi
 Nahal benden vazgeçtin
 Ciyerine ataş düşesi
 Bağlantı
 Eydim erik dalini
 Sevdim güzel gelini
 Aşıklar mezerliinde (Aşıklar mezerlinde)
 Yekedilee o nazik tenini

Evlendikten sonra, sevgilisinin onu boşlayıvermesine üzüлüp
 kendini içkiye veren ve böyle de teselli bulamayan bir aşığın
 son hali, bu hareketli Bodrum havasıyla dile getirilmektedir.
 Türkünün çıkışına ait bir bilgiye rastlanamamıştır.

Ferayi'dir gızın adı amman amman
 Ferayi yar yandım aman Esma'm Ferayi

Bağlantı

Ben yarimden ayrı düştüm amman amman
 Ferayi yar yandım amman Esma'm ferayi

Bağlantı

Gün doğmadan şavkı furur amman amman (Ay doğmadan şavkı furur
 amman)
 Sareye yar yandım amman Esma'm sareye (dallere yar yandım amman
 Esma'm Ferayi)

Müzik ve söz olarak ötekilerden ayrı, Bodrum'unda bir Esma isimli
 Ferayi'si var, çok kıvrak oynanan.
 Çıkaşına ait, bu türkünün de bilgisine rastlanamadı.

GALEDEN İNDİM YAYAN

Uşşak

Ga Le den in . . . dim ya gan a ya rım am man Saz ,

Mandilim do Lu Pa yam

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Galeden indim yayan a yarım amman
 Mandilim dolu payam
 Bağlantı
 Ellee yarini almış a yarım amman
 (Ellee yarimi mi almış a yarım amman)
 Dayan yüreğim dayan
 Bağlantı
 Galenin ardındeyin o yarım amman
 Sahating dördündeyim
 Bağlantı
 Ellee datlı uykuda ayarım amman
 (Elle datlı uykuda amanın amman)
 Ben senin derdindeyim
 Bağlantı
 Galeden indim iniş a yarım amman
 Mandilim dolu yemiş
 Bağlantı
 Yare saldım yimerniş a yarım amman
 (Yare selam yolladım a yarım amman)
 Gendisi gelsin demiş
 Bağlantı
 Ay dovar aaşamdım gel a yarım amman
 (Ay dovar aaşamdım gel fidan boylum)
 Al yeşil guşan da gel
 Bağlantı
 Gocen çiikin sen güzel
 (a yarım amman) (fidan boylum)
 Gayret et boşan da gel

Bağlantı
 Galeden inişelim
 (ayarım amman) (kömür gözlüm)
 Atlara inişelim
 Bağlantı
 Asger oldum gidiyom a yarım amman
 (Eyil bi yol öpeyin a yarım amman)
 Son devri gürüşelim
 Bağlantı
 Gale galeye bakar a yarım amman
 Galeden gannar akar
 Bağlantı
 Onyedili yarimden a yarım amman
 Yaş yerine gan akar
 Bağlantı
 Ay dovar dulunmaz mı a yarım amman ?
 (ay dovar dulunmaz mı a yavrim amman)
 Bene yar bulunma mı ?
 Bağlantı
 Yar yoluna ölenin a yarım amman
 (yar yoluna ölenin a yavrim amman)
 Namazı gılınma mı ?
 Bağlantı
 Galenin bedenleri a yarım amman
 Severin güzelleri (Goyverin gidenleri)
 Bağlantı
 Acep nereye gömerler a yarım amman
 Yar için ölenleri (Yar yoluna ölenleri)
 Bağlantı

GARABÜBERİM

Zerdali çiçeklendi
Dalleri pülçüklendi
Ağle de gözlerim ağle
Ayrılık gerçeklendi
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim (Gara gözlüm yandı da ciyerim)

Zerdali de çiçeğim
Şaşdım nerden geçeyim
O yar da benim olmazsa
Ağılaa mı içeyim?
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni güccük yaştan severim

Beyaz keeme toz olur
Siyah keeme söz olur
Gel yeşiller keeyelim
Muradımız tez olur
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim

Gara gara gazannar
Gara yazı yazannar
Cennet yüzü görmesin
Aramızı bozannar
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni ufak yaştan severim

Alme addım dereye
Gız çıktı pencireye
Gız Allahın seversen
Al beni içeriye
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim

Merdimenim kırk ayak
Kırkına furdum dayak
Ben yarimi görüncek
Ne el tutar ne ayak
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni güccük yaştan severim

Merdimenden inmem ben
Basma da şalvar keemen ben
Kesiceksen canfes kes
Aaşam yanına (goynuna)gelmen ben
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim

Dut ağacı deyilim
Dut verici deyillim
Uzakta durma yakın gel
Can alıcı deyilim
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni ufak yaştan severim

Ay dovar sini gibi
Sallanır selvi (sevli) gibi
Çok memleketler gezdim
Sevmedim senin gibi
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim

Gara tavuk tepeli
 Gulakları küpeli
 Evlenmeyin bekarlar (Var bene evlen deyorlar)
 Şindiki kızlar şüpheli (şindi de kızlar şüpheli)
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim (Kömür gözlüm yandı da ciyerim)
 Gara tavuk havada
 Yımirtası tavada
 Evlenmeyin bekarlar
 Şimdiki kızlar hovarda
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni güccük yaştan severim
 Gara tavığı kesmeli
 Ganadından asmalı
 Şu zamane kızları
 Kitaplara basmalı
 Garabüberim büberim esmeri güzelim
 Gara gözlüm nerelere gidelim
 İndim gamış kesmeye
 Eyildim su işmeye
 Ben yarimi görüncek
 Ganatlandım uçmeye
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni güccük yaştan severim
 Şu gelen gayık mıdır?
 Yelkene layık mıdır?
 Yarım gitti esgere
 Ağlasam ayıp mıdır ?
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Ben seni güccük yaşdan severim
 Şu daala olmasaydı
 Gülleri solmasaydı
 Ölüm allahın emri
 Ayrılık olmasaydı
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim
 Alme atdım denize
 Geliyor yüze yüze
 Selam söölen reize
 Tezkere göndersin bize
 Ah gara büberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim
 Hayat kapısı sürgülü
 Şalvarları bürgülü
 Fatma da gadını sorarsan
 Yaymacı'nın bülbülü
 Ah garabüberim büberim nerelere gidelim
 Ben seni ufak yaşdan severim
 Uzun uzun gavaklar
 Dökülüyor yapraklar
 Pul pul olsun dökülsün
 Seni öpen dudaklar (Giz seni öpen dudaklar)
 Ah gara büberim büberim esmeri güzelim
 Gara gözlüm yandı da ciyerim
 Dalan daladı beni
 Gören ağladı beni
 Ölüm var ayrılık yok
 Yarım bağladı beni
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Ben seni güccük yaşdan severim
 Bi daş atdım geline
 Gelin almaz eline
 Vay şu gelinin haline
 Düşmüş bahçevan eline
 Ah gara büberim büberim esmeri güzelim
 Kömür gözlüm nerelere gidelim
 Tepe başı gedik mi?
 Gız sene bişi dedik mi ?
 Bi gececik yatmaylen
 Gül gül memeleeni yidik mi ?
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Ben seni ufak yaşdan severim
 Taze yaprak dolması
 İçindedir gıyması
 Her bi gızın harcı mı ?
 Gırvatlı maallimi sarması
 Ah garabüberim büberim esmeri güzelim
 Ben seni güccük yaşdan severim
 Hayat kapısı burmalı
 Garşıya divan gırmalı
 Eyerem de Moola'lı (Muğla'lı) almazsa
 Kemikleeni gırmalı

GARABÜBERİM

Hüzün

Zerdalığı gek... len di... Dalleri pülçük... Len di

Ağ lede göz le nim... ağ le Ayru luk ger gek len di

Ahgarı b' be... nim B' be nim Esmeri gü ze... Lim Kömür gözü m ne re le ne gi de... Lim B' be nim Esmeri gü ze Lim Ben se ni gü cük ya dan se ve nim

GARAOVA DÜĞÜNÜ

Söz, Müzik: Çelik (Mustafa Bacaksız)

Garaova ya geldim güle, oyna ya, . . .

Azı zar kadısı mu e ve, koy mayacıma dırmı Mu rat

beni var ma ya . . . Alkanların i çin de, . .

gab re goy mayacı Furma Murat ya kış.. maz . . senin şa nı . . na .

insani niş des i, . . nın kıyar mıca nı na

Notaya alan: Mehmet Uslu

GARAOVA DÜĞÜNÜ

Garaovaya geldim güle oynaya
 Aziz arkadaşımı eve koymaya
 Acımadın mı Murat beni furmaya ?
 Alkanların içinde gabre goymaya
 Furma Murat yakışmaz senin şanına
 İnsan iniştesinin gıyar mı canına ?
 (İnsan iniştesining kıyar mı canına)
 (Adam iniştesinin gıyar mı canına)
 Garaova düğünü gece guruldu
 Varır varmaz güveyin adı soruldu
 Pehlivannar meydana çıktı soyundu
 O zaman Hacıgümüş oğlu furuldu.
 Furma Murat yakışmaz senin şanına
 (Kıyma Murat yakışmaz senin şanına)
 İnsan iniştesinin gıyar mı canına
 Anneme söyleyin beni yıkatsın
 Al atımın gemini garım bağlatsın
 (Kır atımın gemini garım bağlatsın)
 Bir oğlum var yerime yadigar galsın
 (Bir oğlum var gömleğim yadigar galsın)
 Beni hatırladıkça baksın varsın ağlasın
 Furma Murat yakışmaz senin şanına
 İnsan iniştesinin gıyar mı canına
 Otomofiller geldi kapıya da dayandı
 Sol yanımdan giren hençer galbe dayandı.
 Gece gitdim ovaya
 Ahbaplarım uyandı
 Furma murat yakışmaz senin şanına
 İnsan iniştesinin gıyar mı canına

*Bodrum'un Çömlekçi
 Köyü'nde
 geçen bir üzücü olayın
 hüznünü tatlı
 bir ahenkle yansıtan bu türkü,
 Karaova Yeniköy'ünden
 Mustafa
 Bacaksız tarafından
 bestelenmiştir.
 Olayın öyküsü anılar
 bölümündedir.*

GARGI DERESİNİN PINAR ODUNU

GARGI DERESİNİN PINAR ODUNU

Nikriz Saz

Gargi dere... sü... nin P... ngr...
Na caktarmi... yar... di se... nin...
bu... du... nu... A yar... nm... a yar... nm...
sür... me... lim Amman... gel... ge... 4a Lim
A ra bacı yol ver ge... Lim Hanım narefisi dan bi... Lim
Erkek lere... ha... di ke Lim

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

GARGI DERESİNİN PİNAR ODUNU

Gargı deresi'nin pınar odunu
A yavrım sürmelim

Amman gel gaçalım
(arabacı doldur içelim)
Arabacı yol ver geçelim
(gızlara yol ver geçelim)
Hanımlara fisdan biçelim
(Gızlara fisdan biçelim)
Erkeklere çuha dikelim
(Doldur da bi yudum içelim)

Nacaklar mı yardı senin budunu
A yavrım sürmelim

Amman gel gaçalım
Arabacı yol ver geçelim
Hanımlara fisdan biçelim
Erkeklere çuha dikelim

Altın tuğlu metdup geldi yarimden
A yavrım sürmelim

Amman gel gaçalım
Arabacı yol ver geçelim
Hanımlara fisdan biçelim
Erkeklere çuha dikelim

Gargı Deresi, Bodrum ve Datça' da vardır. Bu türkü Datça'daki Gargı deresi 'nin olabilir. Oradaki Gargı Deresi'nin değirmencisi Hakkı Çavuş içki ve sohbetleriyle meçhur . Bu sohbetlere katılan yakını Bodrum'un Müsgebi (Ortakent) Köy'ünden kemaneci Köroğlu (Hasan Hüseyin Salım) ile kardeşi tarbukacı Fatma'cık tarafından Bodrum'a yayıldığı kanısındayım. Çıkışı kesin olarak belli olmayan bu türkü, şekillenerek oynanan hareketli oyun havalarından biridir. Datça'da bu türkünün özel bir oyunu olduğu söylenir.

AH GARASELVİM

Ah garaselvim aman da aman Ah uzadıkça yavrim dal verir
 Ah benim yarım yasdık deye Aman da gol verir
 Bağlantı

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Ah gara selvim aman da aman
 Ah uzadıkça yavrim dal verir
 (Ah uzadıkça dal verir)
 Ah benim yarım yasdık deye
 Aman da gol verir

Bağlantı

Ah ufak olur aman da aman
 Ah Çayıçi'nin yavrim daşları
 Ah hilal olmuş nazlı yarin
 Aman da gaşları

Bağlantı

Ah çekmecemin aman da aman
 Ah inatdarı yavrim altından
 Ah bi yar sevdim asger oldu
 Aman da bahdımdan

Bağlantı

Ah alıverin aman da aman
 Ah çekmecemden yavrim fesimi
 Ah ben yaralandım annem duysun
 Aman da sesimi

Bağlantı

Ah varın bakın aman da aman
 Ah mezerimin yavrim daşına
 Ah garip guşlar yuva yapmış
 (Ah ulu guşlar yuva yapmış)
 Aman da daşına

Bağlantı

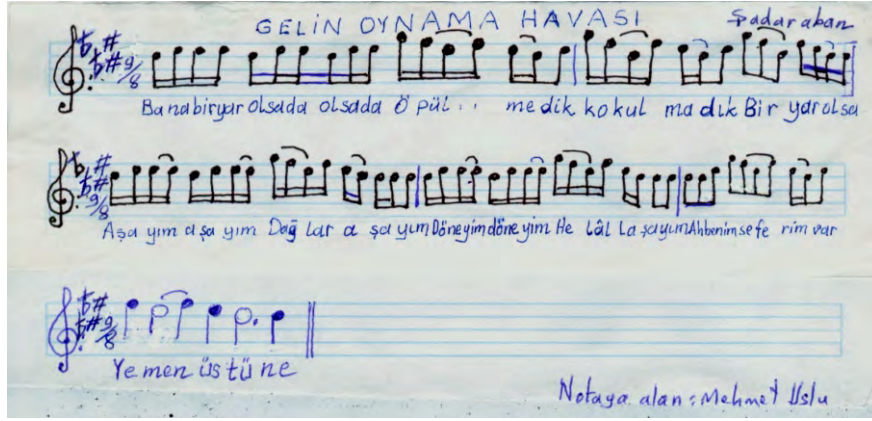
Ah varın bakın aman da aman
 Ah gabir bene yavrim dar geldi
 Ah bu gençlikde ölüm bene
 (Ah bu gençlikde ölüm bene)
 Aman da zor geldi
 (Yine yine zor geldi)

Bodrum düğünlerinin çok hareketli ve sıçrayışlı bir oyun havası olan bestenin çıkışıyla ilgili bir ize rastlanamadı.

GELİN ALMA HAVASI

Ak daşı kaldırmalı
 Yılanı öldürmeli
 Yoldan gelen gelin alıcıyı
 Ardına döndürmeli
 Yandım belalım
 Belalım elleri kınalım
 Gidiyoru gözleri sürmelim
 Al atı hazırlandı
 Bubası kahırlandı
 (Haydin gelin alıcılar)
 (Yoldan gelen gelin alıcılar)
 Gız evi hazırlandı
 Yandım belalım
 Belalım elleri kınalım
 Gidiyoru gözleri sürmelim

Bana bir yar
 Olsa da olsa da (olsa da güccücük olsa)
 Öpülmedik kokulmadık
 Bir yar olsa (Gonca gül olsa)
 Aşayım aşayım
 Dağlar aşayım
 Döneyim döneyim
 Helallaşayım
 Ah benim seferim var
 Yemen üstüne (Aydın üstüne)

Bodrum düğünleri, kızların oyunları ile başlar. Yalnız, önce gelinin oynaması şarttır. Kızların oyunları bitince de yine gelin oynadıktan sonra erkeklerin oyunları başlar.

Gelin, gelin oynama havasını oynayıp bitirdikten sonra "sabahnın seher vakti" türküsüyle gelinin oyunu devam eder. Gelin, gelin oynama havasında ve sabahnın seher vaktinde oynarken özel bir şekilde oynar. Bu oynayıştta bir el göğüs hizasında iken öbür el aşağı durumdadır. Sonra da bunun tersi yapılarak oyun sürdürülür.

Gelin alma ve gelin oynatma havalarının Ortakent'li (Müşgebi) Köroğlu (Hasan Hüseyin Salım) tarafından bestelendiği söylenmektedir.

GEMİLERİN DİREĞİ

Hüseyin

Uzun ol... ol... ol... gemi le... rin direği

Saf saf... ol... ol... genç kız... ların

Effem de yü... reği

Notaya alan : Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Uzun olur olur gemilerin diregi
 Saf saf olur
 Genç kızların
 Effem de yüregi

Sen otur da Memedali çeksin küregi
 Yap yanık olur
 Yar sevenin
 Effem de yüregi

Yeşil olur gemilerin diregi
 Sap sağlam olur
 Kapdannaring
 Effem de bilegi

GIŞLANIN ÖNÜNDE

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Gışlanın önünde yayılır gazlar
 Düğünden bayrama keyinir kızlar
 (Düğünde bayramda çalınır sazlar)

Aygın da baygın Memed'im yandım elinden
 Sen doldur da ben içeyim o datlı elinden

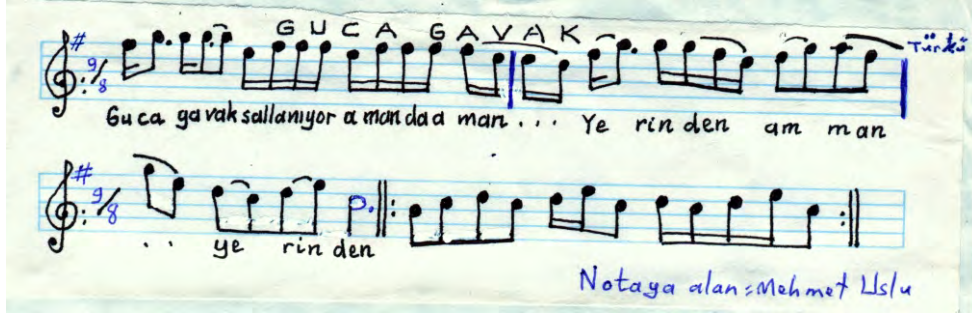
Gışlanın önünde yayılır davşan
 (Gışlanın önünde kınalı davşan)
 Güzelin goynunda tez olur aşam

Aygın da baygın Memed'im yandım elinden
 Sen doldur da ben içeyim o datlı elinden

Gışlanın önünde bir yeşil çadır
 Çadırın içinde Memed'im mi yatır?

Aygın da baygın memed'im yandım elinden
 Sen doldur da ben içeyim o datlı elinden

Rasim Eriş'ten alındı

GUCA GAVAK

Guca gavak sallanıyor (aman da amman)

Yerinden amman yerinden

Bağlantı

El ayrılrsa ben ayrılmam (Kim ayrılmış ben ayrilem) aman da aman)

Yarimden amman yarimden (Yarinden amman yarinden)

Bağlantı

Ucu yanık metdup geldi

Sevdimden amman sevdimden

Bağlantı

El ayrılrsa ben ayrılmam

Yarimden amman yarimden

Bağlantı

Yarini, ayrılamıyacak kadar çok seven bu gencin, ne zaman yaşadığı bilinmemektedir.

Koca kavak, Geriş, köyü'ndeydi. Gölgesindeki meydanda köy düğünleri ve bayramlar olurdu. Bu gibi toplantılardan birinde, sevgiliye konuşamama güçlüğü nedeniyle, "kızım sana söylüyorum gelinim sen anla misali", Koca Kavak'a söylenmiştir, ayrılmam diye ama her halde sevgilisi de bir şeyler anlamıştır.

Çömlekçi, Peksimet ve Karakaya köylerindeki koca kavaklardan daha büyük olan bu Geriş Kocakavak'ı köyün hocası Ahmet Erbeyli'nin tarlasının yanındaydı.

GÜN GÖRÜNMEZ Kürdi

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

GÜN GÖRÜNMEZ

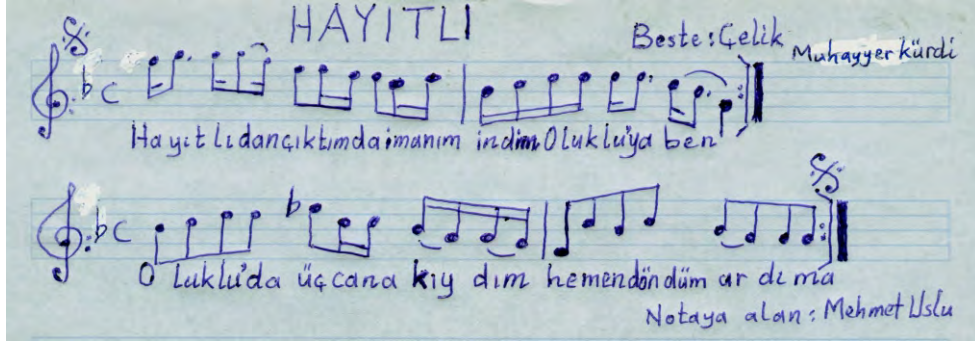
Gün görünmez amman
Melengecin dalinden amman
Kimse bilmez
Ben fakirin halinden

Yağar yaamır amman
Akar gider çukura amman
Gazan gazan
Ver pareyi Çakır'a

Yaddım da yarimin dizine
Bakdım ela (aale) gözüne
Gollar basmış uyanamadım
Ufecik de tefecik fidan da boylum
Yarim senden ayrılamadım

Yaddım da yarimin dizine
Bakdım ela gözüne
Gollar basmış uyanamadım
Ufecik de tefecik fidan da boylum
Yarim senden ayrılamadım

Not : Yağarla başlayan ikinci kısım önce bilinmezken Şakir Karaöz'den derledim

HAYITLI

Hayıtlı'dan çıktım da imanım >2 Baba ben bu hallerimden >2
İndim Oluklu'ya ben >2 Hayıtlı'ya inemem >2
Oluklu'da üç cana kıydım >2 Ellerin sevdiği gıza
Hemen döndüm ardıma >2 Yarım diyemem

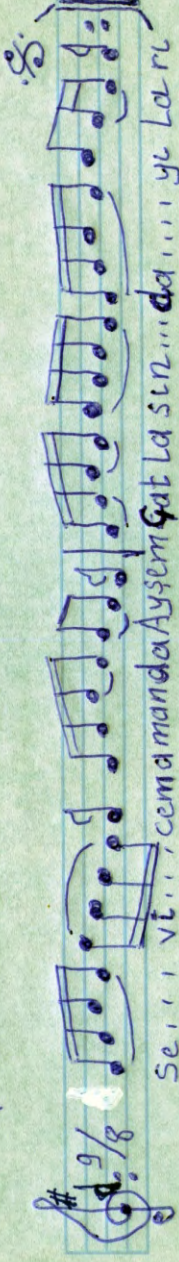
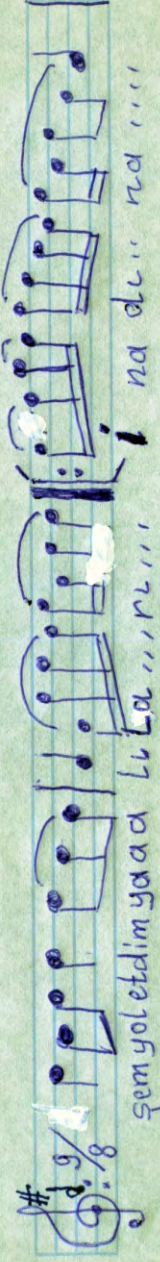
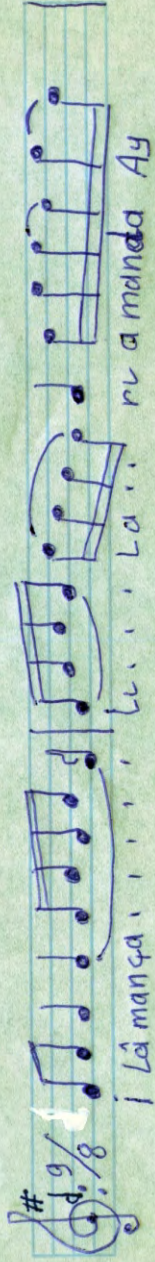
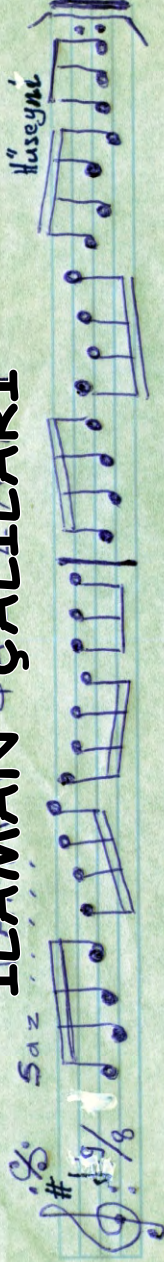
Gönül verdiğim kızın >2 Kıza mektup yazdım da
Adcazı Hörü'dür >2 imanım
(Aman adı Hörü'dür) >2 (bir mektuplar yazdım da) >2
Yaşı onbeşe varmadan >2 güzelim)
(güzelim) 1. de Taktım kızın koluna >2
Genç ömrün çürüdü Kestim kızın kol bacaklarını >2
Asdım künnük dalına

Baba insan evladından >2 Gençler kabirimi imanım >2
Böyle mi bezer >2 Yan yana kazın
Candarmalar kol kol olmuş >2 Kabirimin daşına >2
(Jandarma yüzbaşısı) 2. de >2 Genç aşıkclar yazın >2
Takibimde gezer

Evlerine vardım da imanım >2
Kapıları (evleri) kapalı
Musdafa'ya zebep oldun

Mustafa Bacaksız (Çelik) tarafından güfte ve bestelenmiş olan bu türkü Karaova'nın ağır, hüzünlü müziğini olayı içinde dile getirmektedir. Öyküsü, bölümündedir.

İLAMAN ÇALILARI

Notaya alan; Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

İLAMAN ÇALILARI

İlaman çalıları aman da amman
Yol ettim yalıları
İnadına sevicem aman da (amman) (Ayşem)
Çatlasın (dayıları) (halaları) (Gocalı Garıları)
Bağlantı
Yalıların gumuyum (aman da amman) (a yarım amman)
Balıkların puluyum
Alıceksen al beni aman da amman
Ben de Allah guluyum
Bağlantı
Yalı da gezer oldum aman da amman
Okuyup yazar oldum
Gız ben senin aşgından aman da amman
Gurudum gazel oldum
Bağlantı
Ay dovar pençireden aman da amman
Ben sandım sabah oldu
Açdım bakdım yorganı aman da amman
Yar goynumdan gayboldu
Bağlantı
Gül gibi açıyorsun aman da amman
Neşeler saçıyorsun
Aldadıp gaçıyorsun aman da amman
Ne de yaramaz Ayşe'm (Seni gidi yaramaz Ayşe'm)
Bağlantı
Gençliğin bir hızı var aman da amman
Galbimdeki sızılar
Yanakda gırmızı var aman da amman
Utanmış biraz Ayşe'm

İNCE MEMED

İnce Memed amman inik gelirde inişden
Her yannarı amman görünmüyor yavrum da kümüşden 2

Kalkdım gidiyom amman pençirenize de bakayım
Bir ataş ver bidenem cıgaramı yavrum da yakayım 2

İnce Memed amman (Vallah billah amman) martin dakmış da goluna
Selam veemiş amman hem sağına yavrum da soluna 2

Amanın da doslar amman avdan geldim de yorgunum
Ben o yarin amman gaşına da gözüne furgunum 2

İnce Memed amman gazino'ya vardı da girmedi
Arkadeşi amman düşman idi yavrum da bilmedi 2

Ver sevgilim amman martinimi de atayım
Cavır bubang veemezse Moola (Muğla) Damında yavrum yatayım 2

Bi daş dikdim amman Umurça'nın da dengine
Benden selam oosun (İnce Memed'ing de gendine)1. (Çakır Güssün'ün
de gendine) 2.

Salın git de amman ben arkandan da bakayım
Sen gollaamda olmaanca ben Bodrum'u yavrum da naapayım 2

Bir gemim var amman salıverdim de engine
Şindi de rağbet amman güzel ilen yavrum da zengine 2

Ammanın da dostlar amman avdan geldim de yorgunum
Olan oldu amman yaptığıma yavrum da üzgünüm 2

İnce Memed aman duvarlaadan da apladı
Çakır Güssün amman (Aamet çavış amman) şalvarını yarum da topladı
(Duvar dibinde yavrum da
hakladı)

Amanın da doslar amman avdan geldim de yorgunum
Arkadaşlık mı bu amman ben arkadan yavrum da furgunum 2

İnce Memed amman gazi noya geldi guruldu.
Sahat beşde amman Kiselik deresi'nde yavrum da furuldu 2

Yüssekleeden amman geçirsinner de salımı
Anam görmesin amman taputumdaki yavrum da ganımı 2
(Üsen'im alsın yavrum da intikamımı)
İnce Memed amman inikgelir de balkandan
Her yannarı amman görünmüyor yavrum da al kandan 2

Amanın da doslar amman gabir bene de dar geldi
Bu gençlik de amman ölüm bene yavrum da zor geldi 2

İnce Memed'in gabri amman Çiftçi Mezerlii'ne de gazıldı.
Unutulmasın deye amman romannara yavrum da yazıldı.

NOT : Romanlarına yazıldığı sanılmıştır.

İrmeden gel irmeden a yarim amman
 Hiç kimseler görmeden amman amman 2
 (Fistan çamur olmadan amman amman)
 Gız seni alır kaçarın a yarim amman
 (Anan seni bene veemezse a yarim amman)
 (Varacaksan var bene a yarim amman)
 Şu gamayı yimeden amman amman 2
 (onbeşine girmeden amman amman)
 İrmelerde mor çiçek ayarim amman
 (İrmelerde boz eşek a yarim amman)
 Altımız gaba döşek amman amman 2
 Maana bulmen gomsular a yarim amman
 Hepimiz delifişek amman amman 2
 (İkimiz deli fişek amman amman)
 Dut yidim tutdu beni a yarim aman
 Aşgın guruddu beni amman amman 2
 Giddin de gurbetlere a yarim amman
 Ni tez unuddun beni amman amman 2
 Denize dalacağım a yarim amman
 Bir balık alacağım amman amman 2
 Ah etdim yemin etdim a yarim amman
 Ben seni alacağım amman amman 2
 Sıra sıra gavaklar a yarim amman
 Eller bizi ayıplar amman amman 2
 Bizim işimiz doleşik a yarim amman
 Moola gonaa ayıklar amman amman 2
 (Muğla Konağı ayıklar amman amman)

ISDANBOLDAN GELİR GEÇER GAYIKLAR Uşşak

Saz

İsta... n bol... dan gelir... ge... ger...

Gayık la... r a manda gayıklar

Notaya alan: Ali Sınan Erdemsel - Mehmet Uslu

ISDANBOL'DAN GELİR GEÇER GAYIKLAR

Isdanbol'dan gelir geçer
Gayıklar aman da gayıklar

Bağlantı

Güccük hanım uykusunda
Sayıklar aman da sayıklar

Bağlantı

Isdanbol'dan Üsgüdar'a (Isdanbol'dan Beyoğlu'na)
Gız gider aman da gız gider (Yol gider aman da yol gider)

Bağlantı

Güzel hanımnara desde desde (Hanımnara desde desde)

Gül gider aman da gül gider

Bağlantı

Isdanbol'dan Üsküdar'ın

Arası amman da arası

Bağlantı

Yaktı beni gözlerinin

Garası aman da garası

İSTANKÖY HAVASI

Mahur

Derleyen: Mehmet Uslu
Notaya alan: Ali Sinan Endemsel - Mehmet Uslu

KEKLİK GONDU KESMEYE

Misra: 4-2. Kek Lık... gon du kes me ye Su Lar... in di teş me ye
3-4. Gok dan göz den kes din dim Gız se ni alık ga4 me ye %
5-6. Dağ lar ma ma ni ye ş il ağı la rı m ağı mas ge ro nu n i ğ in ağı la rı m sa z

Kırdı

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

KEKLİK GONDU KESMEYE

Keklik gondu kesmeye

Sular indi teşmeye

Çoktan gözden kestirdim

Gız seni alık kaçmeye

Deniz üstünde motur

Ben işleyem sen otur

Gızlar sevdiği yare

İpekli mandil dokur

Dağlarım amman yeşil yeşil dağlarım

Yarım asger onun için ağlarım

Dağlarım amman yeşil yeşil dağlarım

Yarım asger onun için ağlarım

Şu dağlar olmasaydı

Çiçeği solmasaydı

Ölüm Allah'ın emri

Ayrılık olmasaydı

Keklik gondu çalıya

Sular indi yalıya

Annen seni bene veemezse

Gaçacağız salıya

Dağlarım amman yeşil yeşil dağlarım

Yarım asger onun için ağlarım

Dağlarım amman yeşil yeşil dağlarım

Yarım asger onun için ağlarım

Şu dağlar maviş durur

Geleni gavişdırır

Merak etme sevgilim

Hak bizi gavişdırır

(Bağlarım aman yeşil bağlarım)

(Yarım asger onun için ağlarım)

Dağlarım amman yeşil yeşil dağlarım

Yarım asger onun için ağlarım

Kerimoğlu inik gelir inişden 2 (Kerimoğlu (iniyoru) (geliyoru) inişten
Her yannarı görünmeyor kümüştən 2

Bağlantı

Kerimoğlu duvarlaadan akladı 2

Dabancası beşi birden patladı 2 (Altılı patlak bellerinde patladı)

Bağlantı

Kerimoğlu eşkiyalık ediyor 2

Oynaveesin zenginnering yüreği 2 (Tüp tüp (küt küt) eder zenginnerin
yüreği)

Bağlantı

Her yannarı gara duman bürüdü 2

Çandırılmalar alay alay yörüdü 2 (Gırzerdeliler alay alay yörüdü)

Bağlantı

Fur davılcı davılların inlesin 2

Kerimoğlu gidiyoo kööleriniz dinnensin 2

Bağlantı

Haydindik avlıların gazeli 2

Yollarına çivte gurban kesmeli 2

Bağlantı

Kerimdgülu duvarlaadan akladı 2

Selamoğlu silahları topladı 2

KERİMOĞLU Pisi = Yeşilyurt Muhayyer

1. Aman da amanın Amanın karlıdağların sandalıda san da lı saz
2. Öf len de " " " " " " " "

Al kanlara boyanmış Kerimoğlu'nun her yannarı her ya nı saz

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Öf len de aman da amanın (aman da aman amanın)

Şu dağlara yollar var mı ? 2

Oynada Kerimoğlu

Senden başka bir yiğit var mı ? 2

*İkinci söylenirken, "öf len de" yerine
"Aman da" denilecektir.*

Öf len de aman da amanın

Karlı dağ'a çıktım yorulduğum 2

Ben o yarın kaşlarına

Gözlerine furuldum 2

Öf len de aman da amanın

Kerimoğlu iniyor yerinden 2

Kim ayrılmış ben ayrılcam

Aman nazlı yarimden 2

Öf len de aman da amanın

Kerimoğlu iniyor inişten 2

Her yannarı görünmüyor

Kümüşt en de küümüşt en 2

Öf len de aman da amanın

Yerkesik ile Çakallık'ın arası 2

Sol yanında Kerimoğlu'nun

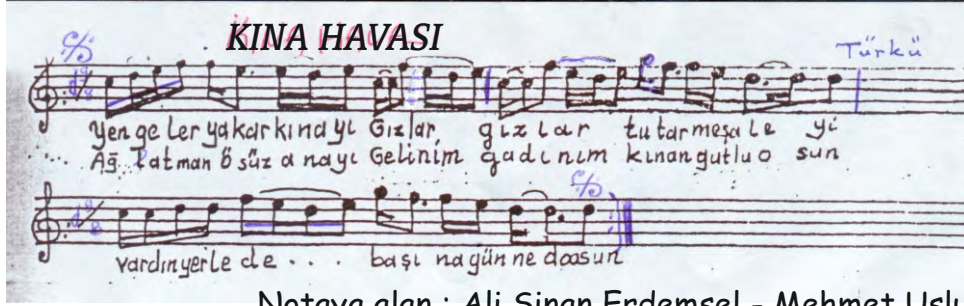
Yarası da yarası 2

Öf len de aman da amanın

Karlıdağların sandalı da sandalı 2

Al kannara boyanmış

Kerimoğlu'nun her yannarı her yanı 2

Notaya alan : Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Yengeler yakar kınayı
Gızlar tutarlar havayı (Gızlar tutar meşaleyi)
Ağlatmayın ösüz anayı

Gelinim gadınım kınang gutloosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Al ata selvi dikeyim
Sırmalı yaalık dakeyim
Saçlaana kına yakeyim

Gelinim gadınım kınang gutlosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Miner al ata al ata
Gider evlenden öte
Al duvanı serpe serpe

Gelinim gadınım kınang gutlosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Evlerinin önü kümes
Tilki tavıgını yimez (tilki tavıgını gomaz)
Gız annesiz gelin olmaz

Gelinim gadınım kınang gutloosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Al ata minesı gelmiş
Yorulmuş inesi gelmiş
Yavuklusunu göresi gelmiş

Gelinim gadınım kınang gutloosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Leblebiyi gavırdım
Çıktım tepeye savırdım
A gızım diye çağırdım

Gelinim gadınım kınang gutloosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Balı ben bökmez sanırdım
Çanaktan akmaz sanırdım
Evimizden gitmez sanırdım

Gelinim gadınım kınang gutloosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Odun almış ocağına
Gider hamam bucağına
Yarı almış gucağına

Gelinim gadınım kınang gutloosun
Vardın yerleede başına günne doosun

Tesdileri susuz eden
Evlerini ıssız eden
Annesini yaşlı eden

Orda da borda da diling datloosun 2
Vardın yerleede yüzüng pak oosun 2

Mani mani mani açar
 Mani bilmeyen açar
 Gel mani söyleşelim
 Manimiz dertler açar

Furun üstünde kürek
 Ne yanarsın a yürek?
 Her dertlere dayandın
 Buna da dayan yürek

40 sene kadar evvel Bodrum'da kızlar bu havayı eğlenti, bayram ve düğün gibi topluluklarda hoş vakit geçirmek için, söylenirdi. Bir tase su konulup içine her kızın bilezik ve yüzüğü atılarak söylenirdi. Yukarıdaki mani havası söylenirken bir el tasın birkaç santimetre üzerinde, ayası suya gelecek şekilde gezdirilir, mani bitince elini suyun üstünden çeken başkan sorardı:
 - "Güzelden güzele kim bakar ?" Ona, sıra gelen kişi bir erkek adı söyleyince Başkan su dolu tas içinden karıştırarak eline geçen bir parçayı havaya kaldırıp gösterir. Bu kimin der "benim," diyen için gülüşülür.

Zeynep Saygı'dan derleyen Mehmet USLU

Ooof aman aman nalbandım 2 (ooof yandım aman
nalbandım)

Nalbandım saramadım aldandım 2 (cahil idim aldandım)

Ooof aman aman Urfa'lım 2

Urfa'lım o yar benim emsalım 2

Ooof aman aman Bergama

Bergama gazan gazan ver bana 2

Ooof aman aman kaya gibi 2

Kaya dibi yanakları maya gibi 2

Ooof aman aman Ödemiş 2

Ödemiş o yar bana ne demiş 2

Ooof aman aman İzmir'lim 2

İzmir'lim alın beni gezdirin 2

NENNİ

Hu gelir hu gelir
Teşmelerden su gelir
Uzam uzak yerlerden
Yavruma uykular gelir

Uyusun da büyüsün nenni
Mini mini yavruma nenni

Hu vala hu vala (Hu Allah hu Allah)
Benim güzel yavruma hu Allah
Uzak uzak yerlerden
Uykuları ver Allah

Uyusun da büyüsün nenni
Mini mini yavruma nenni

Camiler de vaz olur
Gül açılır yaz olur
Ben yavruma gül demem
Gülün ömrü az olur

Uyusun da büyüsün nenni
Mini mini yavruma nenni

Tirsege gurdum salıncak
Eline verdim oyuncak
Benim yavrum uyucak
Uyuyup da büyüyecek
(Uyuyacak da büyücek)

Metdaplara yürücek nenni
Mini mini yavrum nenni

Dandini dandini dastana
Tanalar girmiş bosdana

Al bosdancı tanayı (Sür bosdancı
danayı)
Yimesin ilânayı (Lahana)

Uyusunda büyüsün nenni
Metdaplara yürüsün nenni

Dan dini dan dini danalı böbek
Elleri golları kınalı böbek
Benim yavrum yürücek
Mini mini yavrum uyucak

Uyusun da büyüsün nenni
Bubasına yürüsün nenni

Dan dinler dandırayım
Altınnar bozdurayım
Altından garyolaya
Şahinner gondurayım

Uyusunda büyüsün nenni
Eee yavruma nenni

Dandini dandini dan isder
Benim yavrum ni isder
Sandıktan padem isder
Bademi nası yisin
Bubasından lokum isder

Uyusun da büyüsün e e
Koca adam olsun e e

Armit yimez saplıdır
Üzüm yimez çöplüdür
Lokum isder datlıdır
Mini mini yavrum nenni

E yavruma e e
Böyük adam oosun e e

Nenni desem yaraşır
Uyu gözlerin gamaşır
Söylemeye dillerin dolaşır
Benim yavruma nenni

Uyusun da böyüsün nenni
Ninni yavruma nenni

Nenni nenni nennice
Gök sovanı bürölce
Benim yavrum yüsün büyüyünce
Dedesine yörüyünce

Uyusunda böyüsün nenni
Dedesine yörüsün nenni

Garga garga git işine
Düşme yavrumun peşine
Benim yavrum uyuyor
Vargit garga işine

Nenni yavruma nenni
Uyusunda böyüsün nenni

Camiler medreseler
Yavrum gelmiş deseler
Bir ufacık canım var
Veririm isteseler

Uyusun da böyüsün nenni
Mekdeplere yörüsün nenni

Bahçeye kurdum salıncak
Eline verdim oyuncak
Uyumadı gitdi yumurcak
Uyusun da böyüsün nenni

Nenni yavruma nenni
Mekdeplere yörüsün nenni

Ayten Uslu 1928 İbrahim kızı
Kumbahçe Bodrum 19/A
•Zeynep Uslu 1328 Hasan kızı
Akıarlar Bodrum 10/48

NENNI

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

OSMAN'IM

Keçi le den e şindi mi geldin Os ma nım.
 Te ke te ke mi ko ku yor sun Os ma nım?
 Kı re ç çu ku ru na mı gaçı ver di n Os ma nım?
 Ark a deş le rin ye ter de yor Os ma nım.

Nikriz

Notaya alını: Mehmet Uslu

Keçilerden şindi mi geldin Osman'ım?(Keçilerlerden anca mı geldin Osman'ım?)
 Teke teke kokuyorsun Osman'ım (Keçi keçi kokuyorsun Osman'ım)
 Kireç çukuruna mı geçiverdin Osman'ım ?
 Arkadeşleng yeter deyo Osman'ım

- Mehmet Demiröz 1926 Hasan oğlu Umurça mahallesi Bodrum 9/8
- Mustafa Yıldırım Belediye tellalı Yokuşbaşı mahallesi 9/72

Yokuşbaşı Mahallesi Kiselik Mevkii'nde Fatma Yöntem'in ilk evliliğinin düğünü olurken oyun bilmediği halde düğünün coşkusuyla, herkes gibi oynamak üzere, ortaya çıkan Karatas'ın Osman Baykuş, bıktırıncaya dek oyununu sürdürünce , düğün çalgıcılarından tarbukacı İstanbul'lu Zeynep Konter ona, bu atmayı yakmıştır.

PEMBELİ BASMAM PEMBELİ

Muhayyer

Pembeli basmam pem be li Sever mi sin sen be ni?

As ger oldum gidiyo . . . m bek ler mi sin sen be ni

Notaya alan: Ali Sinan Endemsel.. Mehmet Uslu

Pembeli basmam pembeli
 Sever misin sen beni?
 Asger oldum gidiyom (Ben asgere gidersem)
 Bekler misin sen beni ? > 2

Bağlantı

Pembeli basma keyersin
 Niçin boynun eyersin
 Tooru sööle a yarım
 Hankimizi seversin? > 2

Bağlantı

Pembeli basma keyerler
 Ak gerdanı severler
 Şu Bodrum'un kızları
 Gaş göz eder gezerler > 2

Bu oyun havasın da, askere giden bir gencin sevgilisi tarafından unutulmasından korktuğu ve buna dayanarak sevgilisine döktüğü dil görülüyor.

Türkünün çıkışının nedeni bilinmemektedir. Yıl olarak ta bilinemiyorsa da çok eski olmasa gerektir.

RAMAZAN MANİLERİ

Yenicami Çarşısı'na
Geçdim bakdım garşısına
Ne hikmetdir bayılırım
Ben batlıcan turşusuna
İstanbul'da mercan daşı
Arkadaşın gözü şaşı
İki gözüm İsmail Efendi (İsmail
Taylan)
Çabuk verdiniz başısı
Garanfilim filden file
Yadigar söylerim size
Aldım bahşişi giderim
Galasınız güle güle
Çarşılarda olur bakla
Goley geesin Latif Usda (Güvercinler atar
takla)
İki gözüm Latif Usda (Latif
Çakmaklı)
Bayramınız mübarek ola
Başımda sarığım büküm büküm
Sırtımda davuldur yüküm
İki gözüm İsmail Efendi
Önce selamünaleyküm
Aynalı camları açılır
Çil paraları saçılır
Efendimin gönlü olursa
Cüzdanının ağzı açılır (Kesesinin
ağzı açılır)
Aldın bahşişini dersin
Daima ismimi söylersin
Aldım bahşişimi giderim
Allah gelecek seneye çıkarsın (Allah
bereketler versin)
Size geldim size geldim
İnci mercan dize geldim
İki gözüm Yusuf Usda (Yusuf Özkan)
Her seneki kulun geldi

Yufgamızın gabasına
 Bürünmüşdür abasına
 Sallayalım biz gaşığı
 Tarhananın çorbasına
 Kibridimi çakdım muma
 Kim olduğumu sorma
 İki gözüm Yusuf Usda
 Bu gün günlerden Cuma
 Besmeleyle çıkdım yola
 Selam veedim sağa sola
 İki gözüm Memet Efendi (Mehmet Birgin)
 Bayramınız mübarek ola
 Ne yidim ben ne de içdim
 Önce zeytini geçdim
 İfdar topu atılınca
 Ben gendimden geçdim
 İğneyle guyu gazılmaz
 Galemsiz yazı yazılmaz
 İki gözüm Memed Efendi
 Davulsuz bayram olmaz
 İnce börekleri açıyor
 Beni görenner kaçıyor
 O mübarek günnerimiz
 Ne de çabuk geçiyor
 Çok yerler var gezilecek
 Şekerim var ezilecek
 Beyaz tülbentten süzülecek
 Kalk bakalım benim beyim
 Gül yadığa dayansana

Kaynak Kişiler :
 1- Ali Gökçen 1317 Bodrum
 2- Zeynep Uslu 1325 Bodrum

SABAHIN SEHER VAKTİNDE

Sabahın seher vaktin de aman
Görebilsem yarimi (Göre de bilsem yarimi)
Gül daline bülbül gonmuş aman
Çeker ahü zarimi

Şimdolasın şimdola (şimdo yarım şimdo)
Mor fisdana gün dola (mor fidana ben go)

Elimden almak isterler aman
Benim nazlı yarimi (Benim de nazlı yarimi)
Yar sefada ben cefada aman
Hoş mudur ? yar boş mudur ? (Hoşundur yar
hoşundur)

Şimdolasın şimdola
Mor fisdana gün dola

Bir selamına gayilem aman
Onu da vermez geçer
Bu güzellik sene bene galmaz aman
Geleceksen gari gel (Geleceksen gel gari)

Şimdolasın şimdo
Mor fisdana ben go

Sabahın seher vaktinde aman
Oturmuş inci dizer 2
Ban bu dilden anlamayom aman
Zannetdim bülbül öter

Şimdolasın şindola
Mor fisdana gün dola

İndim yarin bahçesine aman
Gülleri fican gibi 2
Gerdanında üç beni var aman
Deliksiz mercan gibi

Şimdolasın şindola
Mor fisdana gün dola

Şindolasın şimdola
Mor fisdana gün dola

İndim yarin bahçesine aman Elimden almak isterler aman aman
Gül topladım kokmeye 2 (Gül kopardım Benim nazlı yarımı 2
kokmeye) Gül daline bülbül gonmuş aman
Beş yüzlükleri bağladım aman Çeker ahü zarımı
Gerdanına daktmeye

Şindo yarım şindo
Mor fisdana ben go

Şimdolasın şindola
Mor fisdana gün dola

İndim yarin bahçesine aman
Gül kopardım yar için 2
Anneler kız beslemiş aman
Deligannılar için

Sabahın seher vaktinde aman
Gara dut barmak gibi 2
Gerdanında üç beni var aman
Geleceksen gel gari

SABAHIN SEHER VAKTİNDE UŞŞAK

Şim do la sen şim do la

Mor fis ta na gün do la

Sa ba hin se her vak tın de a man

Gö re de bil sem yu ri mi

Gül da li ne bü l bü l kon muş am man

Çe ker aı hü zarı ne saz

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Sarı da gabak kökeni
 Elime de gaçtı diken
 Sade güzelim armitçi'nin keloğlan
 Keloğlan aşam bize gel oğlan

Alme de atdım nar geldi
 Çakır mayam dar sokakdan yar geldi
 Sevik sevik ayrılması yedi bennim
 Genç ölümden zor geldi

Duvarlarda örümcek
 Yürem oynuyor yavrım seni görüncek
 Aman aman duvarlarda örümcek
 Yürem oynuyor yavrım seni görüncek

Beste (sanırım)
 Mehmet Karabıyık 1324
 Türkkuyusu - Bodrum

Mehmet Karabıyık, düşündüğü bir sevgiliye neler düşündüğünü "Sarı da Gabak" kökenin de açıklamaktadır.

3 Halkalı Türkü

zincirinde bu

3. Halkadır

SATIOĞLU HAVASI

Yeni cami de by lede ezeni o kundu

Satıların A li si gannıda qama so kundu

Gannıda qama incede yılan di li mi

Öl dü rü ve di le benimde kaptan A li mi

Kaptanda A Li'm uy ku la dan u yan di

Sol böğ rü ne gannıda qama da yan di

Notaya alan: Mehmet Uslu

Yeni camide öğle de ezeni okundu 2 (Yeni cami de çiftede ezan okundu)
 Satı'ların Ali'si gannı gama sokundu 2
 Gannı da gama ince de yılan dili mi ? 2
 Öldürüvediler benim de kaptan Ali'mi 2

Kaptan da Ali'm uykulaadan uyandı 2
 Sol böğrüne gannı da gama dayadı 2
 Aman da aman Tepecikte gum gaynar 2
 Satıların Ali'sinin gamasından gam damnar 2

Aman da aman al forazın ganına 2
 Nahal de gıydınız Kaptan da Ali'min canına 2
 Fur davılcı davılların inlesin 2 (fur lolloz Ali'si davılların inlesin)
 Ben gidiyom satıların Ali'si dinnensin 2(Ben gidiyom cavır Bodrum dinnensin)

Bodrum da yalı da bazar kuruldu 2
 Barkanın Ali'si köşk içinde kuruldu 2
 Haydindik Isdamat bigayrı hakkın kuruldu 2
 Barkanın Ali'si bayram günü kuruldu 2

SEPETÇİOĞLU

Anonim

Notaya alan; Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Sepetçiöğlü bir annenin bir guzusu 2

Hiç gitmiyor gollarımın sızısı 2 (Hiç dinmiyor gollarımın sızısı)

Haydi yavrum yelleni yelleniver

Pa ren çok sa evleni evleniver (2. si Pa ren yoksa yelleni yelleniver)

Sepetçiöğlü sepetini satamamış 2

Garısına manto pile alamamış 2 (Garısına manto babuç alamamış)

Haydi yavrum yelleni yelleniver

Pa ren çok sa evleni evleniver (2. Pa ren yoksa yelleni yelleniver)

Bodrum Sepetçiöğlü havası, çok hareketli oyun havalarından biridir.

Çıkışıyla ilgili bilgiye rastlanamadı.

Aman da aman sürmeli yarım sürmeli
Ellerine sarı da lera lar vermeli 2

Aman da aman ineğinnen tanası
Gızı bene yanımış ni garışır anası 2

Aman da aman yeni de caminin camları
Böyle mi isdemiş şindiki bayannarın cannarı 2

Aman da aman yeni de çıktım deppodan
İsdedim veemediler al yanaklı şebbodan 2

Aman da aman çakdım da çakdım yanmadı
A gahbenin gızı sözlerime ganmadı 2 (cavırın dorduna çok sööledim ganmadı)

Aman da aman çırılar goydum yanmadı
O cavırın doorduna neler verdim ganmadı2(O gahbenin gızına neler de sööledim ganmadı)

Aman da amn olmeyo böyle böyle
A cavırın gızı galbindekini sööle 2

Aman da aman odun da sardım eşşeğe
Güvincin yok idi niden de yaddın döşeğe 2

Aman da aman çırılar goydum ocağa
Şindiki gızlar gendisi gelir gucağa 2

Bir yosma için, bir söyleşi topluluğu olan bu türkü, daha çok Karaova'lıların bir oyun havasıdır.

ŞAHBOYLUM

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel Mehmet Uslu

Gidene bak gidene aman aman
Boyu dönmüş fidana efendim

Haydi benim şahboylum
Şahboylum şebbo çiçek başında
Benim sevdiğim 13-14 yaşında

Gitsem yarimi sorsam aman aman
Acep ayıp olur mu efendim ?

Fidan da bir gül açmış aman aman
Kokutmeyor odama efendim

Haydi benim şahboylum
Şahboylum şebbo çiçek başında
Benim sevgilim 13-14 yaşında

Haydi benim gökdonnum
Gökdonnum gökdonnarın kirlensin
Cavır gızı senin adın dinnensin

Gide gide yoruldum aman aman
Bir güzele furuldum efendim

Giden gemi durumu aman aman
İlimannık olur mu efendim ?

Haydi benim gökdonnum
Gökdonnum gökdonnarın kirlensin
Cavır kızı senin adın dinlensin

Haydi benim gökdonnum
Gökdonnum gökdonnuna maşallah
Cavır gızı sen benimsin işallah

İkimize bir yastık aman aman
Acep nasip olur mu efendim

Haydi benim gökdonnum
Gökdonnum gökdonuna maşallah
Cavır gızı sen benimsin işallah

ŞİPŞAKLAR

Gökde yıldız sayılmaz
Çii yımırta soyulmaz
Şu Bodrum'un kızlanın
Cilvesine doyulmaz

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder gucaklar
(lambeye püf der şıpşaklar)

Galeden indim yayan
Mandilim dolu payam
Sen orada ben borda
Dayan yüregim dayan

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklarlar

Gara dudun garası
İki budun arası
Gız kaldır fisdanını
Hava alsın arası

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Çayırlada balgabak
(Bacçalada balkavak)
Açılır tabak tabak
Sen bal olda ben gaymak
(Gız oğlanı görünce)
Yiyeyim barmak barmak
(Seyirtti yalınayak)

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Tepe başı gedik mi ?
Gız sene bişe dedik mi ?

Bi gececik yatmeynen ?
Gül memeleni yidik mi ?

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Bi daş atdım camına
Düşdüm Moola Damına
İmine de garı vemezse
Hıyar soksun .mına

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Meşeden kestim çamı (Şu daadan
kesdim çamı)
Acamıyım acamı
Umman garı örgetsin
Nasıl .ikerler .mı

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile pür eder gucaklar

Metdabın pençiresi
Pilavın tenciresi
İminede garıyı sorarsan
Candarma eylencesi

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Tumafile minerken
Süse yolu gezerken
İmine de garıyı gördüm
Pazar da .m satarken

Şıpşaklar şıpşaklar

Gandile püf eder şıpşaklar

Ay gidiyo batmaya
Selâm söölen Fatma'ya
Fatma selam isdemez
Gendisi gelir yatmaya

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Bi daş atdım geline
Gelin almaz eline
Vay şu gelinin haline
Düşmüş bahçevan eline

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Dut ağacı deyilim
Dut verici deyilim
Uzak durma yakın gel
Can alıcı deyilim

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

Deniz üstü köprü
Dalga gayık götürü
Fıstıkçı Ali'yi hapsedtiler
Şıpşakçılardan ötürü

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf eder şıpşaklar

ŞIPŞAKLAR

Beste niğâr

Gök de yıldız sayılmaz Gıy mirta so yulmaz Şu Bodrumun kızlarının

Cilve si ne do yulmaz

Şıpşaklar şıpşaklar gandile püf der gu cak lar

Notaya alan: Mehmet Uslu

TOSUN MEMEDİM

Asmalar aralandı (Defneler) (Mersinler) (Asgerler) aralandı
Memed'im yaralandı (Memet yaralandı)
Anasının bubasının
Ciyeri paralandı

Tosun da Memed'im (Tosun Memed'im)
Yareleri goygun da Memed'im (Yareleri goygun Memed'im)
Ecalsız (ecelsiz) (heclansız) ölen de Memed'im (Memed'im)
Gençliğine doymayan da(Memed'im) (Mehemed'im)

Mandil aldım boçcadan
İbret alın haçca'dan
Asba'lının (Aspa'lının) Memed'inin
Ölüsü de çıkdı baçcadan

Tosun da Memed'im
Ecalsız ölen de Memed'in
Gençliğine doymayan da Memed'im

Gemiler mola mola
Giderler Isdanbol'a
Derviş ağa'nın Mısdafa'sı
Kazanız geçmiş ola

Tosun da Memed'im
Yareleri goygun da Memed'im
Ecalsız ölen de Memed'im
Gençliğine doymayan da Memed'im

Asgerler posda posda
Asba'lı garısı yasda
Derviş ağanın Mısdafa'sı
Sakız'dakı mapılda

Tosun da Memed'im
Yareleri goygun da Memed'im
Ecalsız ölen de Memed'im
Gençliğine doymayan da Memed'im

Öldürdüne puşt beni
Al düfeeni kaç bari
Anama eyi bakın
Gerisini geç gari

Tosun da Memed'im
Yareleri goydun da Memed'im
Ecamsız ölen de Memed'im
Gençliğine doymayan da Memed'im

TOSUN MEMEDİM *Uşşak*

Asmâlarda... Lan... di Me me di mya ra

Lan di saz Anasının boba sı nın gi ye ri pa ra

Lan... di

To sun da Me me di mya re le ri goy gun da Me me di mi e cal sı z

ö Len de Me me di mi Genç li ği ne do y ma yan Me me di mi saz

Notaya alan : Ali Sinan Erdemsel , Mehmet Uslu

YANDIM AYŞE'M ^{Hüzzam}

O... f dam üstüne dam yaptım...

Yandım Ayşe'm çıkdım yollara bak...tim...

yollara... bak...tim...

Notaya alan: Ali Sinan Erdemsel - Mehmet Uslu

Oo oo oo of dam üstüne dam yaptım 2
Yandım Ayşe'm çıkdım yollara bakdım 2

Oo oo oo of yarım gelecek diye 2
Yandım Ayşe'm çıkdım yollara bakdım 2

Oo oo oof garyolamın demiri 2
Yandım ayşe'm o yar benim deyil mi ? 2

Oo oo oo of o yar benim olmazsa 2
Yandım Ayşe'm öldürürüm gendimi 2

YÖRÜK GIZI

Sarı da keçinin ayranı
Yarın da gurban bayramı (Geliyoru gurban bayramı)
Hamamdan çıkmış gelikgeli
Anasının gücücük baylanı

Üç halkalı Türkü zincirinin Birinci
halkasıdır. İkinci halka Çökertme'dir
Üçüncü Halka Satioğlu'dur. Hiçbir yerde
böyle bir üçlü zincirine
rastlanmaz.

Amanın da dumanım furyansın (Amanın da civanım veryansın)
Türtürüverin yörük gızı uyansın

Ovalardan geçtin mi ?
Guzulara yonca biçdin mi ?
Güzellerin içinde (onbeş güzelin içinde)
Yörük de gızını seçtin mi ? (Anasının baylanını seçdin mi)(nazlı da baylanımı seçtin mi ?)

Amanın da dumanım furyansın (Amanın da civanım veryansın)
Türtürüverin yörük gızı uyansın

Sarı da babış tokalı
Sende gördüm bu halı
Elindekini sıkı sıkı tut
Şindiki de yarlar pahallı

Amanın da dumanım furyansın (Amanın da civanım veryansın)
Türtürüverin yörük gızı uyansın

Ev süpürü toz eder
Delikleeden göz eder
Gidi de cavırın gızı (gidi de yosmanın gızı) (Gidi de gahbenin gızı)
Hem gelir hem naz eder

Amanın da dumanım furyansın (Amanın da civanım veryansın)
Tüttürüverin yörük gızı uyansın

Ay dovar sini sini
Ben sevdim birisini
Cellet boynumu alsa
Devermem torusunu

Amanın da dumanım furyansın (Amanın da civanım veryansın)
Türtürüverin yörük gızı uyansın

Garanfilim kokulu
Al yanakda sokulur
Yare öte git desem
Yanıma da yanıma sokulur

Amanın da dumanım furyansın (Amanın da civanım veryansın)
Türtürüverin yörük gızı uyansın

Bodrum oyun havalarındandır. Anıları bölümündedir.

Dambeş dambeş gezerin
İnci boncuk dizerin
Sen ellerin olursan
Ben nerlere giderin

Amanın da dumanım furyansın
Türtürüverin yörük gızı uyansın

Amanın da dumanım yörük gızı
Yanakları gırmızı
Sen goyun ol ben guzu
Alahım da kaçalım bu gızı

Amanın da dumanım furyansın (Amanım da dumanım üzüm asması)
Türtürüverin yörük gızı uyansın (Nerele de galdı yörük yosması)

Dembeşinin tozuym (Ben kiremidin tozuym)
Ben gurbanlık guzuym (Mitrillozun tozuym)
Aldetmeyin a beyler (Goyverin ağalar beyler) (Söölemen ağalar beyler)
Ben bir yörük gızıym (Ben bir yörügün gızıym) (Ben bir çoban gızıym)

Amanın da dumanım furyansın
Türtürüverin cavır gızı uyansın

Ovaladan geçeyin
Yörük gızına fisdan biçeyin
Yörük de gızının aşgına
Ben ağlar mı içeyin ?

Amanın da dumanım billur şişe
Bassanıza doslar bu işe

Haydi de gidelim başgına (Dam başında kesdene)
Yörük de gızının üsdüne (Körgesi düşdü üsdüme) (Kölgesi düşdü üsdüme)
Yörük gızı ataşlarda yanmış (Haydin de gidelim başgına)
Künahları acep kimin üsdüne (Yörük de gızının üsdüne)

Amanın da dumanım şalvarı
Yörük gızı allahına yalvarı

Ay dovar sini gibi
Sallanır selvi gibi
Ni cavır ni müslüman
Olmasın benim gibi

Amanın da dumanım işliğin
Yabannara da gitdi geçliğin

"YÖRÜK GIZI TÜRKÜSÜ"

Oynak

Beyati

Sarı da keçi nîng aý na nî Ge li yorugun bar bay na ml
 Hamamdan sakmış ge li A na sning güc cüçük bay la ne
 Yörük de gi de tim bas ge na Yörük de gi zi nîng üs dü ne
 Yörük gi zi deş le de yan mış Kü nah la nî neep kî ming üs dü ne

YÖRÜK YOSMASI

Türkü

Bağla mam var üç telli i manım borcum var üç yüz elli

Bor cum var üç yüz el li

Git di de yörük gızı gelmedi i manım gocaya davar dı bes bel li

Gocaya da var dı bes bel li

A manında dumanım fur yan sın ... Türtü verin yörük gızı uyan sın

Notaya alan : Mehmet Uslu

Bağlamam var üç telli imanım
Borcum var üç yüzelli (Beşyüzelli) 2
Gıtdi de yörük gızı gelmedi imanım
Gocaya da vardı (kaçdı) besbelli 2

Amanım da dumanım (civanım) furyansın
(al yansın)

Türtürüverin yörük de gızı uyansın

Akardım çağlamazdım imanım
Gülerdim ağlamazdım 2
İpekli mandil değilsin imanım
Derdime bağlanmazdım 2

Amanım da dumanım üzüm asması
Nereleede galdı yörük yosması

Dam başında (dam üstünde) kesdene
imanım
Kölgesi düştü üsdüme 2
Haydin de gidelim başına imanım
Yörük de gızının üsdüne 2

Amanım da dumanım salla şalvarı
Yörük gızı Allahına yalvarı

Yörük kızı türküsü ' nün başka bir halk
sanatçısı tarafından yakılmış olduğunu
yorumluyorum.

Çaylardan da geçdim de karam çizmeynen aman
 Ni varmış da yörüğün de gızı gezmeynen
 Çok da delegannıları aldat dım a , , man Başındaki on paralık yavrim yazmeynen

Amanın da dumanım da yavrim fur yansın aman
 Dokanmen de yörüyün de gızını oynasın

Amanın da dudulu dilli yavrim dumansın aman
 Alyazmalı yörük gızı beni sever misin ?
 Annen de seni bene de yavrim vermeyor aman
 Ay garannık yeşil yollardan gelir misin

Amanın da dumanım da yavrim dumansın (civansın) aman
 Türtüverin yörüyün de gızını uyansın

Çay olalım da cavır gızı akalım aman
 Düşünelim yörüyün de gızı bakalım
 Düşünmenen a baylan da yarım olmeyor aman
 Al bohçeni cavır gızı yeşil dağları aşalım

Amanın da dumanım şalvarı aman
 Yörüyün de gızı Allahına yalvarı

Ağır ve hüzünlü müziğiyle Karaovanın ağır oyun havalarından biri olan bu türkünün sıralavazdaki Yörük Gızı türküsüyle ilişkisi vardır. Karaovalı ozan bu türküyü kesiminin ağırlığında bestelemiştir.

Yüce dağ başında bir goca gavak
 Gavagın dibinde gül tabak tabak
 Güzelin goynunda olmıyan sabah
 (Çirkinin goynunda olur mu sabah olur mu sabah ?)

Abdesim var ilkindini kılmeye (Abdes aldım ilkindini kılmeye)
 İki güzel geldi su doldurmeye
 Sordum bakdım sen kimlerin nesisin (Sordum güzel sen kimlerin nesisin)
 Açdı gollarını sardı boynuma sardı boynuma

İnci midir ? mercan mıdır dişleri ?
 Guduretden çekilmiştir saçları
 Bir omuzdan bir omuza saçları
 Yel esdikçe düver ince belleri yavrım belleri

Gollarımı bağladılar demire
 Ela gözler döndü gine kömüre
 Çikin ile gecelerde galmanın
 Yedi sene ziyarı var ömüre yavrım ömüre

Bodrum 'un Geriş Köyü'ndeki Koca Kavak'tan başka Karakaya, Peksimet ve Çömlekçi Köylerinde de Koca Kavak olduğu bilinmektedir. Düğün ve bayramların, dibinde yapıldığı Yukarıdaki Koca Kavak bunlardan hangisidir bilinmemektedir.

Bu kavaklardan birinin yanındaki çeşmeye su doldurmaya gelen iki güzel kıza, eskilerin zoraki evlenmelerinin çilesine uğramış bir gencin açıkça ve ne kadar da güzel karşı çıkışını görmekteyiz.
 Bu türkünün çıkışıyla ilgili, hiçbir bilgiye rastlanamadı.

2. BÖLÜM

BODRUM TÜRKÜLERİNDEN BAZILARININ YORUM ÖYKÜ ve ANILARI

DEMİRCİLER TÜRKÜSÜ'NÜN YORUMU

Türkünün çıkış yılı ve öyküsüyle ilgili bilgiye rastlanamadı. Türkünün işlenişinde Bodrum'un Karaova köylerinin susuzluğu ile ganyası otu ve buralarda yakına kadar hükmünü sürdüren önce derebeyi, padişahlığın son zamanlarında da müsellim denilen Davazlı (Tavaslı) ailesine değinilmektedir.

Davazlı'ların hükmünü sürdürdüğü bu toprakların, Kuzyaka Köyü'nden olduğunu söylenen o güzel kızı, sevgilisine vermeyip Bodrum Turgutreis'te Kara Omar'a vermeleri karşısında sevgilisine " Beni buradan öte geçirme, şu kurşunla" diye son sözünü söylüyor, bu zengin Davazlı kız.

Atın sırtında, arkasında bir de gelenek icabı çocuk bindirildiği halde , sevgilisinin söylediği yerden geçerken, çocukla birlikte vuruluyor ve oraya gömülüyor. Şimdi oraya " gelin öldü" denilmektedir. Ölen gelinin çeyizi ile de orada bir sarnıç yapılmıştır. Yakınında da 40 sene evveline kadar yaşayan çatal çam vardı. Bu çamın çıra için açılan deliğinden geçen hasta çocuklar iyileşirmiş diye, bilinirdi.

DİRMİL HAVASI'NIN ÖYKÜSÜ

Dirmil'de (Gökçebel Köyü) bir gelin, yenice eve girmiş çok eskilerde. Severe evlenen, artık isimleri bile bilinemeyen bu mutlu çiftlerden biri olan güvey, dini eylemlerin bitişiyile güzel gelininin duvağını kaldırarak ona kavuşacağını heyecanı içinde, abdesini alıp namaza durmuştur. Ama secdeye koyduğu başını kaldıramadığını, onun kadar ona kavuşmanın özlemi içinde olan güzel gelin görüp, biraz da utanç içinde, izlemesini sabırla sürdürmüş, fakat o güveyin kalkacağını olanaksızlığını anlayıp seslenir yine yanıt alamayınca telaşı ve heyecanı artar. Öteye beriye bakar ve güveye neden yanıt vermiyorsun diye dokunmasıyla, onun çoktan ölmüş olduğunu anlayarak , yanar yanar kül olur, doyamadığı sevgilisine kavuşamıyarak.

Güzel gelin kadar değilse de bile duyan yanımdır, bu nedenle de bu türkü o zaman yakılmıştır, ezgisi günümüze dek gelen.

İĞDENİN DALLERİ TÜRKÜSÜ'NÜN ÖYKÜSÜ

Gümbet'in, batı güney deniz kıyısından Bitez'e açılan ırmenin girişte solundaki tarla, bundan 200 sene evvel Tabak'larınmış, şimdi hala, o tarlanın deniz kıyısına " Tabak Burnu" diye söylenir. Bu tarlanın deniz kıyısına yakın ve tarla duvarının dışına kaymış köküyle büyücek, yere, sarkık dalları olan, dikenli bir iğde ağacı varmış. Adı ve kimliği bilinemeyen bir delikanlı. Tabak'ların kızını sevmiş. Delikanlıya, kızı vermemişler ama o, aşık olduğu sevgilisini görebilmek için hep, bu iğde ağacının gölgesinde sevgilisini beklermiş. İğdenin dallarına söylediği türkü de teselli edememiş onu. Sevgilisine kavuşamadan ölmüş. Hatta, bu dertli iğde ağacı bile 80 - 90 sene evvel yok olmuş. Köroğlu'nun kulağına giden bu türküyle onun Zeynebi de eklenerek günümüze dek gelmiş, bu türkü.. Zeynebi, Köroğlu sonradan ikinci karısı olan Neydam için uydurmuş. Neydam'ın evi Müsgebi Denizi'ne akan azmakın kenarındaki tarladaymış. Bu tarlanın azmak ve dere kenarı , Gümbetten gelen iğde ağaçlarıyla doluydu. Bu tarlanın azmağa zıt kenarından da Müsgebi köyüne çıkan (Bodrum'a suyu gelen, su kuyusu yanında) yere dek, uzanan bir irme geçerci. Neydamı, Zeynep olarak gizleyen Köroğlu, bu türküdeki yola hamam yolu demektedir. Düğünde gelinler, bu yola yakın yerde yıkanarlardı.

- * Ahmet Özispir 1309 Yeniköy Bodrum 3/117-4/53
- * İbrahim Erdem 1323 Umurça Bodrum 3/112-3/117
- * Zehra Erdem 1326 Umurça Bodrum 3/112-3/117

Günümüzden 150 sene kadar evvel, Çarşı mahallesi'nden Rasathane Tepesiyle Akçabük'e dek uzanan şimdiki Kumbahçe Mahallesi , Tahancı Hafızın tarlalarıydı.(1-7-13-26) Zamanının zenginlerinden olan Tahancı Hafız 'ın işlerini aslen Fethiye'li oluşu nedeniyle "Fettahoğlu"

denilen Karakaya'lı ayakkabı tamircisi İsmail yapardı. (22-27) Kocadağ da üç gün saklandıktan sonra bir gün Tarhancı Hafız'ın yanına Bozdoğanlı Sarı Zeybek, gelir.:

- "Hafız şu dağarcıyı al da bir yere koy, ben yakında hükümete teslim olacağım. Beni bu kaleye atarlar, o zaman bununla bana bakarsın !" diye konuşur

Sarı Efe'nin ayrılmasından sonra Tahancı Hafız, Fettahoğlu'nu çağırarak -"Oğlum, şu dağarcıyı al, şuraya göm" deyip üstünü örttürür.

Dağarcının gizlenmesinden bir zaman sonra Hafız, Fettahoğluna :

- "Oğlum, Varvildeki ineğimiz doğurmuş, git, al gel de sağınalım" demiş Varvil'e giden Fettahoğlu, ineği alıp dönmek üzereyken, Sarı Efe'nin öldürüldüğü haberini duyarak, o kişilere;

- "Bu ineği ben gelinceye dek salıvermeyin, az daha unutuyordum.

Milas'ta bir arkadaşla buluşmak üzere sözleşmiştik." Diyerek Milas'a gelen Fettahoğlu, sırtına bağlı bir başın Milas sokaklarında gezdirildiğini görüp: Kim bu diye sorar.

- Sarı efe. Hükümete teslim oldu, oldu ama zenginler para vererek onu öldürttü ve başını kestiler diye onun ölümünü kesin olarak öğrenip geri dönen Fettahoğlu,

İneği Varvil'den alarak hemen Bodrum'a gelir o en kısa zamanda fırsatını bulup, dağarcığın yerini değiştirmiştir.

Sonra, Sarı Efe'nin öldüğünü duyan Tarhancı Hafız :

- "Oğlum, Fettahoğlu , Sarı Zeybeği Milas'ta öldürmüşler. para dolu dağarcığı oradan çıkar gel, çocuğuna çocuğuna gönderelim deince Fettahoğlu:

- Neyi, parayı mı ? "ya, demek sen Efe'ye yataklık ediyordun ha ? Ben seni

BODRUM SARAYI TÜRKÜSÜ'NÜN ANILARI

Şimdiki yerinde eski Hükümet Konağı (Bodrum Sarayı)

hükümete haber vereyim de" demiş.

Bu konuşmadan çok korkan Tahancı Hafız:

- Sus oğlum sus, ben söylememiş olayım, sen de duymamış ol, bu mesele burada kapansın" demiş. Gerçekten mesele kapanmış kapanmasına ama, Fettahoğlu en ufak nedenlerle hır- gür çıkarmaya başlamış. Bir hır- gürü kavgaya dönüştürerek Tahancı Hafız'ı terketmiş.

Tahancı Hafız'dan ayrılan Fettahoğlu, Bodrum Kalesi'nin yakınındaki Eski Cami'ye çok yakın bir yerde, küçük bir dükkan satın alarak, adalardan mal getirtip, ticaret hayatına başlamış. Ün kazanmak için aldığı malı, ucuza bile veriyormuş. Epeyce ün yaptığını düşündüğü bir sıra, Karakaya'daki annesini çağırarak Kızahmetler'den kızlarını istetmiş. Kızın, istenişi sırasında yapılan konuşmaları dinleyen, Kızahmetler'in kızı, kapıya çıkıvererek : "Ana beni Tahancı Hafız'ın Orfanasına mı veriyorsunuz ? O beni hangi sarayına koyacakmış ? O kız istemeden önce, başını içine sokacak bir kümes yapsın." demiş. (14-018)

Kızahmetler'in kızının bu konuşmalarını annesinden duyan Fettahoğlu, Kızahmetlere karşı ve onlara en yakın olan bu günkü yeni HükümetKonağı'nın yerini satın alarak, o zaman Bodrum'da sanatlarını sürdüren Rum ustalara :

- " Bana öyle bir ev yapacaksınız ki saray gibi büyük, Bodrum'da benzeri olmayacak" demiş. (8-14)

Gündeliği üç paradan inşaatı sürdüren Rumlar, işi yarıya getirdikleri bir zaman etraftan gelip, geçenler "Bu kocaman da bir evmiş. Acaba, gündelikleri karşılığına nesini alacak bu Rumlar, o fakir adamın" gibi konuşmalarını duyarak etkilenerken Rum'lar, inşaatı bırakıp, Karakaya'daki ağa'ya gidip:

- Ağa biz para isteriz, yoksa çalışmayız" demişler. Ağa, üzerinden hiç kalkmadığı şiltesinin altından bir kese altın çıkararak Rum ustalara:

- "Alın ne kadar isterseniz evlatlar" diyerek önlerine bir mendil dolusu altın konulunca, şaşkınlıkla birbirlerinin yüzlerine bakınan ustalar:

- " Ağa onun bunun sözüne bakıpta biz hata işledik, kusura bakma. Biz işimizi bitirince alacağız paramızı" diyerek oradan ayrılan Rum'lar, işlerine devam ederek inşaatı sürdürmüş ve bitirmişler. (22)

İnşaat sırasında bir gün, Fettahoğlu'nun gözüne, kireç kaçmış olduğundan çok acı çektiği halde :

- Benim evimin pencereleri hiçbir evin penceresine benzemiyecek" demiş. Bodrum'da ilk defa bu binaya cam takılmış. Fettahoğlu, çok acı çektiği gözünü göstermek ve evine de cam almak üzere Rodos'a gittiği zaman, dönüşte yolda ölmüş.

Yaptırdığı saray gibi evine giremeden ölen Hacı İsmail Ağa oğlu İsmail

Ağa'ya, Karakaya Köyü'nde toprağa verildikten sonra ki günlerde dostları, şu türküyü yakmışlar;

BODRUM SARAYI TÜRKÜSÜ

Bir saray yaptırdım bir uçtan uca
İçinde yatamadım üç gün üç gece
Olur mu değişmek altın tutunca

Bağımı belledim (budadım) yimedim üzüm
Harmanı kaldırdım görmedi gözüm

Allah nasip ederse döneriz gözün

Yaşa osman Paşa sen binler yaşa
Onikisi Kaymakam dört yanı Paşa
(9-19-25)

Fettahoğlu İsmail Ağa'nın, Köyün İlkokulu ve camii yanındaki mezarlıktan Beyler Yaylası mezarlığına kaldırılan mezar taşında :

" 1313 Bodrum'lu Hacı İsmail Ağa oğlu İsmail Ağa 86 yaşında öldü" diye yazılır.

İsmail Ağa'nın ölümünden sonra Bodrum'un nahiye olma emri gelince bir hükümet konağı aranmış, o zaman boş olan bu ev Hükümet Konağı olarak istenmiş ve Fettaoğullarına uğursuzluk getirişi nedeniyle, Hükümete bağışlanmıştır.

BODRUM SARAYI TÜRKÜSÜ

Bir saray yaptırdım bir uçtan bir uca 2
İçinde yatamadın üç gün üç gece 2
Olur mu değişmek altını tunca 2

Yaşa Osman Paşa sen binler yaşa 2
Onikisi Kaymakam dört yanı paşa 2

Bağımı belledim (budadım) yimedim üzüm 2
Harmanı kaldırdım görmedi gözüm 2

Allah nasip ederse (izin verirse)döneriz güzün 2

Yaşa osman Paşa sen binler yaşa
Onikisi Kaymakam dört yanı Paşa

Düzenleyen : Mehmet Uslu

İsmail ağa'nın ölümünden sonra altın dolu dağarcık; Mağrıplı'lardan evlendiği karısı Hanife'ye kalmıştır. O bu parayı miras mesellelerinden korktuğu için ve görülmesin, anlaşılmasın diye üzerine nohut doldurarak yanındaki hizmetçisi Şer,fe Dursun'la Kabaranlar'dan Sürü Nine'ye getiriyor. Onlar kabul etmeyince Karakaya'lı Hacı Mehmet'in evine götürmüş(11). Hacı Mehmet'in Hanımı Ayşe Hanım'a "Bu nohut dağarcığı, sizde biraz dursun kızım, sonra gelip alırım" demiş.(6-11-16-22)

O gittikten sonra, dağarcıktan şüphelenen Ayşe hanım elini, dağarcığın içine sokunca altınları görüp, dağarcığı tamamen nohutla doldurmuş. Hacı Mehmet eve gelip, eşine saklattığı parasından bir miktar isteyince eşi meşgul olduğunu, sandıktan kendisinin almasını ister. Hacı Mehmet sandıktaki altınları görünce hayretle ve yüksek sesle eşine sorarken, acaba bir şey mi oldu ? diye meraklanarak içeri koşup gelen biri Dalamanlı'lardan pamuk atıcı iki kadını onlar görmesin diye kovarlar.(1)

Hanife miras işini yoluna koyduktan sonra gelip nohutlarıyla üzerini örttüğü altın dağarcığını almış giderken, yaptığı kontrolle altınlarının alındığını anlayarak geri dönmüş: (6)

- "Bu dağarcığın içinde altınlarım vardı, ne oldu" diye sorunca
- "Haydi git işine be kadın, sen ne koyduysan, onu aldın" diye cevap verilmiş. Hacı Mehmet'in torunu Mehmet Karakaya da " Dedemin helale haram katacağını zannetmem" dedi, kendisine sorduğumda.(21)

Altınlarına çok üzülen koca Fettahın karısı, koyunlarının yününü de alıp eve dönmüş. Annesinin acıktığını düşünen kızı: (16)

- "Ana, acıkmışsındır, sana şimdi yemeğini getirivereyim" deyince O :
- "Hiç iştahım yok kızım sonra yerim, ben azıcık uzanıvereyim" demiş.

Kızı, yemeği
getirince
annesinin
ölmüş
olduğunu
görmüş,
üzüntüsünden.

(9)
Babasının
ölümüyle 16
yaşlarında
öksüz kalan
Fettahoğlu
Mehmet Ağa

ile Hacı Mehmet Ağa'nın zenginlikleri ve halka karşı acımasızlık içinde olduklarını duyan Çakıcı Mehmet Efe, Kızanlarını Kerimoğlu'nun evine bırakarak leblebi satan bir deveci giyinişi içinde Bodrum'a gelmiş.(4-23) Çakıcı Mehmet Efe, Bodrum'dan Hortma'ya (Yahşi - Yalı) geçmiş Ali Reisoğlu Kurunun İsmail'in evinde misafir kalmış. Kuru'nun İsmail, onun Karakaya'lı bu iki Ağa'ya baskın yapacağını anlayınca "onlara bir şey yapacaksan önce beni vur, sonra onları, " diye konuşup, olumlu söz almıştır. Sabahleyin, Çakıcı Mehmet Efe'nin ayrılışı sırasında yatağını kaldıran Kuru'nun İsmail'in Hanımı eşini çağırıp, misafir, yastığının altında parasını unutmuş, deyince onun adettir bize bıraktı diye yanıt vermiştir.(8) Kuru'nun İsmail'le Karakaya'ya 1903 te gelen Çakıcı Mehmet Efe önce, ağaları izlemeyi uygun görmüş.(5-22) Bu nedenle önce Güvercinlik'te Gümrük memuru, sonra da bakkal olan Hacı Mehmet'e gelmiş. Onun, Gabar Mehmet'e ve hasta için biraz pirinç isteyen kadına parasız verişini ve öteki iyiliklerini izleyip Kuru'ya "kalk, gidelim bu fakir babası, para istemeden verdi" demiş.(24) Sonra Fettahoğlu Mehmet Ağa'nın odasında onu izleyeşi takip etmiştir. Çakıcı Mehmet Efe, Fettahoğlunun misafir odsındayken Göl Köyü'nden odaya gelen birisinin:

Ağa öküzüm öldü. 22 mecit para verir misin ? paramın yanına katıpta bir öküz alayım, sana bu parayı en kısa zamanda öderim, deyince ona:

- Senin paranın yanına benden alacağını da katıp bir öküz alırsan sonra çocuklarınla ne yiyeceksin ? Al, şu 25 mecit parayı da öküzünü al sonra bana azar azar ödersin" demiş.

Çakıcı Mehmet Efe, Mehmet ağa'ya sormuş, bu adam buralı mı ? Beş köy uzaktan olduğunu anlayınca, bu ağa ölürse beş köy daha mı uzağa gidecek fakirler ? diye düşünmüş efe. O, bakmış ki Ağa isteyene tohum, isteyene para veriyor. Soygun niyetinden vazgeçiyor. Sonra :

- Ağa, sen herkesin derdini dinledin benim de derdimi dinle biraz da bakalım deyince Ağa :
- "Senin derdin nedir?" diyor Ona
- "Ben deve almaya geldim. Bana da deve gerekli Ağa" deyince o:
- "Senin istediğin deve olsun, istersen benim devemi al" demiş. Çakıcı:
- "Senin deve'nin kıymeti nedir? " Deyince Ağa:
- "Otuz mecit ama sana, 28 mecit olur" demiş. Çakıcı :
- "Sen deve'nin kıymetini bilmiyorsun Ağa" demiş al, 35 mecit. Yalnız senden istediğim, ben deve almaya giderken bana eşlik edeceksin. Bana pahalı satarlar seni kırmazlar. demiş ağa onun ricasını olurla karşılamış. Birlikte yola çıkmadan önce yine, bakkal Hacı Mehmet'e uğrayan Çakıcı

Mehmet Efe, oradan ayrılırken oturduğu şiltenin altına bir kağıt sokuşturmuş. Üzerinde :

- "Seni bana gaddar diye tanıttılar, seni iyilik edici buldum. Buna devam et" Çakıcı Mehmet Efe gittikten sonra bulunan bu kağıdı okuyan Hacı Mehmet, onun kimliğini öğrenmiş.(28) Tekrar gelir diye köyden Bodrum'a göçmüş.

- Çakıcı, Fettahoğlu Mehmet Ağa'yla incir tarlaları içinden geçerek köyden ayrılırken gördüğü yaşlıca bir kadına "al sana, gaba incir verem gucana," demiş. Kadın; "sen yabancısın, ben sana ağaçlarımızdan daha çok koparıvereceğim." demiş. O; "Gucana, az veren candan, çok veren maldan, ben sana bunları, candan veriyorum, al bu gabaincirleri" deyince kadın almış. Çakıcı oradan ayrıldıktan sonra gabaincirlerin birini yimek için bölünce içinden bir sarı lira altın çıkmış ve öteki ikisinden de.

Bir deve alıcısının bu şekilde altın verişini önüne gelene anlatmış, sonunda onun deve alıcısı değil, Çakıcı olduğunu kanısına varılır.

Mehmet Ağa ile birlikte Karakaya'dan ayrılarak deve almak için yola çıkan deve alıcısı, Farilya'ya (Gündoğan) gelişte çukur sarnıcı ve mezarlık yakınlarında tabancasını çıkarıp, birkaç el silah atınca , etrafına toplanan gızanların yanında eniştesi yörük Hacı Mustafa'ya "git, gelirken Dışsiz Mehmet ağa'dan aldığımız deveyi al gel" demiş. Fettahoğlu Mehmet Ağa'ya da dönerek : "Ağa, ben Çakıcı'yım. Seni soymağa gelmişim. Ama sen soyulacak adam değilsin. Bundan sonra da fakirlere yardımın sürsün. Burada ayrılabiliriz. Haydi sana uğurlar olsun. demiş.(4- 13- 18-20-28)

Köye dönen fettahoğlu Mehmet Ağa, kırk gün sonra korkudan ölmüş. Farilya'dan yoluna devam eden Çakıcı Mehmet Efe Gölköy'de de Kara Mehmet'e gelmiş. Altın aramış, yok "Malım çok istediğin kadar al" demiş. Torba'ya, oradan sonra da Güvercinlik'e gelince kahvede oturanlar içindeki iki askerin tüfeğini alıyor. Tahsildara ne kadar parası olduğunu sorup tutanağını yaptırıyor. "Çakıcı beni soydu demesin" diye. Sonra Bodrum Kalesi'nde hapisteyken onun kızanına yardım eden, ona karşılıksız ciğer veren Kasap Ali 'yi de yanına alarak Kuyucaktaki Çorbacı (ağa) denilen Rum'u soymağa geçiyor. Önce, güveyinin evini basan Çakıcı, Çorbacı'nın kızını ve torununu yanına alıp, çorbacıya seslendiriyor. "Kaçmayın evi Çakıcı sardı" diye çorbacı dinlemeyip, arka kapıdan kaçmaya yeltenirken vuruluyor. Çorbacının hanımından para istenince o bir kese mecit veriyor. Çakıcı, istediği altını alamayınca Çorbacının torununu da yanlarına alarak Kazıklı'ya geçiriyor. Çakıcı, Güvercinlikte tahsildardan aldığı parayla askerlerden aldığı tüfekleri Milas Jandarma Karakolu'na gönderiyor.

Kuyucak'lı Çorbacının hanımından, istediği altınlar gelince de çocuğu, Kuyucak'a geri gönderiyor. Kasap Ali'ye para verdikten sonra Ege'nin, çam kokulu dağlarında, efelik yaşantısını sürdürmek üzere yoluna devam ediyor. (10-17)

BODRUM SARAYI TÜRKÜSÜ'NÜN KAYNAK KİŞİLERİ

- 1 Ali Demiröz 1310 Umurça Mahallesi 4/27-6B5
- 2 Ahmet Akbay Güllü Bekiroğlu Mehmetoğlu (Orhan) 9/21
- 3 Ali Keleş 1323 Hüseyinoğlu Türkkuyusu Mah. Bodrum 7/29
- 4 Ahmet Özyurt 1334 Eskiçeşme Mah. Bodrum 10/6
- 5 Hali İbrahim Duran 1304 Osmanoğlu Keçeci Güreci Köyü Bodrum 9/30
- 6 Hasan Bakış 1321 İsmailoğlu Karakaya köyü Bodrum 4/26
- 7 Hasan Hüseyin Tepe 1319 Umurça mahallesi Bodrum 9/4-6
- 8 Hasan Yalım 13 Türkuyusu Mah. Bodrum 4/27
- 9 Hilmi Aykoç 1320 Alioğlu Gürece Köyü Bodrum 4/33
- 10 Hüseyin Çelikoğlu 1331 Beççeli İbrahimioğlu kumbahçe Mah. Bodrum 4/37
- 11 Hüseyin Gök 1322 Guvaloğlu Umurça Mah. Bodrum 7/99
- 12 Hüseyin Uyar 13 Toruparmak'ın Mehmet'inoğlu Karakuyu Köyü Muğla 9/29
- 13 İbrahim Deliefe 1307 Nalbant Tepecik 9/6
- 14 İbrahim İğneci 1332 Mehmet oğlu Türkuyusu Mah. Bodrum 7/93
- 15 Kamil Örtürk 1316 Çarşı Mah. Bodrum 9/93 -96
- 16 Mehmet Akdeniz 1328 Babışcıoğlu Karakaya köyü Bodrum 4/39
- 17 Mehmet Ataer 1320 Tapu Emeklisi Tepecik Mah. Bodrum 4/38
- 18 Mehmet Dargan 1321 Lapaoğlu Eskiçeşme Mah. Bodrum 7/93-98
- 19 Mehmet Güneri 1325 Yeniköy Mah. Bodrum 4/40
- 20 Mehmet Kader 1331 Mustafaoğlu Umurça mah. Bodrum 7/91
- 21 Mehmet Karakaya 1319 Hacı Mehmet'in Arif Hıfzioğlu Bodrum 4/24
- 22 Mehmet Özak 1328 Karakaya Köyü 4/28-6A1
- 23 Mehmet Özalın 1316 Alioğlu Tepecik Mah. Bodrum 4/24
- 24 Mehmet Türktakın 1310 Sarı Yusufioğlu Karakaya Köyü Bodrum 7/97
- 25 Mustafa Sinop 13 Hasanoğlu Eskiçeşme Mahallesi 9/1
- 26 Salih Akçalan 1327 Ali Yavaşıoğlu Kumbahçe Mahallesi 7/94-4/27.6/B6
- 27 Tefik Özak 1429 Karakaya Köyü Bodrum

YÖRÜK KIZI TÜRKÜSÜ ANILARI

Zamanımızdan 100-150 sene kadar evvel, Doktor Ahmet İskender Payzano tarafından Van'ın Erçiş kazasının Bozöyük Köyü'nden "Bir beddua sonucu" Çilo Dağlar'ından İstanköy'e (Kos) bir aile gelir. Dört bir tarafa çil yavrusu gibi dağılmış, onun için Çilo dedikleri dağlardan getirilir. Sonra da, Hacı Omaroğlu tarafından Müsgebi'ye çoban olarak getirilen Kürt ve Ermeni asıllı oldukları ileri sürülen Sandıkoğullarından Mustafacık, Müsgebi'nin Bekiroğlu Tepesi'nde çobanlık yapmaktayken oğlu Hüseyincik yada Hasan Hüseyin (Köroğlu), kızı Fatmacık, Güssüncük ve oğlu Aliko dünyaya gelir. (7) (Secere'ye bakınız)

Aliko, büyüüp güzel bir delikanlı olunca, Bodrum'un Türkkuyusu Mahallesinde oturan Emine veya Elif isimli bir çingene dilberine gönlünü kaptırır. (2-3)

Eminenin yakınları "Ermeniden dönmedir" diye vermek istemedikleri kızlarını, ateş bacayı sardığı için Aliko'ya verirler. Bekiroğlu Tepesinde yaşayan bu ailenin Halilcik, Aşacık, Mustafacık ve Zelihacık isimli çocukları olur. (5-6) Onlar büyüdükçe Aliko da demircilik sanatını ilerletmiş, Köyünde Ali usta olarak tanınmağa başlamıştı. Ali ustanın büyük kızı Zeliha da büyüdükçe güzelleşip, tüm köy delikanlıların dikkatini üzerine çekmeye başlamıştı. Onu bilmeyen, görmeyen yoktu, çünkü her eve istemeye giderlerdi. "Dambeş dambeş gezerin" bunu kanıtlamaktadır, (Yörük kızı Türküsü'nde).

Madanlar, Kabaranlar ve Kapılılardan olduğu söylenen o zamanın efemsi ve zengin delikanlıları bu güzel kızla çingene oluşu nedeniyle evlenemeyeceklerini düşünerek, onu dağa kaldırmayı planlarlar. Bu planları sonucu dağa kaldırmayı başaran bu efeler, güzel kız Zeliha'yı dağ ve dağ köylerinde 4-5 ay kadar gezdirdikten sonra köy'ün bir zengini olan Madanların evine bırakırlar. Bu zengin, Ali ustaya, kızının evinde olduğunu, alması için haber gönderince Ali usta, oğlu Halil'e -"Oğlum git kardeşini al gel, ama iyi giyin kuşan, silahını da kontrol et" der. Halil, babasının sözü uyarınca hazırlanıp kardeşini Madanların evinden alarak dönmeye başlar.

Halilcik, yanında kız kardeşi Zeliha'yla Madanların Hüseyin Ağa'nın evinden alıp dönüşü sırasında kardeşine "Sana ilk tecavüz eden kim?" diye sorar. Aldığı yanıt onu şaşırtıcı olur. Çünkü o kişiler çok kalabalıktır. Bu durumda Halil düşünür, düşünür, ne yapması gerektiğini düşünür. "Öç alsam, bizlere karşı öç almalar olur. Tüm çingeneler rahatsız edilirler. Hem de kardeşime tecavüz edilen bu kadar kişiyi öldürmem olasılığını yaratsam

bile, o sağ oldukça başım öne eyik olacak. Öyleyse bu sorunu kısa yoldan ortadan kaldırmalıyım" gibi bir düşünüş içinde ikinci bir plan uygulamaya geçer. Buna göre yolu, Pazar sarnıcına düşer. Burada biraz oturup, su da içtikten sonra, sigara tabakasını çıkarıp bir, Galimne (Kalimnos Adası) tütününü saran Halil, ve Zeliha oradan kalkarak, Bekiroğlu Tepesi'ne doğru yola düştüklerinde, kireç ocaklarının yakınına yaklaşmaktalarken, Halilcik, Zeliha'ya " gidiver de oturduğumuz yerde sigara tabakam kaldı al gel" der. Zeliha da hemen dönüvererek tabakayı almağa giderken, Halilcik'in arkasına çevirdiği tüfeğin çifte namlusundan habersiz, üçüncü kez çektiği tetikle yere yıkılır.

Ailesinin namusunu bu şekilde temizlediğini düşünen Halilcik etrafına bakınca, önceden tasarladığı yerdeki kireç ocağı için kesilmiş çalıları görerek, kucak kucak, kızıl kanlar içinde yere serilmiş güzel Zeliha'nın üzerine koyar ve onun ölüsünü de yakar. (8)

Halilcik kız kardeşini yaktıktan sonra eve gelir. Evdekilere kız kardeşinin Pazar Sarnıcı yanında olduğunu, haklarını helal etmelerini söyler. Sarılarak babasının ellerini, annesinin ellerini ve boyunlarını öperek Allaha ısmarladık deyip, arkasında silahıyla efeliğe, dağlara ilk çıkışını yapar. Dağlara çıkan Halilcik'in annesi, babası ve kardeşleri Zeliha'nın akibetinden habersiz onu almağa gittiklerinde, karşıda bir duman görüp, onun ateş yaktığını düşünür, yaklaşır, yaklaşırlar ve yaklaştıkça da bir koku duyarlar. Ateşe yaklaştıklarında, Zeliha'nın yalnız yanmış sol elini, bileğine kadar bulabilirler, bir kalın odundan henüz geçmemiş ateş nedeniyle .

Zeliha'nın Mezarı, Pazar Sarnıcı yanında küçük oluşuyla dikkati çekerd. Kül olmuş güzelliğini bu küçük mezarda görmek onu bilenler için yürekler acısıydı.(1) Onu tanımayan da yoktu, her eve uğrayışından onu bilenler seksendört sene evvel ölen bu güzel kıza çok yanmışlar. Ona "Yörük Kızı Türküsü" nü yakarak, ağır bir ezgiyle, "Yörük Yosması Türküsü'yle" de hızlı bir ezgiyle günümüze dek yaşatmışlardır. (4-5)

KAYNAK KİŞİLER :

1 Ahmet Karadeniz Denizli'li Hüseyinoğlu Bodrum 0/24

2 Akçaalan nüfus kaydı Bodrum 4/50-51

3 Bodrum nüfus kaydı Bodrum 4/50-51

4 Halil Uslu 1330 Bayram Alioğlu Akyarlar Bodrum 1/16

5 Mehmet Ali Sevinç 1316 Mehmetoğlu Yaka Köyü Bodrum 0/31

6 Ahmet Ekinci 1329 Aloğlu Kuru Köyü Milas 4/5 2 BI

7 Muharrem Akyurt 1320 (Hasan Hüseyin Yamuktan) Bodrum 7/107
8 Mustafa Demirdöğen 1324 İsmailoğlu Koru Köyü Milas 4/15 4AI

ÇÖKERTME

HALİL EFE'NİN SECERESİ

Hacı yusufoğlu (Çiloğlu)
Cilo Dağlarından
Çil yavrusu gibi dağılmışlardır.
Bu dağlara cilo kendilerine de Çiloğulları bu nedenle
verilmiştir.
Mustafacık

- I-Fatmacık
- II-Güssüncük
- III-Hasan Hüseyincik Salım (Köroğlu)
 - Eşi : 1.İstanköy'lü Şerife
 - 2. İstanköy'lü Neydam
 - 3. Karakaya'lı Hanife
 - 4.Dereköy'lü Hatice
 - Evlatları: 1-Hevse Salım
 - 2-Hüseyin Salım
 - 3-Mustafa Ali Salım

- IV Aliko
 - Eşi:Emine (Elif) Türkkuyusu Mahallesi'nden
 - Evlatları : 1- Halil (Halil Efe)
 - 2-Zeliha (yakılan)
 - 3-Mustafacık
 - 4-Ayşe: Ayşecikte denilen çalgıcı (Darbukacı) Aaşa,

Akçaalan'da Köroğlu'nun bitişiğindeki evde oturdu.

KAYNAK KİŞİLER :

- 1-Hüseyin Salım 1329 Bodrum 7/105
- 2-Mustafa Ali Salım Müsgebi Bodrum
- 3-Muharrem Akyurt 1320 Bodrum 7/105

ÇÖKERTME TÜRKÜSÜ'NÜN ANILARI

3 Halkalı zincirin 2.halkası

Yörük kızı Türküsü'nde de belirtildiği gibi, güzel kız kardeşi Zeliha'yı yakarak Bodrum dağlarına efeliğe çıkan Halilcik, acı ve öfkelerini ayaklarından alırcasına geziyor geziyor, efelerle de tanışıyordu. Efece hareketleriyle onu herkes Halil efe olarak sevmeye başlamıştı. O, zengin, fakir herkese karşı iyi davranışlar içinde bulunuyor, kontrubatçılara arka çıkıyordu. Bu nedenle kontrubatçılık(tekeli maddeleri kaçakçılığı) yaptığı söylenir. (60-56-21) bu söyleyiş yanlıştır.

Bir gün Çingen Halil Efe, yanındaki İzmir'li İbrahim Çavuş (Akçaalan'lı) Adaca İsmail (Akçaalanlı), Gaçamak Osman (Dereköylü) ve Kerimoğlu'yla Yaka Köyünün güney-batısındaki Gücer deresinde muhabbet yapmaktalarken gırzerdeliler tarafından basılmış, fakat bu baskından sıyrılıp çıkmasını becerebilmişlerdir. O gece, Yaka Köy'ünün kuzey batı sırtlarındaki yel değirmenlerinin güney eteklerine doğru çekilen efeler, sırtlardan gırzerdelilere karşı baskın düzenlemişler. Bu gece baskını birasında elinde bir sigara tutan Kör Bayrama nişan alan, Çingen Halil Efe, onu yere sermiştir. Şimdi onun mezarının olduğu bu yere "Bayram Mezarı" denilmektedir. (10-37-54) Kız kardeşini öldürdü ve kontrubatçılarla işbirliği yaptı diye aranan Çingen Halil Efe'nin suçlarına, bir de Yaka Köy'ü baskınında, Kör Bayramı öldürmesi eklenmiştir. Bu nedenlerle aranırken İstanköy'deki bir düğüne davet edilmişti. (3- 77) O, bugünkü Akyarlar Köyünde Akçabüklü Manol'un Kemerli Bayram Ali'yle ortak oldukları kayığa binerek İstanköy'e gitti (61-77) Orada düğün ziyafetindeyken, onu ele veren Rumlar yüzünden yakalandı.O yedi sene Bodrum Kalesi'nde yatarak hapisliğini bitirmiştir. Efe, bu kalede hapisteyken 1318 de dayısı Jandarma Askeri Deli Nuri'ye yemek götürüveren Küçük Mahmut da 6-7 yaşlarındaydı. O, Halil efe'yi şöyle tanıyor; "Halil Efe zeybek elbisesi giyiyordu, camadan. Etine dolgundu, palabıyıklıydı ve önüne doğru kıvrık bıyıkları vardı. Geniş yargınlıydı, esmerimsi bir vücudu vardı." (25-42-48-26-58)

Çingen Halil Efe, hapisten çıktıktan sonraki yaşantısını, Akçaalan Köyü'nde sürdürmeye başlamıştır. Babası, demirci Ali Usta (58) kızının ve oğlunun acılarına dayanamamış Müsgebi'den Akçaalan'a Terk-i mekan yapmıştı. Ali Usta'nın bu köydeki nüfusu, 67 nolu hanede kayıtlı olup, aşağı köy mezarlığının yanındaki ilkokulun kuzey- batısındaki çeşmeye bitişik bir evdi. (53-49-55-68) Ali Usta, Demirci Mustafa Usta'nın çıraklığını da yapardı. O, biraz beceriksizdi. (76) ve bu beceriksizliği de yaşlılığından olsa gerekti. Hacı Ali, Demirci Mustafa Usta ve öteki

köylüler onu korumuşlardı. (74)

Akçaalan'lıların şimdi hala, Halilcik dedikleri Çingen Halil Efe hapishaneden çıktıktan sonra yaşantısını Akçalan 'da sürdürürken İstanköylü'lere çok kızdığını "İstanköy'ün erkeklerine dayak kadınlarına yaraşır, bir İstanköy'lü Rum ele geçirsem bak ne yapacağım" diyerek söylenirdi. (74) Kontrubatçı Rumları koruduğu halde (5) İstanköy'deki Rumların onu ele vermesinin öcünü, başka Rumlardan da aldığı oluyordu. O, bu nedenle Rumları hiç sevmez olmuştu.

Bir gün, Gümüşlük'teki lokantacı Dimitri, Datdiri Mehmet'e çok hakaretde bulunmuş onunla alay etmişti. Buna çok üzülen Datdiri Mehmet'i oraya tesadüfen gelmiş olan Halil Efe görüp sorunca O, Dimitri'nin neler yaptığını anlatıvermiş. Halil Efe:

- "Galan, sen hiç üzülme, ben şimdi ona nasıl hareket edildiğinin hesabını soracağım" demiş. Sonra Dimitri 'nin lokantasına gidip, yemeğini yiğip, içkisini de içtikten sonra, kasten hesabı fazla bularak kızmağa başlamış. Neden Türklere böyle yaparsın ? Neden Türklere hareket eder, alay edersin ? Sen bu topraklarda yaşamıyor musun ? Deyipte onu, yalvarta yalvarta dövmüştür.

Namuslu, gözü pek ve kimsenin malında gözü olmayan Halil Efe, (17-32) ayakkarısı kadınlar dışındaki kadınlara, yüzlerine bakmadan yanıt verirmiş. Kalleşti, sözüne güvenilmezdi ve dönekti diyen adaca İsmail dışında o, tüm Bodrumlu'ların güven ve sevgisini kazanmıştır. 1318 de biten hapisliğinden sonra Akçaalan da kendisini böyle dürüst tanıtan Çingen Halil Efe, Bir gün Karatoprak'taki Salih Çamoğlu'nun Tanju Mandalinci'ye sattığı kahvede oturanlardan Dertli'nin Ali'nin şu konuşmasının " yemeyip, içmeyip götürülen" ihbarını alır. Halilcik de kim oluyormuş, beni kızdırmayın, elini kolunu bağlar ibreti alem için şu kahvenin ortasına getirir, pestilini yere sererim. " Efe, bu konuşmayı hazmedemiyerek Dertlinin Ali'nin kahvede olduğu bir zamanı kollar ve elleri kolları arkada içeri kahvenin ortasına varıp,işte ben geldim ellerim kollarım arkada, bana kim ne yapacaksa yapsın." demiş fakat ne dertlinin Ali'den ne de başkasından bir hareket çıkmamıştır. (48-56-21)

Bir Karakaya düğününden sonra, yapılan muhabbet bitince Halil Efe, Adaca İsmail, İzmirli İbrahim vb. arasından Çakır Güssün'ü götürme sırası Dertlinin Ali'ye gelmiş olması nedeniyle o, bu kadını evine getirmişken "Güzelliği karşısında hiçbir erkeğin duramayacağı bu kadını" yanındaki Çırkan'lı (Konacık) devecisi Hacı Musluoğlu (Ali Başaran) Hacı Palyay'la evlendirir. (17-18) "evlendirdiğim için onu başka kimse alamaz" diye düşünür. Kendisine , Hafize(Hevse) iken Çakır Güssün takma adı verilen

bu güzel kadın, Hacı Palya'yla evlendirildiği halde (46) bir ıslaklığın (çiş) kokusunu sorun yaparak Dertlinin Ali'nin 10 yaşlarındaki oğlu Mehmet'le yatardı.

Bir gün dertlinin Ali, geçici Gümrük Memurluğu yapmakta olan Demirci Mustafa'ya, yanında Çingen Halil 'inde bulunduğu bir sırada gelerek ;

- Ben birkaç gün sonra Galimne'ye (Kalimnos Adası) gideceğim, hazırlık yapmağa başladım. Gariyi evden alacaklarmış alabileceklerse alsınlar bakalım.

Ben Galimne'ye gidicem deye, Galimne'nin Halil Burnundan dönüvericem (15-17) Ben çok fermannıyım, bak gari sona ben nasıl hesap soracam .

" Deyince Halil" :

- " Ben gariyi senin gendi elinden teslim alıcam," demiş. Ali :

- " Geleceğin varsa, gara yılanı göreceğin de var" diye yanıt vermişti.

Salatalıkların turfanda çıktığı bir bahar akşamı, Kalimnos'tan döndüğü akşamın karanlığında, Çingen Halil Efe ve arkadaşları Kerimoğlu, Selamoğlu (Bodrum Türkkuyusu'nda) (17) Peksimet'li Çavuşoğlu Mustafa, Karakaya'lı Lazoğullarından Mehmet'le birlikte Turgutreis abidesi yakınındaki Ergi yerde, denize yüz metre kadar içeride olan Dertlinin Ali'nin evini çeviriler. Halil Efe, evinin önüne gelip, tüfeğini sofaya koyar.

- "Ali, ben o kadını almaya geldim. Onu dışarı çıkar" der. Ali:

- " Ben de kadın madın yok,git onu kocasından al" der. Halil efe:

- "Ben onu senden istiyorum. Gelinlik kızında varmış. Onu, yada karını o kadın diye içeri girer de alırsam bana gabahat bulma." Deyince, etrafın çevrildiğini de bilmeden, yalnız sofradaki tüfeği görüp,, kızını ve hanımını düşünerek, Ali:

- "Güssün, bohçanı al dışarı çık," demiş (76) Çakır Güssün dışarı çıkınca Halil:

- "Güssün beni tanıdın mı ?(43) Diye sormuş ve birlikte evden uzaklaşıp, gitmişlerdir. İlk muhabbetlerini Alfara da Hatıpların evinde, o gün akşam yapan (36) Çingen Halil ve arkadaşlarını Dertlinin Ali, Hacı Palya'yı Çerkez Kaymakam'a (Ömer Lütfü) (42) gönderip, şikayet etmiştir. Bu şikayet üzerine Çerkez Kaymakam, ev basan kişileri yakalatmak için Sarı Yüzbaşı'yı (Kel Mülazim'i) birkaç zaptiyeyle birlikte Akçaalan tarafına göndermiştir. (7) Halktan güçlü kişilerin de katıldığı aramaları duyan Çingen Halil efe arkadaşlarına :

- "Arkadaşlar, eve tecavüzden ben en çok suçluyum. Benim yüzümden sizde yanmayın isterseniz evinize gidin, saklanın , başınızın çaresine bakın demiş. Bunun üzerine hepsi ayrılmışlar. Kerimoğlu yakalanamamış. Selamoğlu Topal Mustafa İzmit'e kaçmış, Peksimet 'li Çavuşoğlu Mustafa

ve sonra da Lazoğlu Mehmet yakalanmış. Eski Hükümet Konağı'nın hapisine konmuşlar. (73) Selamoğlu İzmit'te Soyucak dağ'ında Ali Paşa Çiftliği'ne kaçmışlardı.

Çingen Halil Efe arkadaşlarının ayrılmasından sonra yanında Çakır Güssün ile günlerini geçirirken bir gün Karabağ'la Akçaalan arasında Dertli'nin Ali'ye önünü kesip şikayetini geri almasını söylemiş ama Ali, "Ben karışmam sizi ben bile gurtaramam gari" diye söylenmiş. Halil efe'nin bundan sonraki yaşantısı dağ ve dağ köylerinde mandıralarda olmuştur. O izini kaybetmek ve kendini ele vermemek için aynı yerlerde kalmaz izini kaybettirebilmek için çoğu kez zıt ve تنها yerleri seçerdi.

O, Çakır Güssün'le birlikte geçen ilk günlerini Ezedin ve etrafındaki dağlarda geçirirken bir gün Mandıra'nın Kemer tarafında olan çukurundaki muhabbette mezelik olsun diye, iki kişiyi Burun'a (Kefakula) salarak balık getirtmişti. Bu iyi ve taze mezelik ve bol rakıyla çok sarhoş olan Çakır Güssün fazla yediğinden kusmak (çıkartmak) istemiş ama çıkartamıyor öğürüp duruyormuş. Halil oradaki birine "Kalk parmaklayıver" demiş. Kusturmak için ağzına sokulan parmağı O, istemiyerek ısırıp ona acı çektirmiştir. Çakır Güssün Halil Efe'nin çoğu zaman yaşadığı yer, Elif'in Mandırası'nın batı yakasındaki Gablangıç Dağı'nın Doğu güney yamacında olan mağaraydı. Çakır Güssün'le içeri girip hükümete karşı olan gizlilik yaşantısını orada sürdürüyordu. Bu inin ağzını örten kocaman ve yassı taşla burası herkesin göremeyeceği bir barınaktı. (44)

O günlerden birinde Halil Efe, Kemer'deki Tavil Hasan'ın çifte düğününe gelir, çağırılışa uyarak. Bu düğünde Hasan 'ın oğlu Mehmet (avcı), Bayram Ali'nin (uslu) kızı Hanife eşine kaçarak, Hasan'nın kızı Fatma, Mehmet-Ali'yle (Aslan) evleneceklerdi. Düğün tüm coşkusu ile sürdüren Karageriş Dağı'ndan Pınarlı'ya, oradanda Yaka Kuyusu'na gelen Halil efe düğün evine gelmek istemez. Silah atılırsa hamile kadınlar korkar diye. O, bu nedenle çalgıların Yaka kuyusunun başına gelmesini ister. Düğün evinde olan Selamoğlu Mustafa yanındakilere "Çingen oğlu korktu benden, ondan gelmedi. Onu istersem bir kurşunda yere sererim, bana Selamoğlu derler." Gibi konuşuyor, sarhoşlukla. Onun bu konuşması Halil Efe'ye gizlice ulaştırılınca Efe, düğün evine çalgılarla birlikte inerek Selamoğlu'nun muhabbet sofrasına selamı çeker ve Selamoğlu'nun karşısına bağdaş kurup oturarak silahının tetiğini de Selamoğluna uzatıp, "Duyarım hakkımda söz atmışsin, beni vurmak istermişsin haydi vur" der. Selamoğlu bu davranışa efece karşılık verir ve muhabbet sofrası birlikte sürer. (32)

Çakır Güssün 'ün Halil Efey'le oynanmasından sonra onların yine pınarlıdan Karageriş'e çıktıkları görülür. (56-20) Bundan sonra da gizlilik içinde geçen günlerin birinde onları Gürece'de görüyoruz. 1320 doğumlu Hacı Halil o zaman 18 yaşlarında, elinde sazıyla kahveye giderken ansızın önüne çıkıveren Halil efe ve Çakır Güssün'den ürperir. Efe ona, Gürece'li Gavur Ali 'yi sormuş ve çağırırvermesini istemişti. Hacı Ali'nin curasını alarak, Hacı Ali geri döndüğünde ikisininde orada olmadığını görmüş, etrafa bakınırken yanına düşen bir taştan sonra ortaya çıkan Halil efe ve Çakır Güssün'le Gavur Ali'nin evine gitmişler, yoğurtla incir yedikten sonra, Gavur Ali 'nin sözü üzerine Hacı Ali'nin curasını verip, dağa çıkmış, zaman zaman Gavur Ali'ye geldiği olurmuş. (42)

Halil Efe kendisini öyle efe tanıtmış, öyle sevdirmişti ki bu nedenle halktan ona zarar gelmezdi. O, bir gün Ortakent'in (Müsgebi) batısındaki Daşlık Tepe'ye Çakır Güssün'le geldiğinde zaptiyelerin onu aramaya, köye geldiklerini duyar. Silahını "Gartal Ganadı" (61) yaparak (iki eliyle silahını omuzunda tutmak) köy kahvesine gelir, selam verip kahvesini içerek, oradan ayrılır. Fakat kahvede oturan zaptiyeler hiçbir davranışta bulunamazlar. "Hali Efe'yi ele vermiyorsunuz yataklık yapıyorsunuz, neden ekmek veriyorsunuz ? diye daha önce tartaklanan köyün ileri gelenlerinden Madanların Ömer Bey ve zengin arkadaşları, o zaman orada oturmakta olanlar süt dökmüş kedi gibi durularken zaptiyelere: "Bize yapmadığınızı komadınız Çingen Halil Efe elinize gelmişken, neden ona hiçbir davranışta bulunmadınız? Maksadınız bize eza cefa etmek mi? Diye söylenip, içlerini boşaltmışlardır. (14-29)

Bundan sonra da Gümbet'e gelen Halil Efe oradaki gizlenmeğe uygun iri dat çalıları altında bir zaman kalmış ve zaman zaman da muhabbetlerini sürdürmüştür. Oradaki bir muhabbet anında Çakır Güssün'ün güzelliğine hayran olan Manisa'lı dede onunla bir gece kalmayı ister. O Çakır Güssün'le birlikte giderken önüne Cubar dede (Hasan Çölaşan) çıkar kadını zorla almak ister. O, zaman Çakır Güssün "Beni dede'ye bırak seni yarın öğle vakti Gümbet'teki dat çalıları altında bekliyorum" demiş ve ziyaretler sürmüştü. Çakır Güssün'ü Gümbet'te zaman zaman yalnız bırakan Halil Efe'yi bir gün akşam Bodrum 'daki Arnavut Mezarlığından arkadaşları Şerifali oğlu İbrahim Çavuş Selamoğlu Topal Mustafa'yla yola atlayıvermiş görüyoruz 1318 senesinde (34)

Hükümet kuvvetleri tarafından ele geçirilmesin diye zıt yerlerde yaşantısını sürdüren Halil Efe, bu defa Koyunbaba'ya geçer. Hacı Ali oğlu ile birlikte alıp Gökçeki'deki muhabbeti, ona yemek getiren

delikanlılarla yapar. (59-28) Yalnız, bu muhabbet sonunda Hacı Ali oğlu, Mustafa Çobanoğlu'na "Bundan sonra efe beni bil, o kadını senden aldık" deyince Çobanoğlu onu öldürür. Efe, Çakır Güssün'ü, delikanlıların üzerine zaman zaman saldırtır ki, o böylece gizliliğini sürdürülmektedir.

Buradan Geriş'e geçen Halil efe, köyün alt yanındaki düğünün ortasında kamasını dikerek oynamaya başlamıştır. Efe'nin uzun süren oyunu sırasında da Fatmacıkın göbeğini okşayıp yüksek sesle "Bu köyde hiç efe yok mu?" Diye tekrarladığı bağırmasına kızan köylüler orali Mahmut Çavuş'u çağırmışlar. Halil efe'nin söz ve hareketlerini yinelediği bir anda ortaya atılan Mahmut Çavuş (Balcı):

- Sen ne demek istiyorsun ? Ben varım, sana Cingen Halil efe derlerse banada Mahmut Çavuş derler.(28)

- Halil Efe de " Ben de senin gibi bir efe arıyordum. " deyip, Mahmut Çavuş'un elini sıkar. (51) Birlikte oynar ve otururlar. Uzunca bir zaman da Yalıkavak'taki Havıt Yakası'nda Çakır Güssün'le gizlenen (33) Halil efe bir gün yine Mahmut Çavuş'un deniz kenarına yakın olan evine , bir Eylül sonu akşamı gelir. "Misafir olacağız sana ama bizi sabah erken kaldır."

der. Halil Efe yanındaki Çakır Güssün 'le onun evinde geceyi geçirirlerken Mahmut Çavuş (Balcı) Eşine:

- "Ben bunun elinden bu karıyı alacağım" der. Ama ona, eşi Alme hanım:

- " Bırak, bu sana yakışır mı " gibi sözlerle Mahmut Çavuş'u yatıştırır.

Yalnız Mahmut Çavuş onları kasten geç kaldırır.

- "Çerkez Kaymakam, Selamoğluna yüz lira verdi. Seni bulduğu yerde öldürecekmiş diye duyan Halil Efe geç olsa da Küdür'e geçer. Sonra Mahmut Çavuş'un evine zaptiyeleriyle gelen Çerkez Kaymakam, öfkeli öfkeli kızıp bağırarak :

Neden onlara yardım ettiniz, neden onları eviniz de barındırdınız ? Der Mahmut Çavuş:

"Bir köpeğe bu kadarcık yardım edilmez mi" diye yanıtlar. Kaymakam, bu sözü doğru bulup Mahmut Çavuş'un arkasını sıvazlamıştır.(16)

Çerkez Kaymakam'a yakalanmamak için kaçan Selamoğlu Topal Mustafa Efe'yi kardeş çocuğu Ali Onbaşı (Sarsılmaz) oğlun doğdu. Diye İzmit'e gidip, müjdelemiş ve Çerkez Kaymakama af ettireceğim diye de onu Bodrum'a getirmiştir. Çerkez Kaymakam, karşısına pür silah çıkan Selamoğlu Mustafa Efe'ye:

-" Çingen Halil Efe'yi ancak sen yakalayabilirsin . ona vur emri çıkarttım.

Teslim olmazsa vur. Seni ancak o zaman affedeceğim (71-53) demiş.

Selamoğlu bu bu koşulu istemiyerek kabul etmiş ve köy köy, dağ dağ

dolaşarak Halil Efe'nin peşine düşmüştür. O bir gün Alacain'e geldi.Şaplı kayadan Küdür sahiline indi. Küçükçe bir saz damın pencere deliğinden içeri baktığında kemanesini çalan Halil Efe'yi yanında üç kişiyle muhabbet yaparken gördü. Çakır Güssün içki içiyor, hem içki dağıtıyor, hem de oynuyordu. Hemen kapıya gelerek silahını çekip, "kıpramayın" deyince herkesin ödü kopmuş herkes titremeğe başlamıştı. Halil Efe'ye hafif bir gülümsemeyle çalmasına devam ediyordu. Selamoğlu ona:

- "Halil, biraz dışarı gelsene konuşalım", deyince o dışarı çıkmış.

Selamoğlu devamla:

- "Ben seni şimdi vurabilirdim, biz eski arkadaşız. Çerkez Kaymakm beni affetti. Teslim olursan seni de affedecek. Gel teslim ol" demiş. Halil Efe :

- "Teslim olmam bana bir oyun ederler, demiş. Sonra Şerifali oğlu İbrahim Çavuş'un mektubunada efe'nin ölüsü dağda kalır" diye yanıt verdiğini söyleyince Selamoğlu:

- "Sana bir oyun eden olursa daha önce ben onların hesabını görürüm".

Demiş ama Halil Efe :

- "Ben teslim olmam Ben ölüme tükürtürüm ama dirime tükürtmem, gel otur yorulmuşsundur." der, Selamoğlu bağdaş kurup otururken :

- "Gat üle .mına godum orospusu bene de bi ırakı" demiş. Uzunca bir zaman muhabbete katılan (22) Selamoğlu , ayrılırken Halil Efe'ye :

- "Bak Efe, gine gine söylüyorum gel teslim ol" Çerkez Gaymakam sene vur emri çıkartı, pisi pisine gidersin" deyince Halil Efe:

- "Ölsem de teslim olmam" demiş. Selamoğlu:

- "Öyleyse başının çaresine bak" deyip, oradan ayrılmış. (23-24) Bundan sonra Halil Efe'yi bir kara düşüncedir kaplamıştı. Onun dalgın bakışları bir ara darı tarlasının içinden 15-20 metre kadar ilerde deniz kenarında duran gavur sandalına takılmış. Sonra da bu zeytin yüklü sandalla karşı sahildeki Çökertme'ye (Geriş altı) (41-5-72-3) geçmiş, orada Hacı Eyüp Burnu'ndan Bodrumlu Kaptan, Rum Kosta Paho ve tayfası Andon'un (66) birlikte kullandıkları skafi tipindeki kangavaya binerek bu Çökertme'den adalara kaçmak üzere yola çıkmışlardır. (12-67-29-79-72) Onları oradan uğurlayan yalnız Küdür'lü Çoban İbrahim olmuştu. (50)

Çökertme'deki Hacı Eyüp Burnu'ndan engine doğru yola çıkan tekne o gün esen lodosun etkisiyle(8) açık denize doğru ilerledikçe sallantısı da çoğalmıştı. Bunu fırsat bilen Rum Paho :

- " Hava gittikçe sertleşecek , açıkta dalgalar daha da büyüyecek . Batma tehlikesiyle karşı karşıyayız. İsterseniz bu havada batmamak kıyı kıyı Asbat 'a doğru gitmek var. Oradan daha yakın İstanköy, gene de siz bilirsiniz, benden söylemek isterseniz, gidelim." Deyince Halil Efe'den

gelen olumlu yanıtı uygun, çok foltalı dönüşlerle, hafif esen lodosun etkisiyle ağır bir seyirle Asbat'a dümen kırılmıştı. Bundan sonra içkiye başlanılmış, Rumlar bir ara Halil efe 'yle Çakır Güssün'ün rakısı içine balık ağısı zehiri koymuş. (63) Bu nedenle her ikiside derin bir uykuya dalmışlardı. Bu zehir onları öldürmeyecek diri diri yakalanmalarını sağlayacaktı. Bu plan aynen uygulanmış, balık ağısının verdiği bu uyku yüzünden Asbat 'ı geçip, Bitez'e (Ağaçlı) geldiklerinin bile farkına varamamışlardı. Yine bu plan gereği, Bitez iskelesinin doğusundaki kıyıya dik gelen duvarın yanındaki Koca Melengeç Ağacın'ın karşısına açıkta demir atan gangavadan, Rum kaptan Paho'nun işaretiyle yerinden fırlayan Andon sessizce teknenin bastonuna ilerlemiş zincirinden sıybınarak yine sessizce bir yüzüşle Koca Melengeç'in yanına çıkıp, Bodrum'a gelerek Halil Efe'yi Çakır Güssün'le birlikte Bitez 'e getirdiklerini Çerkez Kaymakama gizlice söylemişti. (49-27-29)

Çerkez Kaymakam Halil Efe'yi yakalatmak için karadan, İbrahim Çavuş (45-54-15) kumandasında bir kûvvet denizden de piyade gol kayığında (62) Golcu Baş, Barka'nın Ali Kaptan ve arkadaşlarını göndermişti. Bitez'e, gol kayığından önce gelip, yaptığı isabetsiz atışlarla gangavanın kıyıdan uzaklaşmasına sebep olan Ömer Çavuş'un hatası nedeniyle kıyıdan açılan iskafi tipi bu tekne Çelebi Adasıyla Adaboğazı arasına doğru gitmekteyken gol kayığının iyice yaklaştığı sırada efe uyarılmış, fakat her ikiside kendilerini tam olarak toparlıyamıyorlardı. Paho art düşüncelerinin açığa vurulmaması için yelken kırarak dönüş yapmış fakat, tam bu anda yelken direğe sarılmıştı. Yelkeni açmak çok uzamış, bu nedenle de gol kayığı gangavaya rampa gelmiş. Elindeki gırasıyla gangavanın içine atlayan Barka'nın Ali Kaptana, Çingen Halil Efe: - "Ali vurma beni" diye adeta yalvarmış. Buna Barka'nın Ali söyle yanıt vermiş :

- " Hadi bre köpek cingen" demiş ve atışınıda yapmıştı. (1-4) Bacağından yaralanan Halil Efe, gol kayığıyla Bodrum'a getirilirken deniz, Bardakçı önlerine dek irili ufaklı teknelerle, kıyı da insanlarla dolmuştu. Halil Efe'yi görebilmek için.

Gol kayığıyla Eski Telgrafhane iskelesine getirilip kollarından ve bacaklarından tutularak başı iskelenin taşlarına vura vura kıyıya çıkarılan (8-1) yaralı bacağından çektiği acı nedeniyle son sabrını yalnız inlemekle gösteren Halil Efe oradan da ayaklarına ip bağlanarak (58-14) Eski Hükümet Konağın'ın çifte kemerli kapısından dış kapısından sürüklenip geçirilerek Eski Hükümet Konağı'nın penceresinin dibine getirilip üzerine hasır örülmüştü. (2-7-64) Hasır kaldırılıp bakıldığı zaman sürüklenirken

yırtılan gömleğinin arasından berelenmiş göğüsleri görünüyordu. Yukarıya kıvrık siyah pala bıyıklıydı o. (42) Ayağında, kahverengi meşin don vardı. (8) Bir an havaya (7) el silah atıp. Toplanan halka konuşan Kel Mülazim (Mehmet efendi) (64)

- "Hükümete karşı gelenlerin sonu ve cezası budur." Gibi konuşmalarda bulunmuştur. Hasır altında bütün gün boyunca ve gece, geç vakitlere dek kalan Halil Efe komşuları rahatsız edici iniltilerden (27) sonra Eski Hükümet Konağı'nın karanlık hapis odasına konmuştur. Bir ara Efe'yi görmeye gelen Çerkez Kaymakam :

- "Senin gibi bir beladan kurtulduk" deyince Halil Efe o inleyen sesiyle :

- "Ben bu aradan ölmem, gine gurtulurum" demiştir. (31) Çerkez

Kaymakam (Ömer Lütü Türk) Efe'nin yanından ayrıldıktan sonra jandarma Komutanı Ömer Çavuş'a :

- "Yarın yine iyileşir kaçarsın, kurtulursa başımıza bela olur bu, onu iz bırakmadan gece temizliyiverin " demiş. (13) Ömer Çavuş, Kaymakamın bu isteğini arkadaşlarına yaptırmak istemiş, Giritli Hüseyin Onbaşı ve Jandarmalardan sonuç alamayınca gece saat bir sıralarında karanlık hapis odasının kapısını açmış. Halil Efe son konuşmasını :

- "Su " diye yapmıştır. Buna karşı Ömer çavuş :

- "Köpek, daha su mu istiyorsun?" diye yanıt verip, Efenin boğazına sarılmış ve onu boğmuştur, 1318 de (9-53-45)

- Ertesi gün yakalanıp da bitişik hapis odasında kalmakta olan arkadaşlarından Karakaya'lı Mehmet Efe (Ülküm) ve peksimetli Mustafa Efe vb. kazma kürek verilerek Efe için mezar kazdırılmış. (73) öğleye doğru "Halk Bankası'nın yanındaki iki palmye ağacı yanında Milas yolu ortasında koca Melengeç'in dibine yakın" (1-30) kollarından ve bacaklarından tutularak kefansız çukura atılıvermiş, başı vücudunun altında kalarak mezara gömülmüştür. (49-39)

Halil Efe'nin babası Ali usta oğlunun ölümüne çok yanmış. "Oğlumu vuran inşallah senesine çıkmasın" diye beddua etmiştir. (65) Halil Efe, Bodrum'da doğruluğun, namusluluğun ve iyilik severliğin örneği olmuştur. Ona, Çökertme Türküsü'yle bir unutulmazlık abidesi dikmişlerdir. Bodrum da.

Halil Efe'nin hapse ve mezara atılışından sonra iki ay kadar Ali Onbaşı'nın (Sarsılmaz) evinde kalan Çakır Güssün bu evdeki bazı zamanlarında, Çökertme Türküsünü de ilk şekliyle ağlayarak söylerdi. Bu türküdeki Şeriflioğlu İbrahim Çavuş Çingen Halil Efe'nin arkadaşıydı. Golcu başlığı sırasında Efe'nin arka çıktığı kontrubatçıları korumuştur. (8-23-26-53-38)

ÇÖKERTME TÜRKÜSÜ (ilk şekli I) (52-33-78)

Çökertme'den çıktık da Halil'im başımızda selamet
 Bitez Yalısına varmadan kopdu gıyamet
 Ada Boğazına gelmeden kopdu gıyamet
 Deniz ortasına vardım koptu gıyamet
 Deniz de ortasında koptu gıyamet
 Gidelim gidelim Bitez de de yatalım / Gidelim gidelim Asbat Dağı'na
 Bitez de Yalısı Balkan olmuş dağlara gaçalım. Aman gidip varalım
 Önümüze gol kayığı gelmiş nereye de gaçalım
 Arkadeşim İbrahim Çavuş da muhanet
 Varın sölen kapdana malımı gurtarsın
 Malımı gurtaramazsa Çakır gözlü Güssünüm'ü gurtarsın
 Gayret et de Halil Zeybek gareye çıkalım
 Burası Bitez Yalısı değil Asbat altı
 Burası balkan değil Güssünüm Bitez Yalısı
 Burası Balkan değil de Halil'im aman Bitez Yalısı
 Ciyerime düştü mavzer gürşun yarası (Ciğerime ateş düştü yanık giderim)
 Güvertede gezer iken gunduram kaydı
 Güvertede gezer iken aman gundaram kaydı
 Oyalı yazmalarımı dalgalar aldı
 İpekli mandillerimi dalgalar aldı
 Benim de Çakır Güssün'ümü gaymakam aldı
 Dalgalar almadısa Kerkez Gaymakam aldı.

Çökertme Türküsünü Çakır Güssün'ün uydurmuş olabileceği kuvvetle muhtemeldir. Bu türküyü hıçkır hıçkır ağlayarak ilk söyleyen kişi odur. (53) Onun yakını Koroğlu (Hasan Hüseyin Salım)da bu günkü düzenlemesini yapmıştır. (40)

Çakır Güssün'ü Çökertmeden (Gökova'nın Çökertmesi) geldi veya Datçadan gelmiş yine oraya gitmiş Halil Efe'nin ölümünden sonra diye söylerler Bodrum da. İki Çakır Güssünden biri Koca Güssün (Gerişli veya Küdür'lü Güssün) olup İnce Mehmet'in ölümüne neden olandır bu. Esas Çakır Güssün Türkbük'lü Kel Güssün'ün kızıdır. Bodrum'da Korkuyu Baş'ında evleri vardı. Şerifalioğlu İbrahim Çavuş'un onu karısının üstüne almıştır, Çakır Güssün adıyla kendisini kamufle etmiş, Ali Gallem'in eşi Hevse Alegöz dür. (19-17-30,5-38,5) o, senelerce takma adını gizledikten sonra bir gün kendisine Çakır Güssün dendiğini açıklayıvermişti. - "Benim adım Hevse emme bene Çakır Güssün derledi. Elinizle saçlarımın arasına dokunursanız Halil Efe'yi vurdukları zaman bene gelen

saçmalarını görürsünüz. (41-69) Bir deniz kenarında darı tarlasından adalara giderken vuruldu o, çok iyi bir insandı. Beni ilk kocamdan ayıran Allahından bulsun, cennet yüzü görmesin (Şerifalioğlu İbrahim Çavuş Şençiçek) Ben ondan ayrıldıktan sonra çok gezdim., dağlarda potin giyerdim. Bir defasında beni Selamoğlu kaçmayayım diye ipe merdivene bağladıydı (75) diyor. O, annesiyle birlikte Çerkez Kaymakam'ın ev temizliğini hizmetçiliğini de yapmıştı. (70) Çakır Güssün, Halil Efe'nin ölümünden sonra bir gün, Yeni Cami'nin batısındaki Rüştüye binasının dibinde görülür, Başında kırmızı fitası, sol ayağı çemperisiyle sarılı dikelmektedir. (2-3) (Halil Efe paralarını nereye sakladı diye söyletebilmek için ayağını çizip tuz depmişler) deniliyor. Orada görülen bu kadının Çakır Güssün olduğu Datçaya sürüleceği, on yaşlarında bir kız çocuğana arkadaşları tarafından söylenmiştir. O, Datça'ya değil kardeşi Şer Mehmet Kaptan'ın kayığıyla Marmaris'e geçmiş, birkaç yıl sonrada Bodrum 'a dönmüştür.

ÇÖKERTME TÜRKÜSÜ'NÜN KAYNAK KİŞİLER

Defter No

0- Ayşe Kocair 1327 Halit
kocair'in eşi Kumbahçe Mah.
Bodrum 0/191

1-Ahmet Altay 1305 Hacı
Musa'nın Süleyman'ın oğlu
Türkkuyusu Mah. Bodrum
0/237

2-Ahmet Özippir 1309 Eski
Çeşme Mah. Bodrum 4/7-2As

3-Ali Aras 1309 Hüseyiroğlu
0/30,4/6

4-Ali Barka 1321 Arap Ali
Reis'in Barka Ali Kapkan'ın

Gerçek ismi Hevse (Hafize) olan
"Çakır Güssün"

- oğlu Bodrum 4/11
5-Ali Cengiz 1900 Mehmet Tosunoğlu Kumbahçe Mah. Bodrum
0/33,1/32,3/157 4/54 (4/B1)
6- Ali Güvenç 1336 Arap Ali Reis'in Mustafanın oğlu Bodrum
7- Ali Kılınç 1319 Kemerli Salih'in Hasan'ın oğlu Bodrum
3/159,160(4/B4)- 3/AŞ-3/185
8- Ali Karayel 1309 Değirmenci Karakaya Köyü Bodrum 0/40,41,42
9- Ali Köylü 1324 Hüseyin oğlu Eskiçeşme Bodrum 9/42-3/178(37/AZ)
10-Ali Süzen 1341 Eminioğlu Adaca İsmail den Bodrum 9/49
11-Ali Yurt 1319 Değirmenci Karakaya Köyü Bodrum 4/23,3/168-5/B4-
9AH
12-Ayşe Özçetin 1310 Kara Mustafa kızı Çökertme Köyü Milas 0/34
13-Bahri Erzan 1322 Giritlioğlu Hüseyin oğlu Ağaçalı Köyü Bodrum 1/11
14-Bekir Toros 1324 Hacı Ali torostan Ortakent Köyü Bodrum 0/49-50
15- Cemal Demirci 1336 Akçaalına Köyü Bodrum 8/63
16-Çelebi Çetin 1930 Süleyman oğlu geniş Köyü Bodrum 0/36
17-Emin Karayel 1322 İstanköy'lü Mahmut oğlu Kumbahçe mah. Bodrum
0/39-5 15/59
18-Emin Kılavuz 1926 Çarşı mah. (Kel Ali Girgin ve H.H Alkaçtan)
Bodrum 9/3
19-Fatma Altay 1319 Türkbükü Köyü Bodrum 1/b2
20-Halil Acar (Kara Halil) 1312 Gerişli Osmanioğlu Akyaryar Bodrum
9/47
21-Halil Uslu 1330 Bayram Ali Oğlu Akyarlar Köyü Bodrum 4/7 1/22 ,23
22-Halil Cengiz 1317 Gazi oğlu Mustafa'nın oğlu Türkkuyusu Mah.
Bodrum 3/172-31/A1-4/B6
23-Hasan Aykol 1316 Selamoğlu Mustafa'nın oğlu Türkkuyusu Mah.
Bodrum 1/20,4/2,20- 3/A41/A3-4/12
24- Hamdi Yavuz 1315 Çarşı Mah. Bodrum 7/10
25-Hatice Deniz 1312 Turgutreis Mah. Bodrum 4/80-3179
26-Hilmi Acar 1315 Köylü Ali oğlu Eskiçeşme Mah. Bodrum 7/104-103.5
27-Huriye Dengiz 1314 Emekli Öğretmen Çarşı Mah. Bodrum 4/1-1/A1
28-Hasan Hüseyin Aracı 1303 Karakaya Köyü Bodrum 9/66
29-Hüseyin Gültaş 1307 Beçceli Hasan oğlu Müsgebi Bodrum 4/80,5-
3/180 1/B5
30-Hüseyin Kıvrak 1324 Abdioğlu Yokuşbaşı Mah. Bodrum 7/75
31- Hüseyin Öztapak 1311 Mehmet oğlu Bodrum 1/3-3B5
32-H. Turgut Karabağlı 1340 Osmanioğlu (Babasından
naklen)KarakayaKöyü Bodrum 7/70-71

- 33-İbrahim Cömert 1303 Küdürlü hap hap amca Yalıkavak Köyü Bodrum 0/26
- 34-İbrahim Deli Efe 1307 Yangı sok. Tepecik Mah. Bodrum 0/46 4/10-1/25,26 3/B2
- 35-İbrahim Erol 1304 Gümrük idare Memuru emeklisi Eskiçeşme Mah. Bodrum 0/37-38
- 36-İbrahim Girgin 1315 Hatıpoğlu Hüseyin oğlu Karabağ Turgutreis Bodrum 0/43
- 37-İbrahim Koparan 1337 Mustafa oğlu Dereköy Bodrum 999/49
- 38- İbrahim Şençiçek 13 Ali oğlu Çarşı Mah. Bodrum 0/224
- 39-Kübra Özen 1302 Kumbahçe Mah. Bodrum 4/20-21
- 40-Kemal Özyurt 1328 Hacı Ali Kaptanoğlu Yeniköy Mah. Bodrum 3/118-23/A2
- 41-Kıymet Tan Vasfi Tan'ın eşi Kumbahçe Mah. Bodrum 4/65
- 42-Mahmut Cingöz 1306 Emikli Gümrük Memuru Tepecik Mah. Bodrum 9/7-614/11-21-0/35
- 43-Mehmet Alkaç 1310 Dertlenni alinin oğlu Karakaya Köyü Bodrum 4/3-9-1A4-26/A-1B1
- 44-Mehmet Arslan 1329 Gazioğlu Akyarlar Köyü Bodrum 7/74
- 45-Mehmet Ataer 1320 Muharrem oğlu Tepecik Mah. Bodrum 0/50-1/B
- 46-Mehmet Başaran 1325 Muslu'nun Ali'nin oğlu (Hacı palya) Çırkan Bodrum 4/1-10-1/A2
- 47-Mehmet Dikan 1313İbrahim Reisoğlu Kumbahçe Mah. Bodrum ½
- 48-Mehmet Ekici 1329 Aloğlu Koru Köyü Milas 4/17 (4/A4)
- 49-Mehmet Ertekin 1308 Babuçcu Mustafaoğlu Tepecik Mah. Bodrum 53
- 50-Mehmet Gökmen 1310 Hacı Hüseyin'in Mehmet'in oğlu Yalıkavak Bodrum 1/ 4
- 51-Mehmet Karaman 1318 Çelebi oğlu Geriş Köyü Bodrum 0/52
- 52-Mehmet Özalın 1316 Hasın Kahya oğullarından Ali oğlu Tepecik Mah. Bodrum 0/34-3/A3-4/12
- 53-Mehmet Sarsılmaz 1314 (Müezzın) Ali onbaşı oğlu Çarşı Mah. Bodrum 0/44-45
- 54-Mehmet Ali Sevinç 1316 Mehmet oğlu Ortakent Bodrum 0/32-2/A1
- 55-Mehmet Sinop1324 Hasınoğlu Eskiçeşme Mah. Bodrum 0/27,5-28
- 56-Mehmet Uslu 1319 Bayram Ali oğlu Akyarlar Köyü Bodrum 4/7-1/22,23
- 57-Mehmet Üngür 1326 Hüseyinoğlu Yeniköy Mah. Bodrum 0/27
- 58-Mustafa Demirdöğen 1324 Koru Köyü Milas 4/15-16 (4/A1-4/52-9/A4)

- 59-Mustafa Işık 13 Kara Mustafaoğlu Yaka Köyü Bodrum 7/73
60-Mehmet Karadeniz 1935 Denizli Hüseyin oğlu Umurça Mah. Bodrum 0/73
61-Mustafa Karaoğlu 1318 Ortakent Bodrum 1/1
62-Mustafa Kurt 1310 Lavıra İbrahim oğlu Kumbahçe Bodrum 0/55
63-Mustafa Uslu 1321 Bayram ali Akyarlar Köyü Bodrum 0/56-57 4/7(2/A4)
64-Mustafa Uslu 1314 Hacı Molla'nın Halil'in oğlu Tepecik mah. Bodrum 4/10-3/B3
65-M. Turgut Nalbantoğlu 1341 Kumbahçe Mah. Bodrum 7/72
65.5- Mustafa Şahin 1926 Yalıkavak Köyü Bodrum 10/1
66-Nail Koç 1334 Sicil memuru Ömeroğlu Yatağan Muğla
67-Niyazi Pektaş 1335 Sandıkçının Mustafanın oğlu Bodrum 9/57
68-Niyazi Tosunoğlu 13... Akçaalın Köyü Muhtarı Bodrum 4/50,5
69-Rıza Çanakçı 1315 Yokuşbaşı Mah. Bodru 0/337
70-Salih Aras 1317 Tepecik Mah. Bodrum 9/14
71-Sami Aykol 1335 Selamoğlu Mustafanın Torunu Bodrum 0/29 0/45
72-Süleyman Acar 1317 Küdür'lü Mehmet oğlu Bodrum 7/68
73-Süleyman Ülküm 1327 Karakaya Köyü Bodrum 1/12
74-Tarık tengiz 1324 Mehmet oğlu Kumbahçe Mah. Bodrum 0/12 1/21,24
75-Vasfi Tan 1325 Şer Mehmet'in Avni'ninoğlu Kumbahçe Mah. Bodrum 4/65
76-Veli Demirci 1341 Mustafa oğlu Turgutreis Bodrum 0/39
77-Yusuf Emek 13...Yalıkavak Köyü Bodrum 4/6 2/A3
78-Dudu Bayar 1304 Bafalı kızı Yahşi Köyü Bodrum 3/184-29/A4
79-İbrahim Ertürk 1329 Macur Süleyman oğlu Dirmil Köyü 10/45 80-(30.5)

Çökertme

Bodrum / Yalıkavak

Bitez Yalısı

Aspat Dağı

SATIOĞLU TÜRKÜSÜ'NDEN ANILAR 3 Halkalı zincirde 3. Halkadır

Bodrum'un Yeniköy Mahallesi Kelerlik Sokağı'nda oturan Satioğlu Ali, tüm Bodurmluların, cesur, mert, doğru, iri yapılı ve babacan bir kişi olarak tanıdığı bir insandı. O, Bu iyi kişilik özelliklerinden, Bodrum reji golculuğuna getirilmişti. Sonra bu görevinden ayrılan Ali, yasak olan bazı reji maddelerini satmağa başladı. Mesleği gereği ona engel olmak isteyen Golcubaşı Barka'nın Ali'yle aralarındaki Tepecik sürtüşmesi kavgaya dönüşmeden önlendi.

Yeni Cami'nin bitirilişinden bir sene sonra 1319 (1903) Kurban Bayramı Namazı'ndan bu camiden çıkarken Yeni Camiyle Şadırvan 'ın 20 m. kadar kuzey ileri orta alanında Köşk içi denilen yerde Barka'nın Ali, Golcu Kör Ali, Golcu İstamat ve Barka Ali'nin kardeşleri tarafından önu kesilen Satioğlu Ali onlara "üzerime gelmeyin" demişse de söz dinletememiş ve Kör Ali'nin gamasından alnına aldığı yara nedeniyle çileden çıkmış ve ve sabrı tükenmişti. Can acısıyla etrafında salladığı gamasıyla, Barka'nın Ali'nin barsaklarını karnının dışına çıkartıvermiş.

Barkanın Ali'nin vuruluşu cingen Halil Efe'nin vuruluşunun yıl dönümünde hem de Kurban Bayramı Namazı'ndan çıkılınca olmuş. Onu, kardeşleri ve golcu arkadaşları yalnız bırakıp, kaçmışlardı. Karnından aldığı yarayla dışarı fırlayan barsaklarını bir zaman için eliyle tutabilen Barka'nın Ali, sonra yere yıkılmış ve can vermişti.

Bu olay, tüm Bodurmluların üzülmesine neden olmuş ve Satioğlu Havası yakılmıştır. Bestecisi belli değildir.

Barka'nın Ali'nin vuruluşundan sonra Köşk içinden Tepecik'e doğru ilerleyen Satioğlu Ali, önüne gelen kardeşi Mehmet'le, Gerence yolundan kokili denilen yere, oradan da Göktepe'nin doğusundaki Alme Dağına gizlenmek üzere geldi Satioğlu Ali'nin, Kör Ali tarafından alnına almış olduğu yaradan bir leğen kan aktığı söylenmektedir. Gizliliğini bir zaman için evlerinin damlarında sürdüren Satioğlu Ali'nin suçunu evine dönsün diye nişanlı olduğu halde kardeşi Mehmet almıştı. Kardeşinin suçunu üstlenen Satioğlu Mehmet ayağına zincir vurularak Bodrum Kale'sine konulmuş, sonra da kelepçesiz olarak Kardeşi Ali ve babasının da eşliğiyle Muğla Hapishanesi'ne yatırılmak üzere gönderilmiştir.

Bundan sonra kontrubatçılığa devam eden Satioğlu Ali, bir gün gidiş-dönüş 120 kuruşa kiraladığı Halil Kaptan' imbatın kayığıyla Kalimnos 'tan Bodrum'a gelirken, Kefaluk'a (Akyarlar) önlerinde önlerini kesmek üzere ilerleyen ve gittikçe yaklaşan bayraklı kayığın, gol kayığı olduğundan

korkan kaptan, Satioğlu Ali'yi uyandırmak istemiş ama Ali buna hiç önem vermiyerek uykusuna devam etmiş, gol kayığından yöneltilen soruya, uyanıpta "Ben Satioğlu Ali " diye yanıt alan gol kayığından ona "yoluna güle güle devam et, haydi uğurlar olsun" denilmiş ama kaptan korkudan altını ıslatmıştı.

Satioğlu Ali'nin başka bir ada dönüşünde onun, Gabagum'a (Ortakent) kaçak yük boşaltacağını haber alan golcu başı Arap Salih Çerkez Kaymakam'a

" Ben bu defa Satioğlun'u kayığımın direğine bağlı olarak getireceğim."

Demiş. Çerkez Kaymakam

" Satioğlu tekin adam değildir, çoluğun çocuğun var, gitme." Demiş. Ama söz dinletememişti.

Gabagum sahiline yaklaştırmaya başlayan Satioğlu Ali'ye

"Kaçma elimden kurtulamazsın" diye bağırarak Kel Mustafa Sarsılmaz'ın kayığındaki golcu başı Arap Salih'e Satioğlu Ali:

"Çoluğun çocuğun var, çekil karşımdan üstüme gelme, benimle uğraşma" dediyse de Arap Salih'e dinletememişti. O, Satioğlu Ali'yi vurabilmek için atışlarını yaparken ışık çıkan yere Satioğlu Ali'nin yaptığı iyi atışla alından isabet almış silahının sesi kesilivermişti.

Arapoğlu Salih'in ölüsü Bodrum iskelesine çıkarılınca, başına gelen Çerkez Kaymakam :

"Ben sana gitme demedim mi ? Satioğlu'nun tekin olmadığını söylemedim mi?" diye ölüsünü ayağıyla dürterek söylenmişti.

Kardeşi Ali'nin suçunu üstlenen Muğla Hapishanesinde ki Mehmet, kardeşinin bu olayı da yapmış olmasını duyarak çok üzölmüşü.

Satioğlu Ali, hapishaneden sonra Müsgebi (Ortakent) Yalısı'na gelmiş Onu, oradan Dedebeiroğlu, (Halil Başegmez) Kefeluka'ya geçirmiş ve incir yüklü başka bir kayıkla Kıbrıs'a geçmiş, çoluğunu çocuğunu da oraya babalığı götürmüştür. Satioğlu Ali, Kıbrıs'tan 9 sene sonra İstanköy'e dönmüş ve orada bir kahvehane çalıştırmıştır. Bu iş yerinde çalışırken işleyeceği vukuatı İstanköylü Ali (Mumcu) önlemiştir.

1908 de Hürriyetin ilanından bir hafta evvel Bodrum 'a gelen Satioğlu Ali yalnız bir koşulla çıkarılan aftan yararlanıyordu. Bu koşul, teslim olunca askere gideceğiydi. Kardeşi Osman Satioğlu Ali'yle Muğla Hapishanesi'nden affa uğrayan Mehmet'i teslim almağa kurbanlık bir dana ile birlikte gitmişlerdi. Ali'nin etrafında kardeşleri bir döneklik olabilir diye pür silahtı. Satioğlu Ali, teslim den bir zaman sonra af koşuluna göre askere alınmış, Balkan savaşına katılmak üzere İstanbul'da Selimiye kışlasına bir Bodrumlu arkadaşıyla gelmişti, ama buraya gelişinin ilk gecesi kaçtı.

O, yakalandıktan sonra Çanakkale de askerliğini yapmağa başlamıştı. Orada hemşehrilerinden Zabıncanın Raşit, (Özakman) Karaimam oğlu Ali, (Kale) vardı. Alibubaların Ali Çavuş da onu (Uyar) rahat etsin diye aşçı tayin ettirmişti. 63. alay aşçısı olan Satioğlu Ali, Cemal Paşa askerini 3 km. kadar Şam'a çekerken bu birlikteydi.

Bu birlikteliğin 15- 20 kişilik bir gurubu bit, kolera ve ingilizlerin baskınlarıyla ölü gömülmek üzereyken, Söke'li zabıtan aşçısı "Tabur aşçısı Satioğlu Ali bu ölenlerin içinde. Onun 7 mecit parasını ve babucunu ölüsünün üzerinden aldılar"

Diye konuştuğu kişilerin içinde ben ve Zabıncanın Raşit'te vardı, denilmekteyse de askerde öldüğünü belirten bir künye, askerlik şubesine gelmemiştir.

O, Gerişli bir arkadaşıyla Bodrum 'a dönerken Milas'ın kuzeyinde eski Aydın yolu üzerindeki Sarıkısıık ta aşçıdır, çok parayla dönmektedir, düşüncesiyle önüne çıkan kişiyi, çekil yolumdan diye omuz vurup, yere yuvarlayarak ilerlerken, oradaki boğazı tutan öteki kişilerce vurularak öldürülmüş, omuzunda taşıdığı ceket, üzerinde örtülü olarak görülmüştür.

1-Bahri Erzan 1322 Hüseyinoğlu Ağaçalı Köyü Bodrum

1/31

2-Çelebi Eser 1325 Ahmetoğlu (Satioğlu Ali Damatı) Bodrum

1/16,17

3-Halil İmbat 1310 Mustafaoğlu Eski Çeşme Mah. Bodrum

1/10

4-Hüseyin Öztabak 1311 Mehmet oğlu Kumbahçe Mah. Bodrum 13/1

0/185,186

5-İbrahim Erol 1304 Manisa'lı Süleylanoğlu Eski Çeşme Mah. Bodrum

0/190

6-Mehmet Satı 1331 Ahmet oğlu Bodrum

1/3,5

7-Rasim Eriş 1943 Muharremoğlu (Fatma Satı'danMüsgebi) Bodum

0/130

KERİMOĞLU'NUN ANILARI

Kerimoğlu Ali, (Kocaman) Bodrum'un Karaova Bucağı'na bağlı Pınarlıbelen Köyü'nün, Karanlık Mevkii'nde 1251- (1336) yılların da yaşamıştır. Kerimoğlu Ali efece ve dürüst hareketleriyle tanınmış bir çocukluk ve gençlik yaşamını, Karaova'nın Yeniköy'ünden Nizamların kızı Güssünle evlenerek sürdürüyor. Onun bu ilk evliliğinden de oğlu Murat doğuyor. Kerimoğlu berberdi, keman da çalardı. Kerimoğlu, evliliğinin ilk yıllarında ve 30 yaşındayken yanında Osmancık'ın Hasan, Külcüoğlu ve Oduncuoğlu olduğu söylenen kişilerle, Gökyer'le Akdam arasında, Akdam'a daha yakın olan Köle Damında, Karakütük denilen darı tarlası içinde kurulmuş, çardağın üstünde uyuyan

Mehmet Ali'nin, (Barıççı) Kerimoğlu'nun dayısının kızına laf atmış olması karısı, Kılıklı Kızı Ayşe'nin kendisine istendiği halde verilmeyişi nedeni ile çardağa gelip eşinin başını gamasıyla keserek Ayşe'yi, arkadaşına sırtlatıp da götürmeye başlar. Ayşe, gitmemek için direnmiş çabalamasını sürdürünce, bu çabalamayı önlemek için hafifçe dokundurulan gamanın, fazlaca saplanmış olmasından Ayşe, kıpırdanışlarını azaltır. Onu, Arap Kuyusu mevkii'nde Eğri Kuyu'ya 200 metre kadar batıda, Cavır Yıkıkları denilen yerde indirirler. Ama Ayşe, fazlaca saplanan gamadan öldürülmüştür. Her 10 Ağustos da orada iniltilerin duyulduğu söylenir. (21-10-15-12) Bazılarına göre Kerimoğlu bu güzel Ayşe'nin ölüsüne temasta bulunduktan sonra onu, oradaki böğürtlen ormanı içine bırakıp dağa çıkar. Ayşe'nin saçlarının köpeklerin ağzından alındığı da söylenir. (20-26) Bu hadiseyle ilgili yargı yukardaki resmi üzerinde okunmaktadır:

"Kerimoğlu namıyla meşhur olan bu Ali, otuz yaşlarında ve Aydın Vilayeti dahilinde Menteşe Sancağı mülhakatından Bodrum Kazası'na tabii Karaabat (Karaova) Nahiyesi'ne mazaf askeriyesi ahalisinden olup 93 senesi recebinin 10. bazarirtesi gicesi müsellihan bir takım avanesiyle beraber mezkûr sancak mezakatından Karadere Kariyesi'nde sakin Barutçuoğlu Mehmet Ali'nin hanesini basup merhum Ali'yi gatl ve

emval ve eşyasını gasb ettiği ve maktülün zevcesi Ayşe'yi dahi cebren kariyei mezkûre civarında vaki ormana götürüp raks etmek için vaki olan teklif ve ibramine müzkürenin saikai iffetle gösterdiği muhalefet üzerine bir sureti gaddaranede cebren icrai fiili şeni ettikten sonra mezbureyi dahi gatl ve ifna eylediği ihbarat ve emaretle sabit olarak 94 tarihinde Menteşe'nin mülga Meclisi temyizi tarafından onbeş."

Kerimoğlu Ali, ne kadar aransa da bulunamaz, onu, Karaovanın dağlarında Sıralavaz'ın ve hatta Muğla'nın dağlarında ele geçirmek, o zamana göre çok olanaksızdır. Kerimoğlu Ali 'yi bir gün, Yaka Köyünde, bir muhabbet sırasında, Gırzerdeli'lerin baskınına uğramış görüyoruz. O, yanındaki arkadaşlarından cingen Halil efe'yle yapılan baskını sonuçsuz bırakıp kaçıyor. Fakat gırzerdeliler peşini bırakmıyor. Kerimoğlu onları, Yaka Köyü'nün kuzeyindeki yel değirmenlerine yakın yamaçlarda, siperlere kapanarak pusuya düşürüp, geriye kaçmağa sebep olan, karşı baskını yapıyor. Bu baskında ölen Kör Bayram'ın mezarının olduğu yere hala "Bayram Mezarı" denilmektedir. (19) Kerimoğlu Ali'nin büyük bir desteği yenice büyümeğe başlayan Süleyman, (Mariz Zeybek) meteliği bile vuran bir delikanlı, bir efe olarak o günlerde kardeşine yardımcı oluyor. Her iki kardeş efe de arandıkları bir gün, köyün muhtarı olan dayıları Topal Hasan'ın karısını (Basma Kızı) evlerine çağırıp, Süleyman'ın karnına hamur vurduruyorlar. Mariz Zeybek'in karın ağrıları çekmesi, ona bu adın verilmesine neden olmuştur. Evine gelen Basma Kızı'nın hamur vurmağa gittiği, eve Kerimoğullarını aramağa gelen zaptiyelerle, yapılan densiz bir konuşmayla anlaşılınca, zaptiyeler Topal'ın Hasan'ını da yanlarına alarak, Kerimoğullarının evini sarıyor. Muhtar Hasan, eve biraz yaklaşıp sesleniyor. " Ben dayınızım, evi zaptiyeler sarmıştır. Teslim olun, kaçmağa kalkarsanız vurulacaksınız, sizi ben kurtarırım, Eğer teslim, olursanız diye seslenmiş, ama bunu, Kerimoğulları dinlemeyerek kaçmayı başarmışlardır. Bu kaçma başarısında, iri vucutlu geniş efe yapılı Kerimoğlu Ali ve kardeşini öldürmeğe kıyamadıkları da söylenir. Yalnız, arkalarından pek çok atış yapılmıştır. Bu atışların 18. siyle "gelin öldü." Denilen yerde Mariz Zeybek vurulmuş (6) , başı kesilerek Bodrum'a getirilip sırıkta, sokak ve caddelerde gezdirilmiştir. Mariz Zeybek'in başsız vücudu da Kerimler Tepesi'ne taşınmış, ancak üç gün sonra gömülebilmıştır. Bu üç gün onu, beyaz bir köpeğin beklediği, ölünün kalkmasından sonra da gözden kaybolduğu söylenir. Mariz Zeybek'i vuran Tepecik'li Gara Zeybek'e Kerimoğlu ilendiği için bu sülaleden kimse kalmadığı da söylentiler arasındadır

Kardeşinin vuruluşunun ertesi günü, Kerimoğlu Ali'nin küçük kardeşi İbrahimle Muğla dağlarında görülmesine, o zaman herkes hayret etmiştir, bu kadar yolu nasıl geldi bu kadar kısa zamanda diye? Kerimoğlu Ali, pisi'ye (yeşil yurt) sık sık gelirdi. Burada akrabaları vardı. Kerim'in oğlu Kerim ve kardeşi ilk kez , Mariz Zeybek'in gömüldüğü Kerimler Tepesi'ne konmuşlar. Uğursuzluk getirilişinden bir daha aynı yere gelişleri sırasında kardeşi Hüseyin pisi'de kalıyor. Onun oğlu Hüseyin ve Eyüp Zeybek'tir. Eyüp Zeybek Çakallık'taki bir düğüne davet edilip, düğün evinde kaldığı ihbarıyla Fethiyeli Arap İsmail Çavuş tarafından 100 sene evvel vuruluyor. Eyüp Zeybek'e sevgilisi, Kerimoğlu Havası'nı yakıyor.(9) Kerim de Hüseyinden ayrı Kerimler Tepesi'ndeki yurtlarına konmağa devam ediyor. Muğla dağlarında gezerken, Köyceğiz postasını vurup, kardeşi İbrahim ve Karasu'lu Zeybek'le Gabalı Köyü'ne, Goca Gabalı yörüğün evine misafir geliyor . Kerimoğlu Ali'ye ziyafet için gereken yapılıyor. Uyku zamanı gelince , iki Kerimoğlu'nun arasına Karasulu Zeybek yatırıyor.Kerimoğlu Ali, uyanık İbrahim uykuya dalmış bir an. Karasulu Zeybek, Goca Gabalı 'nın kadını, ayağıyla turtüyor, kadın öbür tarafına dönüyor . Bunun birkaç kez tekrarlandığını anlayan Kerimoğlu Ali , "İbrahim kalk" diyor. İbrahim silaha sarılıp kalkıyor. "Bir şey yok" , diyor Ali "gidelim" Deyip dışarı çıkıyorlar. "Ne efe"? diye sorunca ,efesi durumu anlatıyor. İbrahim: "öldürelim" diyor. Ali: "Kurşun telef etmeyelim , azat edelim" .(23)deyip oradan ayrılıyorlar, sonra yanındaki kırk kişilik toplulukla, çam arasına gelip, dayısı Muhtar Hasan' dan intikam alıyorlar.(11) Dayısı Topalın Muhtar Hasan'ın İncir ağacına asıp "Sen kardeşimin ölümüne sebep oldun ,sen bizi ele verdin, ben şimdi senin derini yüzüp saman depeceğim" derken yetişen kardeşlerinin yakarmalarına dayanamayıp, onun ayağını total ederek salı veriyor .Karannık'a gelirlerken önlerine gelen Basma Kızının da boynundaki altınları alıp geçiyor. (11) Kerimoğlu Ali ,yaşantısını yine Bodrum'un ve çoğunlukla Karaovanın dağlarında sürdürürken, yakalanması becerisini kimse gösteremiyor. Bir gün, sonradan Kel Mülazım denilecek bir asker, "bana bir mülazım elbisesi verirseniz, onu sağ salım getiririm" diyor. O, verilen elbiseyi giyip dağlara çıkıyor, günlerce dağlarda dolaşıyor, Kel Mülazım: "oğlum Ali, gel teslim ol,seni İzmir Kalesi'ne vali yapayım "diye ünlüyor.Bu sesi, Karaova 'nın dağlarında bir çok kez duyan Ali Efe, yanındaki arkadaşlarına gitme niyetini söyleyince, onlar karşı çıkıyorlar, en sonunda da Ali Efe onları dinlemeyip: "Varayım gideyim, İzmir Kalesine Vali olayım." Si- imin tepesinde kehle (bit) gırayım diyor (14)

Kel Mülazim'e bu başarısından mülazim giyisileri gerçekten verilip ödüllendirilmiştir. Kerimoğlu da önce Aydın sonra da Muğla hapishanesine gönderilmiştir.

Kerimoğlu Ali ve kardeşi İbrahim'den çok çeken Rumlar, onun Muğla Hapishanesi'ne düştüğünü öğrendikten sonra bir gün, Kerimoğlu İbrahim'in Gereme'ye geldiğini duyup, Ona, gereken yakınlığı göstermiş, hatta ona, bir ziyafet de vermişler ama, fazla sarhoş ederek öldürmüşlerdi. Bunu Hapishanede öğrenen Kerimoğlu Ali efe, çok üzülmüş intikam almak için Osmancık'ın Hasan'la Muğla Hapishanesi' nin pencere demirlerini kırarak kaçmıştır.(9) Kerimoğlu Ali Gereme'ye gelip, kadeşini öldürenleri ve yakınlarını toplatıp, bir urgana bağlattığı bu 18 kişiyi yanyana sıralayıp kurşuna diziyor. Bir gün, Hacı Emiroğlu tahsildar Hüseyin, Etrim'deki evinde kahve pişirirken, "Hoş geldin demedin ve kaçak adamdan vergi almak istedin" diye onun kulağını kesmiştir. (1-3-10-15)

Sonra yine yakalanan Kerimoğlu, daha önce de kaldığı Aydın Hapishanesine gönderiliyor. Bu hapishane de sözünü herkese geçiren " Gece Guşu" ismiyle tanınan Hüseyin Zeybek 'le karşılaşılıyor. O, Kerimoğlunu hiçe sayarcasına, alaylı konuşmalarda bulunmuş, "Sen önce üzerindeki biti temizle" dediği bir sırada izzeti nefsiyle oynayan bu efe'ye karşı hincını ayağına bağlı olan 60 okkalık pranga zincirinde buluyor. Zinciri kaldırıp, Gece Guşu'nun başına vuruyor. Onu böylece öldürmesinden sonra da İzmir Hapishanesine sürgün ediliyor. Kerimoğlu, İzmir Hapishanesi'ne gelince, oradaki cezalılara karşı efelik otoritesi sürdüren, Rum asıllı bir Ermeni'yle çatışmağa yöneltiliyor. Oranın hapishane Müdürü onu çağırıp:

- Bu Ermeni herkesin başına bela kesildi burada. Ona, söz de dinletemiyoruz. Onu ancak sen haklayabilirsin, şimdiye dek kimse bu işi beceremedi. Eğer, bu işi sen becerebilirsen, cezan hafifleyecek, çok çok azaltacağız, seni koruyacağız. Kerimoğlu 'da işin içinde kurtulma ümidi olduğu içindir, olmaz diyememiş. Ondan sonra, Ermeni'nin neler yaptığını incelemeğe başlamış, onun haksız hareketlerine, sabretmesini de olanaksız bulduğu için Ona :

- Avenoz, berberhaneyi, marangozhaneyi ve hamamı haraca kesmişsin, bu da yetmiyormuş gibi yeni gelenlerden ayakbastı parası istiyorsun. " Sen de onlar gibi Anadolu'dan geldin, niçin onlara eziyet verirsin ?." Deyince O, "Sen misafirsin, sıra sana da gelecek, üç gün sonra" demiş. Kerimoğluna : "Yak şu sigarayı bana" deyince Kerimoğlu "arkadaşlıkta böyle olur" diye sigarasını yakıvermiş. Avenoz, sonra yine Kerimoğlu'na : "Kalk git

Mimar Orhan Gülten'den

Murzuk Kalesi

buradan" deyince Kerimoğlu :
"Beni sen kaldıramazsın
buradan, beni buradan ancak
Allah kaldırır." diye yanıt
vermiştir. Kerimoğlu'nun bu
hareketine çok kızan Ermeni
onu çağırarak : "Haydi,
elime su dök" diye küçük su
testisini göstermiş. Kerimoğlu
da su testisini kaldırırken onu
kontrol da yapıp, içinde su
olmadığını işini bitireceğini

anlayarak, onu, Avenoz'un başına indirerek başını parçalayıp, öldürmüştür.
Etraftakilere "Bu köpeğin başı, bu su testisinden de çürükmüş" diye de
söylenmiştir. (6-12-2)

Bu öldürme olayını yaratan Kerimoğlu'nu, sözde hapslere yakalatıp
savcılığa götürürler. Savcı:

- "Ne yaptın yine" deyince O:
- "Hiçbir şey yapmadım" diye yanıt verir. Savcı :
- "Cezan artar," deyince Kerimoğlu :
- "Yüzbir müzbir tanımayacaksınız." der.

Yaptığı bu olaydan aldığı suçtan ayağına, güya prangada takılan
Kerimoğlu'nun yanına iki asker verilir, yol paralarını da alan bu iki kişi
vapurla onu Beyrut'a sürgün olarak götürecektir. Hapishane Müdürü : "Seni
iki askerle gönderiyorum, Beyrut'a varınca iskelede askerler seni
kaybedecekler ve gidip durumu da kaybettik diye bildirecekler. Sen, o
zaman kaçır kurtulursun" demiş. Askerlere de uyarısını yaptığını
söyleyerek. Gerçekten de öyle olmuş ama, Karakola haber verildikten sonra
hemen yakalanmış, Trablusgarb'ta Fizan'ın Murzuk Kalesi hapishanesine
1285 te sürülmüştür. Huzursuz, azılı ve ırz düşmanı kimseler Murzuk'a
sürülürmüş. Trablus Kalesi'nin arşivinde Kerimoğlu için, "şeref kurbanları
ile gelenler arasındadır" denilir. (Muhammet el Usta'dan) (17/65-28)
Trablusgarb Hapishanesi'nden de kurtulmanın yollarını arayan Kerimoğlu
hapishanenin toprak damını inceltmeye başlamış, Vali üzerinden
karaçosuyla geçerken düşürüp, istediklerini yaptırabilmek sonra da, bir
filikayla kaçmak için. Fakat bu planları başarıya ulaşmamış. Onların dama
açtıkları bu delikten arkadaşları çıkıp, kaçabilmişler ama Kerimoğlu ağır iri
vücutundaki geniş omuzları ile açılan delikten çıkıp kaçamamıştır. Onun,

deliği daha da genişletme çabası yetişip gelenlerce, sonuçsuz bırakılmıştır. Sabahın erken saatlerinde yetişen hapishane müdürü, yakalayın şunu deyince Kerimoğlu :

- "Onlara acırım, sen gel yakala" demiş. Durumu anlayan hapishane müdürü işi tatlılığa alarak :

- "Bırakın onu, kendisi odasına geçer" demiş ve öyle de olmuş. Daha sonra Kerimoğlu, yanında ki arkadaşları Ödemiş'li Musa'nın ve İbrahim 'in de yardımlarıyla hapishanenin duvarını delmeğe başlamış, buradan da kaçmayı 7 sene 18 günde becermiş. (13-10-24) Durumu haber alan hapishane ilgilileri peşine takılmışlar, yakalamak için çok yaklaştıklarında kum da açtıkları çukurda gizlenmiş ve takipçilerden kurtulmuşlardır. Sonra, uçsuz bucaksız Libya çöllerinde aç susuz giderlerken, pek çok tehlikeler geçirmiş ve raslamış oldukları bir Arap ailesinin yanında iki ay kadar kalmışlardır. Bu Arap ailenin en çok şaştığı, Kerimoğlu'nun saati olmuştur. Saati göstererek "Tık tık şeytanullah" deyip, korktuklarını açıklamışlardır. Kaçışında yolu Rodos adası'na düşen Kerimoğlu orada (bazılarına göre Şira adasında) karın tokluğuna çalıştığı, yardımcısı olduğu kahvecinin kızıyla evleniyor. Parasızlık ve gidiş zorlukları nedeniyle geçirdiği buradaki yıllarda iki oğlu ve bir kızı dünyaya geliyor. 1324 (1908) doğumlu ve Atina Maliye Müdürü olan oğlu, babasının mekanını ziyarete gelmiştir.

Rodos'tan sonraki yaşantısı çok iyi olduğu halde, içi sıla ateşiyle yanan Kerimoğlu'nun, balıkçıların kullandığı, ığrıba boyamada gerekli olan çam kabuğunun çok bulunduğu yerdir. diye bir balıkçı kayığıyla Güvercinliğe gelişini izliyoruz. Kerimoğlu en yakınımıdır, hapiste bana bakar diye, efeliği sırasında ele geçirdiği paralar yok ve onun hiç ilgilenmeyişinin nedenini, halasının kocası

Kocayağcı 'ya (İbrahim) ilk iş olarak sormayı düşünmüş ve bir akşam karanlığı eniştesinin evine gelivermiştir. Onun, eniştesinin evinde gördüğü kalabalıkla, yolda gördüğü kalabalığın devamı oluşunu anlaması uzun sürmemiş. Halasının göz yaşları da eniştesinin öldüğünü kanıtlamıştır. Kocayağcı'lar

Kerimoğlu, Güvercinlik'e çıkışından sonraki yaşantısını hep gizlilik içinde ve yakalanmamak dikkatiyle sürdürmüştür. O, hep aynı yerde kalmaz yer değiştirir dururdu. Kendi evinden çok, yamaçta yaptırdığı gizli sığınağında kalırdı. Bu yerin ve evinin pencereleri savunma düzenine göre göre yapılmıştı. Kerimoğlu sıkı arandığı zamanlarda Gereme'ye giderdi. O, Bodrum 'daki Halk Kütüphanesi, Adliye Binası ve daha pek çok malı olan Tiryandafilı isimli çorbacının (Rumağası) önerisiyle Gereme'deki çorbacı Phalis tarafından gizlenir ve bakılırdı. (18) Çakır Güssün'ün Çingen Halil Efe tarafından Dertlinin Ali'nin evinden alınışında, Kerimoğlu'nun da olduğu bilinmektedir.

Kerimoğlu'nu Çerkez Kaymakam ve o zamanın zenginleri korurdu. Bu ondan çekindiklerinden olmalıydı. "Oyneversin zenginlerin yüreği" diye Kerimoğlu Türküsü'nde bu belirtilmiştir. Kerimoğlu, Hürriyetin (2. meşrutiyet) 23 Temmuz 1908 (1324) de ilanından bir hafta önce Çerkez kaymakam'ın gizlice gönderdiği haber üzerine, Bodrum Çarşısına pür silah inip, 32 yıllık eşkiyalık hayatına son vererek, teslim olmuş ve söz de Bodrum Kalesi'ne hapsedilmiştir. Bir hafta sonra da hürriyetin ilanında çıkarılan afla 24 saatlik sözde hapisliği bitmiş ve salıverilmiştir. Ömrünün son 12 yılını evinde geçiren Kerimoğlu, en rahat ve korkusuz günlerinde bile çok dikkatli gezer, uykusu dahi böyle geçerdi. O, bir gün Çiftlik'in Armutçuk mevki'i'ndeki bir düğün de oyun yerine, kamasını dikmiş oyununu sürdürdükçe sürdürüyor. Kerimoğlunun bu meydan okuyuşuna kızan Kel Mustafa (cenikli) ortaya yürüyerek, ayağıyla Kerimoğlunun kamasını iteleyip düşürtüyor. "Kim kolunu kaldırırsa kendini yerde bulacak" diyor. Kerimoğlu da "Ey arkadaşlar bundan sonra efe ben değilim Kel Mustafa" diyor, ve oradan ayrılıyor. (4-10) Giderken arkadaşları ona soruyorlar "Efem bu senin şanına sığar mı ?" diye . O, "Bırakın burada da bir it türesin" demiş. (4-25)

Kerimoğlu, çok sevdiği arkadaşı Selamoğlu Topal Mustafa'nın oğlu Hasan'ın düğününde oynarken, gırasını havaya kaldırarak atış etmek istiyor. O anda Selamoğlu, "otur len deli pezevenk ortalığı velveleye verme" deyince Kerimoğlu, "gine eskisi gibi dağa çıkarım" diyor. (20)

Selamoğlu'nu kıramayıp, odunların yanışıyla oluşan düğün meşalesinin önünde diz çöke çöke efece oyununu oynuyor. Kerimoğlu Türküsün de "Selamoğlu silahları topladı" bundan sonra söylenmeğe başlamıştır.

Kerimoğlu, 1336 (1920) yılında 85 yaşında ölmüştür. (27) O, Kerimoğlu Türküsü'yle Bodrum oyunlarında yaşamaktadır. Ona yakılan bu Kerimoğlu Türküsü ve oyunu hareketlidir, Amcası oğlu Eyüp Zeybek'e yakılan

yıllar geçtikçe korkusunun daha da arttığını şöyle dile getirmiştir. "Allahım Kerimoğlu gelmeden benim canımı al" Gerçekten de öyle olmuş.

Kerimoğlu'nun gelirken sırttan aşağıda gördüğü kalabalık da onun götürülen naşıymış. Kocayağcı'nın Kerimoğlu'nu hiç aramayışı da oğlunun askerlik bedelini verışı ve bir çok tarla alıp Kerimoğlu'nun verdiği paraları tüketmiş olmasındandır.

Silindir şapka giyerek, o zamana göre tamamen bir gavur giyinişinde köye gelen Kerimoğlu, kendisini burada yapa yalnız hissediyor. Karım da evlenmiş, ne ev var ne de yurt diyerek . O, evine gelip, bilinmemesi için giydiği kenarlı şapkayla bir gavur gibi ses çıkararak "var yumurta ?" diye soruyor. İlk hanımı Güssün'ün bu şekilde dürüstlüğünü anlamak isteyişinde Güssün ona "Hadi siktir git, köpek oğlu köpek" deyip kovuyor.(18)

Kerimoğlu, ikinci kez evine gelişinde bu defa su istemiş, onu Rum sanan karısı yine kovunca O, var yatmak bir kilim üstünde ahır olsa zararı yok, yeter ben kalmak, deyince, Ona bir kilim yayıvermişler. Kerimoğlu, evde gördüğü bir erkek yüzünden hanımından şüphelenmeğe başlayıp daha dikkatle durumu izlerken, Delikanlının bağlamasını düzmeğe başlaması kuşkusunu daha da arttırmıştır. Başka erkeklerin de geldiğini görünce "Bizim hanım bozulmuş , ona bir ders vermeliyim, diye düşünmeye başlamıştır."

Sazların çalınışı epeyce devam edip, bir ara biraz durur gibi olunca Kerimoğlu, yine cavur taklidi yaparak "var borda bir kerimoğlu eşkıya" deyince Hanımı'nın oynaşı olarak düşündüğü delikanlı ona "Sus köpek kafır, sen benim bubamı ni bilirsin" ? diye çıkışıyor. Sazlar gene çalmağa devam ediyor. Kerimoğlu yine cavur taklidi yaparak "var borda bir kerimoğlu eşkıya, siz bilmez siz onu?" diye sorunca Kerimoğlunun ilk hanımı olan Güssün, bir cavur diye düşündüğü bu adama daha dikkatle bakmış, Kerimoğlu olduğunu bilerek "Kalk, oğlum bu buban" demiş. Murat anasının bu konuşmasına inanmamış ve ne olduğunu anlamamış bir durumdayken" annesinin kalk oğlum kalk, bu buban elini öp" deyip eşinin elini öpmüş peşindende murat, cavur zannettiği babasının elini öpmüş ve birbirlerine sarılmışlardır. (23) Kerimoğlu bu ilk eşi Güssün'ü, çocuktan kaldı diye sonra boşamıştır.

Kerimoğlu, Yeniköy de bir ev yaptırıp oğlu Murat'ı Mazı dan bir kızla evlendirdikten sonra kendisi karanlığa geliyor. Güzel saz çalan ve berberlikde yapan Kerimoğlu ikinci evliliğini Mumculardan Hacı İmam kızı Fatma ile yapmıştır. Bu evlilikten 1316 (1900) doğumlu en büyük oğlu İbrahim sırasıyla Kerim 1322 (1906) 1329 doğumlu Süleyman , Mustafa, Ali, Elif ve Ayşe isimli çocukları dünyaya gelmiştir. (23)

Kerimoğlu Türküsü ağır bir havadır.
 Kerimoğlu, sürgün olarak yaşadığı kurbetin acılarını en çok duyan bir
 kişidir. O, bu acılı günleri anımsadığı anlarda ezgisi bilinmeyen bu türküyü
 söylerdi.

Aşam oldu gine basdı garalar
 Tel tel olmuş yar zülfünü aralar
 Müsefir alma mısınız tenhe dereler

Başına keemiş acemi kalpağı
 Yanagina sokmuş yeşil yaprağı
 Burnumuza koktu sıla toprağı

Ösüz oldum guşacımı sürüdüm
 Yiğit oldum yar üsdüne yörüdüm
 Gomen ağalar beyler ben gocadım faridim (8)

KERİMOĞLU ANILARININ KAYNAK ŞAHISLARI

- 1-Ahmet Topçu 1318 Mehmet oğlu Çarşı mah. Bodrum 0/198
- 2-Ali Bayram Kızılağaç Köyü Bodrum 1/5,59-Halil İbrahim Kerimoğlu Hüseyinoğlu pisi (Yeşilyurt) Muğla 9/27
- 3-Ali Cengiz Kumbahçe Mah. Mehmet Tosunoğlu Kumbahçe Mah. Bodrum 0/183,33
- 4-Ali Demiröz 1310 Hüseyinoğlu Umurça mah. Bodrum 1/15
- 5-Ali Kocaman 19... Süleymanoğlu Pınarlıbelen Karanlık Bodrum 3/187-16 /B1
- 6-Ali Köylü 1314 Satioğlu Mehmetten Eski çeşme mah. Bodrum 9/40
- 7-Ali Yaba 1320 Hacıvels oğlu Sazköy Bodrum 16A2-3-3/192
- 8-Elif Kocaman 1310 Kerimoğlu Ali'nin gelini Pınarlıbelen Köyü Karanlık Bodrum 16/83-3
- 9-Halil İbrahim Akbay 1323 Hasan kızı Ayşe oğlu Umurça Mah. Bodrum 13/40
- 10-Hasan Aykol 1316 Selamoğlu Mustafa oğlu Türkkuyusu mah. Bodrum 1/19-0/229
- 11-Hasan Can 1341 Hüseyin oğlu Sazköy Bodrum 9/16
- 12-Hasan Yalım 1314 Halil oğlu İstanköylü Türkkuyusu mah. Bodrum 1/15-9/19,5
- 13-Hüseyin Ata 1314 Peder oğlu Çömlekçi köyü Bodrum 9/23
- 14-Hüseyin Dönmez 1329 İnce Mehmetoğlu Umurça mah. Bodrum 9/74
- 15-İbrahim Özel 1317 İbrahim oğlu (ağabeyi Mustafa çavuş Trablusgarb'ta asker) I/2,5-9/II
- 15-İbrahim Deliefe 1307Nalbant Tepecik mah. Bodrum 1/14-0/238
- 17-Kamil Durmaz 1333 (Dedebekiroğlu) Yeniköy Bodrum 9/19
- 18-Kamil Öztürk 1316 Çarşı mah. Bodrum 1/25
- 19-Mehmet Ali Sevinç 1316 Mehmet oğlu Ortakent Bodrum 0/180,32
- 20-Mehmet Ataer Tepecik mah. Bodrum 1/14
- 21-Mehmet Işık 1318 Emiroğlu Mumcular Bodrum 9/36 7/80
- 21-Mehmet Bilir 1324 Topal Ahmet ağaoğlu Yaka köyü Bodrum 10/13
- 22-Mehmet Kocaman 1932 Süleymanoğlu Pınarlıbelen Karanlık Bodrum 99 0/210
- 23-Mehmet Tezcan 1310 İbrahim oğlu pisi (Yeşilyurt) Muğla 9/26-24/A-24/B
- 24-Mustafa Külçüoğlu 1320(Trablusgarb'ta bahriye çavuşu Hüseyin ibiş) Türkkuyusu mah. Bodrum 0/224
- 25-Nebi Çiftçi 1330 Çiftlik Köyü Bodrum 4/52-9/A3
- 26-Salih Deliefe 1307 Nalbant Tepecik mah. Bodrum 7/86
- 27-Süleyman Kocaman 1329 (1322) Kerimoğlu Ali'nin oğlu Pınarlıbelen Köyü Karanlık Bodrum 3/196-17/B1
0/205-16/B3-16/A2
- 28-Orhan Gülden 1933 Trablusgarb'ta Mimar Bodrum 17/65

ÇATAL ÇAM TÜRKÜSÜ HAKKINDA YORUM

Şimdi, sadece yapı olarak,gövdeleri ayakta kalabilmiş olan Bodrum değirmenlerinden iriliği ve siyaha yakın badanasız görüntüsüyle dikkati çeker. Bu yel değirmeni oniki serenliydi. Genç bir kızla evlenen aslen Rum olan ve Ermeni kadar kötü sahibi, Çatal Çam Türküsü'nde zikredilmektedir.

Bodrum da bir çok Çatal Çam vardı. Bunlardan hangisi hakkında bu türkü çıkarılmıştır, bilinmiyor.

Bu türkü de hareketli bir Bodrum oyunu sergilenir.

TOSUN MEMED TÜRKÜSÜ'NÜN ANILARI

İstanköy'ün (Kos) Aspa Mahallesi'nde Agora denilen Eski eserler Müzesi 110 sene kadar evvel bir otlaktı. Derviş Ağa'nın Mustafa'sı bu otlağa sahip çıkarak, hiçbir kimsenin oradan ot almasına izin vermiyordu. Aspalı'nın Memedi de iri vücuduna ve gücüne güvenerek bu otluktan ot kesip götürüyor, hem de öküzlerini getirip bağlıyordu. (1) Derviş Ağa'nın Mustafa ona :

-"Bir daha ot kesip götürme ve öküzlerini de bağlama, burası bana aittir" deyince Aspalı'nın Memed kızarak ve küfrederek ot almağa devam edeceğini ve öküzlerini de bağlayacağını söylemiş , buna engel olamayacağını, olmak isteyen varsa karşısına çıkmasını söylemişti. Onların arası, Eleni isimli bir Rum kadını yüzünden açılmıştı. Birlikte onu seviyorlardı. (6)

Tüfeğini, oradaki bir semerin keçesiyle sıkılıyan Derviş Ağa'nın Mustafa'sı ertesi gün duvarı kaplayan mersin (5) ve defne ağaçlarının üzerindeki asmalar arasından , öküzlerinin kazığını yere çakan. Memed'i hedef alarak vurmuş, Memed o koca vücuduyla yere uzanıvermişti. O sırada, ona doğru yaklaşmakta olan Derviş Ağa'nın Mustafa'sına :

-"Bu haltı işledin, git de eve haber ver, beni kaldırsınlar." (4) demiş. O haber verdikten sonra da teslim olmuş ve Sakız Adası'na hapse gönderilmişti.

Memed'in annesi Ayşe daha önce atılan tüfeğin sesini duyunca :

-"Gine bi ördek öldürdüler", (2) demiş. Sonra da oğlunun yaralandığını duymuştu. O, üzüntüsünü dile getirirken Tosun Memed'im diye bağırarak, çığırınmıştı. Onun üzüntüsünü dile getiren şarkının İstanköylüler'den daha çok Bodrum'da söylenişi dikkati çekmektedir. Tosun Memed'im Şarkısı'nın İstanköy'den çok Bodrum'da bilinmesini Köroğlu Hasan Hüseyin Salım'a borçluyuz.

Türkü de adı geçen Hatice, Memed'in ablasıdır. Bu türkünün söylenişi Hatice'yi üzdüğü için söyleyenleri sopayla dövermiş.

- 1-Ali Demirci 1901 Demirci ismail'inoğlu İstanköy 7/7
- 2-Ali Kovancıoğlu 1923 Kovancıoğlu Memed'in oğlu İstanköy 10/50
- 3-Halit Meisli 1310 Hasan Kaptanoğlu Öğretmen kumbahçe mah. Bodrum (İstanköy'lü) 7/82
- 4-Hasan Yalım 1314 Halioğlu İstanköy'lü
- 5-Muammer Ezer 1927 Tosun Memed'in amcası Memed'in oğlu Bodrum 7/81
- 6-Zeynep Mutlu 1912 İstanköy'lü Ebe Münevver kızı 14/6

İNCE MEMED'İN ANILARI

İnce Memed, Bodrum'un Umurça Mahallesinde, çocukluk yaşantısını geçirip şahboylu, ince uzun fidan gibi yakışıklı bir delikanlı olmuş, mahallenin güzel kızı Hanife'ye (Hanife Kocair 1303) (12) gönlünü kaptırmıştı. İnce Memed o kadar severdiki Hanifesini görmediği gün olmazdı onu. İnce Memed her gün sabahtan akşama dek, tam 7 sene bekledi. (8) bitmeyen bir sabırla Koca Kaya'nın üzerinde Halk bu kayaya "Dertli Kaya" adını verdi. Dertli Kaya 40-45 sene kadar evvel çektiği dert ortaklığı yetmiyormuşcasına parçalanıp, yok edildi.

İnce Memed, yedi sene sonra, Dertli Kaya'nın batısındaki Turcen'lerin Ali'nin tarlasından bir evlik yer almış, orada bir ev yaparak Hanife'siyle

evlenmişti. (8)

Herkesin yapamayacağı kadar çok severek evlenen bu, sevgi örneği çiftler, evliliklerinin ilk yıllarında çok mesut günler yaşadılar, küçük evlerinde . O günlerin o güzel günlerinin unutulmaz anıların

İnce Memed'in Evi

timsali 1329 (1913) yılında oğulları Hüseyin Dönmez dünyaya geldi. Umurça Camiinin kuzeyindeki küçük evlerinde , daha henüz denecek kadar, üç yıl gibi az bir zaman geçmişken, bu mesut ve bahtiyar çiftlerin arasına iğfal edilerek giren mahallenin güzel kızı Hatice Yıllıkçı oldu. İnce Memed'in ya Haticeyi alması ya da hapiste yatması şartı . Hanife, İnce Memed'in hapse girmemesi için ve bir gün yine boşanıp da kendisine dönecek ümidiyle ona, 21 sarı lira altınını da vererek boşandı. Boynundaki altınları, ince Memed'inden daha mı kıymetliydi? (8) İnce Memed, Hatice ile evlendikten sonra da Halit, Kadri ve Mehmet'in dışarı çıkarmamalarına karşın ilk göz ağrısı eşi Hanife'yi ve oğlunu hep aradı, durdu. Kendisini içkiye kaptırıyor ve hatta kadın alemlerine. Bundan sonraki yaşantısı hep içki ve muhabbetler de geçen İnce Memed'in babacan ve efece hareketleri, eskisinden daha çok belirginleşmiş, onu tanıyanların sevgisini kazanmağa başlamıştı. Onun sevmediği ve sindirdiği yalnız Rumlardı.

Bir gün, Atatürk İlkokulu'nun karşısında , şimdiki Neşe restoranın yerindeki gazinolarında oturan Rumlar :

- "İnce Memet , korkudan buraya gelemez , gelirse hesabını görürüz" der. Bunu duyan İnce Memet, gazinonun kapısına tekme vurarak açar, ortaya gelip efece dikilerek.;

-İşte ben geldim, haydi yapacağınızı yapın der. Rumlar daha bu konuşmayı bile dinlemeden dışarı fırlarlar, deniz kenarındaki arka ve ön kapılardan çil yavrusu gibi dağılırlar. (2-12) Bundan sonra İnce Memet'ten çok çeken Rumlar onun her zaman geçtiği ince daracık Kumbahçe yolunda, üzerine kilim veya ehram atarak yaratılacak kalabalık içinde onu dövmek isterler, ama onların planları başarıya ulaşamaz. (11)

İnce Memet, yine başka bir gün, Orman Bölge Şefliği binasının batı bitişiğindeki gazinoda, Ali Çavuş'la (Uyar) içki içmektedir. Bir ara yerinden kalkan Ali Çavuş 'un, Rum gazinocusu Yamyaka'yla atıştığını duyar. Bu atışma sonunda Rum, aman ve özür dilemeğe, Ali çavuş öfkesini alamayarak onu dövmeğe başlayınca, İnce Memet yerinden kalkarak :

-Ali Çavuş, bu köpek ayaklarına kapandı aman diliyerek, aman dileyen bir Rum da olsa, onu dövmek sana yakışır mı? Deyince Ali Çavuş, utanmış çok utanmış, yerine oturunca da gözlerinden duygu dolu yaşların aktığı görülmüştür.

Bir gün, İnce Memed'in çok sarhoş olduğunu gören Rumlar, Azmakbaşı gazinosunun yanında ki köprü üzerinde onu kıştırıp vuracaklarını

konusurlar.

Bir Rum da gizlice durumu söyleyince, arkadaşı Kamil Çavuş (Özel) onu, hızlı adımlarla oradan Umurça'ya geçirmek isterler. İnce Memet gitmemek için direnir. Arkadaşı onu bir an önce ve çabucak geçirmenin çaresini şu sözlerde bulur.:

-Sen sarhoşsun, sen beni tutmayacak kadar sarhoşsun, haydi ben koşuyorum bakalım beni tutabilecek misin? Bu sözler üzerine, onun peşine takılıp, sürmeğe başlar. Böylece onu vurulmaktan kurtarır. (14)
İnce Memet, Hacı Gadı'nın Ali'sinden aldığı Güssün'le İçme'de, üç gün kaldıktan sonra gelirken, arkasından ateş edilmişti. Onlar oradan, Köraşa ininde düzenlenen muhabbete gelmişlerdi.(8)

Balkan harbi sırasında Edirne'deki gıy tabyasında askerliğini yapan Süleyman Çavuş'la, Ali Bubaların Ali Çavuşu, Babaeski sırtlarında görmeğe giden Ahmet Çavuş (Altay) yanlarına gelen Süleyman efendinin Ahmet'le konuşurlarken Bodrum'a sağ selamet gidince bir muhabbe yapalım diye, orada kararlaştırıyorlar.(1)

Askerlikleri sona erip, terhis olduktan sonra 14 Mart 1328 de (8)

Çarşı'daki Ateşoğlu'nun kahvesinde toplanan Ahmet Çavuş'la Türkbükü Köy'ünden Süleyman Çavuş:

-"Haydi, Edirne de vadettiğimizi bugün yerine getireceğiz", dediler. Akşam saatlerinde Süleyman çavuş , Ahmet Çavuş, (Acaröz) , karakol Kumandanı İsmail Çavuş, Çatal Kellenin İbrahim, 17 kişi, Sonradan gelen Çakır Güssün, (Küdürlü, Gerişli Güssün Fikirli) ve İnce Memed olmak üzere toplandı. Muhabbet çok sakın, dürüst ve efece, geç saatlere dek sürüp gidiyordu. Çok eğlenmiş, fazla alınmış içki ile sarhoş olmuştu iyiden iyiye herkes. Sabaha iki saat kadar kala, bir ara dışarı çıkan Koca Güssün'ü üç okka üç yüz dirhem rakı içmiş olan İnce Memet takip etmiş ve bir çeyrekten beri, geri dönmeyişleri nedeniyle Karakol Kumandanı İsmail Çavuş bir kaç el silah atışı yaparak :

-"Ben karakol kumandanıyım, kimse benden habersiz bir şey yapamaz," gibi konuşmalarda bulununca, herkes dağılmak üzere kalkmıştır.

Köraşa İn'inden yola çıkan İnce Memed, Çakır Güssün'le Halit'lerin bahçe damına doğru giderlerken (4) onlara Ninni Harım'ında yetişen Ahmet Çavuş'la, İsmail Çavuş ve arkadaşları, kadını alamayacaklarını yapılan konuşma sonucu anlamış, sonra bir silah sesiyle "yandım abla, gittim" diyen İnce Memed, sol ayağının Şah damarından vurularak, önündeki duvarın üzerine yığılmıştı. O zaman Çakır Güssün yanındaki Ahmet Çavuşa :

-Al da ayaklarını ananınna sok diye bağırınca, yediği tokatla yere serilen Çakır Güssün 'ü, yürümeme inatlaşması yüzünden hopturan Ahmet Çavuş'a : - "Ülen puşt, dinin imanın yoksa, bir yudum suyun da mı yok. Babucumun bir teki de yok" deyince Ahmet Çavuş ona; Yokuşbaşı Mahallesi'nin sarnıcından su içirip, ayakkabısının tekini aramak üzere, onu orada bırakarak hadise yerine gitmişti. Sonra, Hacı Veli'nin (Güvercin) evine gelmişler fakat Çakır Güssün, Hacı Veli'nin hanımı istemeyince Veli tarafından odunla oradan uzaklaştırılmıştır. (8)

Sonra Pamili'nin evine gelen Çakır Güssün, penceredeki su bardağından hararetini gidermek için çokça su içip, yanındaki saman damına girmiş yorgunluktan uyuya kalmış, ama yarım saat kadar sonra oraya gelen zaptiye, Molla Ahmetoğlu Halil tarafından karakola götürülmek üzere, oradan alınmıştır. (10-5) Karakolda sorguya çekilirken ona, kendi değişine göre 265 sopa vurulmuş, sonra da salıverilmiştir. Çakır Güssün, karakoldan çıktıktan sonra :

-"Nah hem inşallah evladının evladında görsün, Mola (Muğla) damlarından gelemes olsun" diye ilenmiştir. (2-11) Ahmet Çavuş, (Acaröz) İnce Memed'i cerbeden ve katledendir. Diye Ceza kanunnamesinin 1178 maddesine göre tevkif edilmiş (1) Muğla hapishane'sinde yatırılmışsa da O, öldürmediğini ölünceye dek söylemiştir.

İnce Memed Türküsü, ölümüne çok üzülen Çakır Güssün tarafından bestelenmiştir. O düğünlerde darbuka çalardı ve Bodrum Türküleri'ni en çok söyleyenler ve bilenler bu gibi çalgıcılardı. Çakır Güssün bir Umurça Mahallesi düğününde İnce Memed Türküsü'nü söylerken oğlu karşısına dikilip: (7)

-"Sen hem babamın ölümüne sebep oldun, hem de onun türküsünü söylersin, bir daha ağızından çıktığını duymacağım" demiş. Çakır Güssün ölümüne sebep olmadığını , onun çok dürüst bir insan olduğunu , öyle güzel başka bir erkek olmadığını söylemiştir. (10)

İnce Memet'i sevenler bu türküyü söylemeğe bu güne dek devam etmişler . Bu türkü de "Bir daş dikdim Umurçanın dengine" bir oğlu olduğunu göstermek için söylenmiştir. (10)

Bu türkünün bestesinde ilk hanımı Hanife'nin de katkısı olsa gerek(9) ondan alınan bu dizelerde, bu hava vardır.

1-Ahmet Altay 1305 Türkkuyusu Mah. Bodrum 4/47-8/B5-7/9

2-Ahmet Kayırlı 1326 Umurça Mah. Bodrum 1/28-4/51.41-8/A1-8/B7

3-Cemil Uyar 1930 Çarşı mah. Bodrum 4/45-8/B1

- 4-Halil Akbulut 1933 Haliloğlu Çarşı Mah. Bodrum 7/5
- 5-Halil İbrahim Akbay 1323 Umurça mah. Bodrum 4/51-8/B6-8/B4
- 6-Halil İbrahim Pamil 1314 Umurça Mah. Bodrum 99 0/153
- 7-Halime Cabu 1928 Umurça mah. Bodrum 0/214
- 8-Hanife Cabu (kocair) 1303 Umurça Mah. Bodrum 7/210-0/211
- 9-Hasan Şengül Ahmetoğlu Hasaninoğlu Umurça mah. Bodrum 0/214,0/175
- 10-Hüseyin Dönmez 1329 Umurça Mah. Bodrum 0/195-9/74
- 11-Kamil Öztürk 1316 Abdülkadiroğlu Salih'in Çarşı Mah. Bodrum 99 ½
- 12-Mehmet Bardak 1325 umurça Mah. Bodrum 1/27
- 13-Mehmet Cabu 1324 Umurça mah. Bodrum 0/171
- 14-Mehmet Ali Bardak 1316 Umurça Mah. Bodrum 0/223

GARABÜBERİM'DEN BİRKAÇ SÖZ

Muğla'lı öğretmen Akif Bey, Akçaalan Köy'ünde öğretmenlik yapıyorken , Hamza nine , "Ah kara biberim" Türküsünü yakmıştır. Bu türkü hareketli güzel bir oyun havasıdır.

OSMANIM TÜRKÜSÜ

Yokuşbaşı Mahallesi Kiselik Mevkii'nde Fatma Yöntem'in ilk evliliğinin düğünü olurken, oyun bilmediği halde düğünün coşkusuyla, herkes gibi oynamak üzere, oyun bilmediği halde ortaya çıkan Karatas'ın Osman Baykuş, bıktırıncaya dek oyununu sürdürür , düğün çalgıcılarından tarbukacı İstanbul'lu Zeynep Konter ona, bu atmayı o zaman yakmıştır.

- 1-Halil Acaröz 1931 İbrahim Hoca'nın oğlu Umurça mah. Bodrum 0/171
- 2-Mehmet Demiröz 1926 Hasanoğlu Umurça Mah. Bodrum 9/8
- 3-Mustafa Yıldırım Belediye tellalı Yokuşbaşı Mah. Bodrum 9/72

ORHAN'IMIN TÜRKÜSÜ VE ANISI

Güfte :

Yangı Mahallesi'nde düğün guruldu.
Düğün meclisinde Orhan'ım furuldu.

Orhan'ımın furulduğu Bodrum'a duyuldu.
Orhan'ımdan akan ganlar toprağı doyurdu

Furma (gıyma) Emin furma (gıyma) tatlı canıma
Bu acılar galmaz senin yanına

Orhanı Vuran,
Caferin İbrahim'in
Emin Yenilmez

Orhan Eskiçeşme Mahallesinde, Ömer Kocadon'un evinin arkasında,
Tosun'un kızı Zeynep'in (Hüseyin Öncü Kaptan'ın eşi) düğününde
oyunarken oyunu çok uzattın diye sarhoş Emin Yenilmez tarafından 1947
yılında vurulmuştur. Müziğine rastlanamadı.

- 1-Mustafa Soykan 1931 Bodrum
- 2-İsmail Yanık 1932 Bodrum
- 3-Hasan Altınkaya 1932 Bodrum

KARAOVA DÜĞÜNÜ TÜRKÜSÜ'NÜN ÖYKÜSÜ

1925 yılında, Muğla'nın Kafaca Köyü'nden Hüseyin Hacıgümüş, birinin kendisine sövmesini hazmedemeyince onu, kayını Murat'a şikayet ederek, öldürmesini istemişti. Murat, eniştesinin isteğine uyarak köy kahvesinde kağıt oynamakta olan bu kişiye yaklaşıp, onun yaptığından daha fazla küfürler ederek, ağzını da açtırmış:

-" Na böyle küfredilir." Diyerek tabancasını boşaltmıştı. Murat bu hadiseden aldığı ağır cezayla Muğla Ağır Cezaev'inde yatmaktayken bir gün:

-" Arkadaşlar, Ramazan geldi. Tutacağınız oruç için masraflar benden" diyerek eniştesi Hüseyin Hacıgümüş'ü çağırtmış:

-"Bir hafta sonra, Ramazana "bir gün kala bana, biraz Ramazan yiyeceği ve içeceğiyle beş yüz lira para getireceksin." demiş. Hüseyin Hacıgümüş de buna olurluğunu bildirip hazırlığını yaparak gelirken, çok sıkılan bir arkadaşını görüp, bir haftalık süreyle ona beşyüz liranın yarısını vermiş ve durumu Murat'a anlatmış, Murat, eline aldığı parayı yırtıp yırtıp atmıştı.

"Bir daha benim yanıma gelme, eniştem meniştım yok benim" diyerek, Onu kovmuştu. Bu kovuşa asıl neden, babası eniştesine çok mal vermişti. Onu elinde olmayarak kıskanıyordu, açıkça olmasa bile. Hüseyin Hacı Gümüş kayınının bu hareketine çok üzölmüş, bir daha ona gelmemiştir. Aradan günler geçmiş Murat'la, eniştesi Hüseyin Hacıgümüş barışmışlardı. Onlar, birgün Bodrum'un Karaova Nahiyesi'nin Çömlekçi Köy'ünden Hacı Mustafa'nın oğlu Veysel Ayhan'ın düğününe aldıkları davete uyarak Kafaca'dan yola çıkmışlardı. Onlar, Milas'a gelince, oradaki dostları Süvari Hakkı'ya uğramışlardı. Hakkı, onlara tabancalarını götürmeyin bana bırakın deyince, onlar da tabancalarını orada bırakmışlar ve düğününe gelmişlerdi. (2) 9 Mart 1944 te (5) Çarşamba'yı Perşembe'ye bağlayan akşam Osman Ayhan'ın evinde içki içiyorlardı. Osman Ağa buraya gelsin diye Hüseyin Ata'yı Hüseyin Hacıgümüş'e gönderir. O, gelen kim? Der. Osman Efendi, O bizden der. Geliş nedenini öğrenince de Osman Ağa buraya kendisi gelsin der. Hüseyin Ata elindeki telli fenerle döner feneri Osman Ağa'ya verir. Sonra, düğün alanına gelen Hüseyin Hacıgümüş oradaki çalgıcıyı kolundan tutup, Osman Efendi'nin evine gönderin, birlikte gelin diye O, eniştesini göremeyince kızmıştır.

Eniştesinin gelmekte olduğunu öğrenen Çolak'ın Murat, pehlivanları güreşe çıkartmıştı. Saz Köy'lü pehlivan Körpez Mehmet, ortada çalımı güreş hareketleri yaparken, düğün alanına yeni gelen Hüseyin hacıgümüş. -"Durun arkadaşlar, biz de bir yere oturalım da, güreş o zaman başlasın" der. Hüseyin Ata ortaya kanape koyarken, yukarıdan inen Murat, sağ eliyle Hüseyin Hacıgümüş'ün yakasını tutarak, sol eliyle de ceketinin yeni'nden çıkardığı bıçakla, eniştesi Hacıgümüş'ü vurmuştur. Karnından ve kasığından yaralanan, kanlar içindeki Hacıgümüş Murat'a:

"Ulan alçak, beni buraya vurmak için mi getirdin ? ben senin enişten değilmiyim ?" demişti. Osman Ağa ve orada bulunanlar Hacıgümüş'ü kaldırıp Çakıroğlan'ın (Mehmet Özçakır) evine götürmüşlerdi. Hacıgümüş orada öğürmeğe ve kan kusmağa başlamıştı. Onu Muğla'ya götürecek taksi için Karaova Nahiye merkezine giden bir kişinin iki saat kadar sonra geç getirdiği taksiyle, Muğla'ya gönderilen Hacıgümüş sonra ölmüştür. O zaman düğün evinde kalan Murat

Düğün evinde kalan Murat :

- "Arkadaşımın düğününe gelmişim, düğün bozuldu. Sabahleyin tekrar güreşe başlatalım" demiş. Güreş yapılırken Murat, daha önce orada olan Akif Çavuş tarafından tutuklanıp, götürölmüş, bu suçundan da yine aftan yararlanarak kurtulmuştur.(1)

Hüseyin Hacıgümüş'ün oğlu, düğünü sırasında, hasta yatmakta olan Murat'ın kapısı önünde, kinaye olarak çalgıları çaldırtırken Murat :
-" Ah, ben niden yapmışım bu işi" diye ağlamıştır. (3)

Hüseyin Hacıgümüş'ün, hem de eniştesi tarafından öldürülmesi olayına çok üzülen Karaova Yeniköy'ünden Mustafa Bacaksız tarafından da bu türkünün bestesi yapılmıştır.

1-Çelebi Büyüksöylemez 1332 Mehmet oğlu Türkkuyusu mahallesi Bodrum 8/97

2-Mehmet Dalamanlı 1330 Ahmet oğlu Yokuşbaşı Mahallesi Bodrum 1/9

3-Mustafa Er 1326 Türkkuyusu Mahallesi Bodrum 1/ 7

4-Hüseyin Ata 1314 Pederoglu Çömlekçi Köyü Bodrum 13/79

5-Veysel Ayhan 1336 Çömlekçi Köyü Bodrum 14/2-54

BODRUM HAKİMİ TÜRKÜSÜ'NÜN ÖYKÜSÜ

Ardeşen'de doğan, Kütahyanın Tavşanlı Kazası tapu memuru Temel Bey'in kızı Hakime Mefharet Tüzün, Ankara Hukuk Fakültesini bitirip, 24 Eylül 1951 de Bodrum'daki görevine başladı. O, Bodrum'lularca cesur ve gözü pek bir hanım olarak tanınmıştı. (1)

Hakime hanım'ın erkek arkadaşlarıyla olan gerçek, samimi ve serbest yaşantısı, o zamanın kapalı görüşlü kişilerince yadırganmaktaydı. Günlüklere gittiği bir evde Savcı Ahmet Türdü'nün Hanımı tarafından söylenen şu sözler çok dokunmuştu ona:

" Kocamın bir karısı olduğunu bilirdim, meğer iki karılıymış." Onu, bu sözler çok üzmüştü ama, daha öncelerden süre gelen bir üzüntüsü daha vardı onun bu üzüntüsü, hizmetçi kızın sevgi yaşamıydı. (3-4)

Hakime Hanım bu iki nedenle intihara girişmiştir. O,17 Mayıs 1954 günü her zamankinden geç kalınca Adliyeden giden davalı Bekir Akkaya tarafından açık bırakılan penceresinden asılı olarak görülmüştür. (2)

Hakime Hanım'a tüm Bodrumlular çok üzülmüştü, en küçük köye dek Karaovalı Mustafa Bacaksız bu üzüntüyü, Bodrum Hakimi Türküsü'nü besteleyerek dile getirmiştir.

1-Ali Özel 1915 Hakkı oğlu Umurça Mahallesi Bodrum 0/169

2-Bekir Akkaya 1337 Yalıkavak köyü Bodrum 0/169

3-Faik Fethanoğlu Türkkuyusu mahallesi Bodrum 0/230

4-Mehmet Cabu 1340 Kumbahçe mahallesi Bodrum 0/230

HAYITLI HAVASI'NIN ÖYKÜSÜ

Bodrum'un, Taşlık Sokağı'nda otururken, eşi Şerife'den ayrılan yapıcı Salih İnebolu'lu usta, Bayır ve Yeniköy arasındaki Oluklu'da Fatma'yla evlendi.

Salih usta, üvey kızı Hörü Günaydın'ı, Hayıtlı'dan Mustafa Demirkol'la verimker gözüükerek, onu işinde kullanır.

Aradan üç yıl kadar bir zaman geçmiştir. O, Salih'e

-" Hani kız büyüyünce seninle evereceğim demiştin, işte ikimizde büyüdük, evlenme zamanımız geldi. Ne zaman evleneceğiz " deyince Salih:

- "Ben kapımda beslediğim köpeğe kız mız vermem. Defol git kapımdan" diye, onu evinden kovmuştur.

Evden kovulan Mustafa'nın morali çok bozulmuş, ele geçirdiği bir silah ve bıçakla yine eve gelip. Önceden bildiği kapıyı, kapalı olduğu halde açarak önce Salih 'i, sonra eşini öldürüp, Hörü'ye kendisiyle birlikte gelmesini söylemiş ama söz geçiremeyince saçlarından tutup onu zorla sürüklemeye başlamış, kızın zorlu direnişi karşısında çareyi öldürmekte bulmuştur.

Hörü'nün ölüsünü, yolun kenarına sürükleyip, getirdikten sonra dokuz parça olarak kesip, oradaki büyük sakızdırık ağacının dallarına asmış(3) bir yazı da bırakarak dağa çıkmıştır. Bu yazı da : "Yeniköylü'lerin bu işte suçu yok yalnız, biraz daha temizlenecek işim var" diye yazılmaktaydı. (2) Dayısından alınacak öcü olduğundan, onun damını, gelsin diye yakmış ama, dayısı gitmemiştir.

Sonra O, bir Jandarma birliği tarafından vurularak ele geçirilmiştir. Karaovadaki bu olay da, yine oralı Mustafa Bacaksız'ı etkilemiş O, Hayıtlı Havasını bestelemiştir.

1-Ali Yaba 1320 Hacıvels oğlu Sazköy Bodrum 16/B2- 3/187

2-Mehmet Çevik 1341 Öğretmen Yeniköy Bodrum 9/89

3-Mustafa Er 1326Türkkuyusu Mahallesi Bodrum 1/8

4-Mustafa Ali Bacaksız 1930 Hasanali Oğlu Yeni köy Karaova Bodrum 14/48

GARAGAZIK HAVASI'NIN ÖYKÜSÜ

Bodrum Karaova kesiminin, Pınarlıbelen Köyü'nde oturan Mehmet Ali Yanık (Garagazık) 22.07.1953 tarihinde eşi Ayşe'nin üvey oğlunu, kendisine şikayeti ve "Karısını .iktim herifi" diye oğlu'nun söğmesine ve saygısızlıklarına sabredemeyip onu vurur. Ölen Hüseyin Yanık'ın eşi Abdullah Gül Kızı Hatice Yanık hamile olarak babasının (Borazan) Etrim'deki evine döner. Sonra, babalığı onu öteki oğlu İbrahim'le evlendirir.

Bu ölüm olayından duygulanan Mustafa Bacaksız (Çelik) Garagazık güfte ve bestesini uydurur.

- 1-Mustafa Ali Bacaksız 1930 Hasanali oğlu Yeniköy Köyü Bodrum 40/a-b
- 2-Hüseyin Gül 1929 Pınarlıbelen Köyü Bodrum 14/51
- 3-Hüseyin Topan 1929 Alioğlu Pınarlıbelen Köyü Bodrum 14/51

3. BÖLÜM

BODRUM'DA
BODRUM MANİLERİ
ÖYKÜLERİYLE BODRUM
MANİLERİ
BODRUM'DA TEKERLEMELER

BODRUM MANİLERİ

Keçi furdum sabana
Boynuzları dolana
Varın söylen şu gıza
Vermesinler çobana
Bi guleşdir basmanın eni
Ekin etmez tarlanın geni
Her yannarın var emme
İlle yanağındaki beni

Uzundur uvanın yolu
Deveye sardım çulu
Genç gızla dururken
Niye sevdin, o dolu

Yoğurt öğüttüm tasda
Her gece gider posda
Gendin pek güzesin emme
Gocecin pek hasda

Allah vesin yaamırı
Anen yağursun hamırı
Hiç Mumcu'ya mehel mi
Şu dairenin memuru

Cafer Karadeniz 1332
Umuçça Mahallesi Bodrum
(kendi manileridir)

Gayınnası sırmalı saçını tözer
Görümcesi gelin evini düzer
Damat bey acep nerelerde gezer
Va mı bu gelinden daha güzel

Ganlı eltim zalım eltim
Ağılı şerbeti veren eltim
Al duvağı yük üstüne

Goyup giden eltim
Güve gelmiş eve oturmuş
Anaya bubaya gara haber uçurmuş
Allı gızım telli gızım deye
Gara bürgüleri bürümüş
Ayşe Özgün'den naklen

Alma dalga alma
Hörü gelini
İncili kemerler
Sıkılmış ince belini
Ayşe Özgün'den naklen

Gaşın gaşın yat havası
Dönsene gari a kör olası
Gaba yasdık gaba döşek
Bu gün yorgan havası
İbrahim Güner'den naklen

Leblebi goydum tasa
Üsdüne basa basa
Yarım çiçek yollamış
Goymamak için yasa

Maniyi tekerledim
Üsdünü şekerledim
Yarin geçiceği yolu
Gülinen dikenledim
Şükrü Durmaz'dan naklen

İsdanköy'ün garşısında Bodurum
İki dükkan bi furun
Penir ekmek yiye yiye
Ni ağız galdı ni burun

Garanfilmin darcın mın
Tamam benim harcım mın
Ben sene meyil vermen
Yabancısin kaçır mın

Gale gunduzu musun ?
Sabah ıldızı mısın ?
Geçe gomuş garşıma ?
Gaymakam gızı mısın ?

Ay dovar adem gelir
Gül yüzlü tazem gelir
Seni sevdim sen de beni
Elden ne lazım gelir

A benim buz çiçeyim
Çok geldi göreceyim
Ahdım yeminim olsun
Yoluna öleceğim

Ay dovar alemim var
Kümüşden galemim var
Durun yolcular durun
Yarime selamım var

Garanfilim süt beyaz
Ayrı düşdük biz bu yaz
Dosda düşmana garşı
Metdubunu sıkca yaz

Entarisi pembeden
Gönül verdim görmeden
Yakdı beni kül etdi
Onbeşine girmeden

Garanfilin filizi
Kim bilir galbimizi
Hafif bi özger esdi
Ayırdı ikimizi

Denizin dibi derin
Yeşil seccadem serin
Başga güzel isdemen
Benim yarimi verin

Ak üzüm asmasıyın
Bezirgan basmasıyın
Bene dokdur getirmen
Ben gönül hasdasıyın

A benim hacı yarım
Başımın tacı yarım
Eller bana acımaz
Sen bari acı yarım

A benim esdiğim oğlan
Evvelden dosdum oğlan
Sen çek benden elini
Ben sene küsdüm oğlan

Bahçeledede maydonuz
Müşerref mi oldunuz
Benim nazlı yarimi
Bendne çok mu gördünüz ?

Bahcelede ilana
Sevdiyimi ver ana
Sevdiyimi vermezsen
Ateşlede yan ana

Asmada üzüme bak
Sarardı benzime bak
Ne kadar dargın isen
Gülerek yüzüme bak

Gızıl üzüm sergisi
Nedir bunun ezgisi
Yar üstüne evlenmiş
Bu da Allah vergisi

Gara üzüm salkımı
Yarım benden saklı mı
Gösderiverin yarimi
Aldırmadan aklımı

Dağdan asma alması
Bağdan filiz gırması
Herkeslerin harcı mı
Güzellerin sarması

Çubugu uzatayım
Yolunu gözeteyim
Dengin emsalin yokdur
Kimnere benzeteyim

Uzun çubuk işte gel
Uzun yola düş de gel
Hakigadden seversen
Yolları dolaş da gel

Uzun çarşıdan geçdim
Şekerli gayve işdim
Nişannımı görüncek
Nikahlımdan vazgeçdim

Uzun uzun çarşılar
Çarşı bizi garşılar
Onbeş yıllık zevdayı
Anca mı duydu gomşular

Çarşıdan aldım şeker
Yar benden fita çeker
Tenhalarda bulursam
Ellerimden ni çeker

Selvim senden uzun yok
Dallerinde gözüm yok
Verin beni sevdıyime
Başgasında gözüm yok

Keten gölmek beden dar
Bırakıp da giden yar
Eveli böyle deyildin
Sene örgedenner var

Mandilimin al yanı
Sööle canımın canı
Yüze gülen çok olur
Galbden seveni tanı

Garanfil eker misin ?
Balınan şeker misin ?
Dünnada etdikleni
Ahretde çeker misin ?

Garanfilin filfili
Nerden aldın bu dili
Bu dil sende var iken
Çok gişiyi öldürü

Baçcalada ilabada
Oynayalım sofalada
Sofa bize dar gelir
Yapdırayım bi oda

Portakal dilim dilim
Sööle bene bülbülüm
Ni dedim de darıldın ?
Gurusun ağzım dilim

Aya bakdım ay beyaz
Gıza bakdım gız beyaz
Keseye bakdım para az
Bu gız bize yaramaz

Deniz dibi köpürü
Dalga gayık götürü
Bu gızı da sorarsan
İmama çevre götürü

Denizde urganım var
İpekden yorganım var
Bu gız benim olursa
Deveden gurbanım var

Evleri var ilk başda
Gunduram kaydı daşda
Meyil verdim bir gıza
Akıl galmadı başda

Guşun ağzında çalı
Her yanı pırlantalı
Metdubunu isderim
Yu Çarşamba ya Salı

Yanağında gül olur
Saçları sümbül olur
Şimdi susan dudaklar
Yar görür bülbül olur

Başındaki çemperi
Oymalıdır oymalı
Oldun dünya güzeli
Sene nasıl doymalı

Garanfilin filizi
Kimbilir kalbimizi
Yedi düvel bir olsa
Ayıramaz ikimizi

Saçın uzun öreyim
Geç garşıma göreyim
Senin gibi zalime
Nası gönül vereyim

Geldi bahar çağları
Duman sardı dağları
Yarsız iken görürüm
Mor sümbüllü dağları

Baçcaya gel göreyim
Eline gül vereyim
Asger oldum gidiyom
Seni biyol göreyim

İlamanı dilemedim
Şekeri bölemedim
Söölemez osun dilim
Yare tez gidemedim

Gönül verme herkese
Kulak asma herkese
Dünya bu yaman dünya
Düşürürler kasefe

Gidin bulutlar gidin
Yarime selam edin
Yarım uykuda ise
Uykusunu haram edin

Şu dağlar kara dağlar
Al keemiş yeşil bağlar
Yarinden ayrılannar
Hem düşünür hem ağlar

Çaya indim çay susuz
Ela gözler uykusuz
Ellerin yari gelmiş
Hani benim gaygusuz

Sümbülden vazgeçilmez
Soğuk sular içilmez
Her şeyden geçilse de
Nazlı yardan geçilmez

Kar yağsa kürek isder
Şu dağlar durak isder
Komşu kızı sevende
Demirden yürek isder

Tarlanın toprağıyım
Kümüşden oklavıyım
Al yanakda gül açmış
Ben onun yaprağıyım

Garanfil olacaksın
Sarıp solacaksın
Ben ah edip yandıkça
Allahdan bulacaksın

Ben bir kümüş fenerim
Yanar yanar sönerim
Gıymetimi bilmedin
Gençliğime yanarım

Garanfilsin darçınsın
Niye böyle hırçınsın
Etme bene bu cevri
Gine gendin acırsın

Dereden geçme gelin
Suyundan içme gelin
Yiğit olan bir söyler
Sözünden geçme gelin

Vardım teşme başına
Sabın godum daşına
Zevda nedir bilmezdim
U da geldi başıma

Ak bıçak gara bıçak
Yarım dükgan açıcak
Evlenmeyin bekarlar
Naylon kızlar çıkıcak

Deniz dibi tekneli
Üsdüne gül ekmeli
Golay evlilik olmaz
Birez zaamet çekmeli

Çemperim benek benek
Ortası çarkı felek
Yazı anca geçirdik
Gışın ayırdı felek

Garanfil olacaksın
Sarıp solacaksın
Ben hakime danışdım
Sen benim olacaksın

Deniz dibinde balık
Okkalıkdır okkalık
Anne beni evlendir
Yeter artık bekarlık

Elmalar atılmıyor
Ayvalar satılmıyor
Şu uzun gecelerde
Yalınız yatılmıyor

Erikle çiçek açdı
Aşe gocaya gaçdı
Anasının bubasının
Başına dertler açdı

Dut ayeci dut veri
Üzümünü gıt veri
Oğlan güççük kız büyük
Sarıldıkca dat veri

Karpız kesdim yimedi
Halin nedir demedi
Aşgından yanıyom da
Bene hiç yüz vermedi

İncirle elleniyo
Sevgimiz telleniyo
Hadi kız gaçalım gari
Aşgımız dilleniyo

Oğlan hadi gaçalım
Şu dağları aşalım
Çandırma geliyo
İkimiz sıvışalım

Mercimeyim bi kile
 Ölçerin sile sile
 Benim bi sevgilim va
 Yaşarın güle güle

Tebsiye goydum vişne
 Dur gızım aşga düşme
 Benim yaralaam derin
 Bi dene de sen teşme

Oğlan hadi kalk gidelim
 İdareyi yak gidelim
 Kimsle bulamasın
 Gözleden ırak gidelim

Payamna çiçek aşdı
 Aşa goceye gaşdı
 Adamının ardından
 Guca dağları aşdı

Çıkdım guyu başına
 Sabın godum daşına
 Anası gurban osun
 Gızının oynasına

Dut eyeci deyilim
 Herkeslere eyilem
 Eyil bi yolcuk öpem
 Ben yabancı deyilim

Asmalada üzüm va
 Sene bi çivt sözüm va
 İlla seni alıcem
 Güççücükden gözüm va

İncir dibi palandız
 Hoş geldin güççük baldız
 Sen git de ablan gelsin
 Yatameyon yalınız

Melengeçle akmalı
 Bu kızları napmalı
 Eş eşini bulunca
 Sarılıp da yatmalı

Galenin ardı deniz
 Gale bizim evimiz
 Ayla hafdala geçse
 Eksilmeyecek sevimiz

Şu dağla olmasedin
 Çiçeyi solmasedin
 Ölüm Allahın emri
 Ayrılık olmasedin

Mavi Cennet Bodrum 1976
 sayfa 93'ten

Dabancamı doldurdum
 Duvardadır duvarda
 Benim sevdiğim oğlan
 Hovardadır hovarda

İpek guşak beltedir
 Saçakları yerdedir
 Dünya deryaya dönse
 Gine gönüm sendedir

Sarı gurdelem ensiz
 Sarardım soldum sensiz
 Gidi dinsiz imansız
 Nasıl durursun bensiz

Garanfilin filizi
 Kimbilir galbimizi
 Bir incecik yel esdi
 Ayırdı ikimizi

Gemi geliyor gemi
Yelkeni daha yeni
Niçin mettup yazmadın
Öldün mü sandın beni

Ben bir yeşil fenerin
Yanar yanar sönerin
Öldüğüme gam yemem
Gençliğime yanarın

İncecik iğde dalı
Dibine yazdım halı
Gel yarım anlatayım
Başıma gelen halı

Gadife boyanır mı
Öpsem yar uyanır mı
Yar üsdüne yar sevmiş
Buna can dayanır mı

İncir serdim güneşe
Bakan gözler gamaşa
Sen bir demet gül isen
Ben bir top menekşe

Deniz üsdünde motur
Gitme sevdiğim otur
İnsan sevdiği yare
İpekli mandil dokur

Bodrum'un çarşısına
Gün doğar garşısına
İnsan meyil mi verir
Kapı bir gomşusuna

Guyu başında kova
Başında ince oya
Ben verem mi olayım
İçime goya goya

Dağdan iner bir atlı
Elma yedim pek tatlı
Yarime mettup yazdım
Annemden gizli saklı

Baççelerde gök büber
Ortasından yol gider
Oğlan gızın yoluna
Malı mülkü terk eder

Derelerde kesdene
Gölge düşdü üsdüne
Sinek gonsa rızam yok
Al yanağın üstüne

Denizde beyaz tekne
Etme sevdiğim etme
Bitsin gari esgerlik
Daha fazla bekletme

Galeden indim düze
At bağladım nergize
Yedi yıl sevda çektim
Ela gözlü bir gıza

Baççeye gel baççeye
Gül kopardım bahçeye
Selamımı yolladım
Orta boylu Hatçeye

Yeşil ipek gelebi
Yarım benim Çelebi
Yarimle konuşurken
Gökten yağmır çiledi

H. Hüseyin Salım
(Koroğlu)dan

Gayvenin bişdiği yerle
Köpünün taşıdığı yerle
Güze çikin demeyo
Gönülün düşdüğü yerle

Gayvenin telvesi
Oldum ben yar delisi
Gancıkla yedi türlü olur
Çekilir cilvelisi

Şu yolladan geçilir
Arpa buydi biçilir
Gayve bi gara sudur emme
Beyaz filcandan içilir

Bi gün yaamır yağıcek
Birgülü basmala solucek
Senin gibi güzelin
Doslugu bu gada olucek

Maşrabamı taşırdım
Ben aklımı şaşırdım
Çıksana güve oğlan
Ben gelini getirdim

Nazlı Özsavran
1309 Sazköy Bodrum

İncir ile goz
Yeter oldu söz
Kalkın gidin siz
Yatıyoruz biz
Öğretmen Sevcihan
Gider'den naklen

Garanfilsin gararın yok
Gonca gülsün tumarın yok
Ben seni çokdan severdim
Bundan senin habarın yok

EGRİYLE DOĞRUNUN ATIŞMASI

- Eğri: Ok gibi doğru olma,
Yabana atarlar seni.
Yay gibi eğri olursan,
Elde tutarlar seni.
- Doğru: Doğrudan görmedim tok,
Eğriden görmedim aç.
Mustafa Ay 1310 (Naklen) Bodrum

Ekinim ekildi galdı
Çiftim dikildi galdı
Kömür de gözlü Memnunem
Arkamdan yetim kaldı
Emin Karayel'den (Tosun
Memet'le ilgi)

ÖYKÜLERİYLE BODRUM MANİLERİ

Akçaalan'lı Kara Hafız'ın oğlu
Muhammet Efe'yle arkadaş Çakıcı,
Milas'ın Ağaçlıyük Köyünde efeliklerini
sürdürürlerken Muhammet'i orada
öldürdüler.

Hamza Nine o zaman bu maniyi söyledi:

Süsse yolu düz gider
Ak hayvannı iz gider
Muhammet'i sorarsan
Ağaçlıyük'de cenk eder

Dertlilerin Sadık, Hevse'nin İsmail'i
kazayla vurunca, hamza Nine bundan
etkilenecek kızgınlığını şu argo sözle dile
getirmiş:

Dambaşında kedile
Miyav miyav dedile
Dertlilerin itnesi
İsmel'imi yidile

Akçaalan'lı birkaç kaç kadın, Çatal
Adaları'na kenker (şehveti bostan) atlı bir

otu toplamağa gitmişler az
sonra fırtınaya dönüşen hava
nedeniyle köye
dönememişlerdi. Bunu haber
alan Hamza Nine:

Gara gara develer
Birbirini keyerler
Akçaalan'ın garıları
Adada kenker

geverler
Akçaalan'lı Hamza nine'nin
bir gün horozu çalınmıştır. O,
horozunun çalınışıyla ilgili
düşüncelerini şu sözlerle
açıklamıştır:

Forazımı aşırıdila
Suyuna pilav
bişirdile
Allı forazım
Telli forazım
Forazımı
satan dedim
Salgınnara
(vergi) gatan dedim
Allı forazım
Telli forazım

1926 yıllarında Akçaalan'da
öğretmenlik yapan Akif bey
için Hamza Nine şunları
söylemiştir:

Taze yaprak dolması
İçindedir gıyması
Her bi gızın harcı mı
"Gırvatlı Muallim'i

sarması

Hayat kapısı burmalı
Garşıya divan
gurmali

Eyerim de Mola'lı almazsa
Kemikleni gırmalı

Kaynak: 1- Hamza Nine'nin yakını
Makbule Akbey

2- Zeynep Saygı

Niye mindiniz bu kokara (eşek)
Azmak ödünüzü kopara
Madem giriyodunuz da
Niye gitmediniz açık daha yokara

Karatoprak'la Kadıkalesi arasında,
Mehmet Ağa'nın limon yüklü eşiği
oradaki azmağa batınca, bu olayı
gören Urşen dayanamamış,
başlamış atmasına, yukarıdaki.
Mehmet Karakum 1332 Akçaalan

Dünyalar ak ile doldu
Lütfiye bayan gelin oldu
Üç ay bile geçmeden
Bizim Sami (Erten) şehit oldu
Aziz karısı Hatice Yılmaz
1310 Oğlu Yılmaz Yılmaz'dan
Kalktın gittin Haleb'e
Yeşil ipek gelebe
Ortaklara gönderdik
Öğretmen olacak talebe
Hatice Yılmaz 1310
Öğretmen Halil Başol'dan 1933

Bundan, elli sene kadar önce
Müsgebi'de (Ortakent) Ahmet
Çavuşlar'ın kızı Güllü'yü Neciplerin
Mustafa, kardeşi Ömer'e birlikte
alıp kaçmışlardı. Güllü'nün
kardeşlerine götürdüğü yemekler
yolda dökülüp kalmıştı. O zaman
bu atma uydurulmuştur.

Guca daşın daşları
Güllü gızın gaşları
Yoğurdunu dökdürmüş
Neciplerin puşları
Mehmet Çoban 1332 Habib oğlu

Çoğanoğlu Kara Mehmet, kadın meselesinden Hacaloğlu'nu öldürdüğünden, girzerdeliler tarafından, başlarında Kel Mülazim olduğu halde aranmaktaydı. O sırada, Koyunbaba'daki adaya giden Çobanoğlu, Aracıoğlu Ahmet ve Yaka'lı Kara Mustafa, Burun denilen yerde pusuya düşürülmüş, orada Çobanoğlu öldürülmüştü. O anda Aracıoğlu'nun da silahı yere attırılmış, Kara Mustafa'da kaçarken, yapılan atışla parmağı kırılmıştı. Sonra Çobanoğlu'nun başını nacakla kesen Kel Mülazim bu başı süngü ucunda Bodrum'a hükümete getirmişti. O zaman bu deyiş uydurulmuştur.

Çobanoğlu yaralandı
Aracıoğlu aralandı
Ümmü Nine'yi sorarsan (Çobanoğlu'nun hanımı)
Parım parım paralandı

- Hüseyin Aracı 1303 Karakaya
- Ali Yurt 1319 Karakaya

BODRUM'DA TEKERLEMELER

Üşüdüm üşüdüm
Daldan elma düşürdüm
Elmamı yediler
Bene cüce dediler

Cücelikten çıkdım
Ablama goşdum
Ablam pılav bişirmiş
İçine sıçan düşürmüş
Vallahi yimem
Billahi yimem
Şu dolapda ne var
Altın saçlı gız var
Onu kime verelim

Dokdur beye verelim
 Dokdur bey hasda
 Çorbası tasda
 Hasda isder
 Gaymaklı pasda
 Ya bundadır
 Ya şunda
 Helvacının
 Damında (Gızında)

Musdafa mısdık
 Arabaya kısdık
 Üç mum yakdık
 Seyrine bakdık

Ooo piti piti
 Karamela sepeti
 Terazi lasdik
 Cimnasdik

Aşe Nine'nin keçileri
 Kiş kiş kişneyo
 Arpa saman isdeyo
 Arpa saman yok
 Kilimci de çok
 Kilimci kilim dokur
 İçinde bülbül okur
 O bülbül benim olsa
 İki gardeşim olsa
 Biri ay biri yıldız
 Biri oğlan biri gız
 Hop çukulata çukulata
 Akşam yidim salata

Ellem pillem epelek
 Yerden çıkdı topalak
 Topalağın sarısı
 Yedi goyun derisi
 Çık çikalım çardağa

Yem verelim ördege
 Ördek yemini yiyince
 Ellim girsin
 Pullim girsin
 Yuvaya

Ooo makara makara
 Hanım çıkdı yokara
 Hanımın kapısı kitli
 Omar'ın başı bitli

Gocaya gitdim dayak diyim
 Eve geldim gaymak yidim
 Gaymağı dadıma vedim
 Dadım bene darı vedi
 Darıyı guşa vedim
 Guş bene ganat vedi
 Ganadı göve vedim
 Göv bene yamır vedi
 Yamırı yere vedim
 Yer bene çıra vedi
 Çıreyi bey oğluna vedim
 Bey oğlu bene at vedi
 Mindim ata
 Gittim gara suya
 Gara sudan gannar akar
 Dokuz dilber bene bakar
 Gavağından kül olam
 Baççasında gül olam

Zeynep Saygı'dan / Karabağ BODRUM

BODRUM'DA KUMRULARIN SÖYLEŞİSİ

Guguk guk *El göçtü biz kaldık*
 Nerdesin *Rumca;*
 Bordeyim *Dekaofto (18)*
 Ne yersin *eğer*
 Buydecik *Dekaenya (19)*
 Kim vedi *derse*
 Gadıncık *Dünya yıkılacakmış*

İğne mine
 Ucu dine
 Filli koca
 Epten üpten
 Yerden sıçan
 Alık kaçan
 Yiyin için
 Pis sıçan

İğne miğne
 Ucu diğne (düğme)
 Tas tis
 Tümbelek
 Pis

Leylek leylek havada
 Yımirtası tavada
 Geldi bizim hayada
 Bizim hayat yıkıldı
 Burnu boka dikildi

Hırsız hırsız hırmalı
 Kemikleni gırmalı
 Gelen geçen yolcuya
 Bir budunu vermeli

Karıncacık derincecik
 Ben sana kız veremem

Erincecik börüncecik
 Damdan dama toz gider
 Bir edalı kız gider
 Kızı vurdum uçurdum
 Yedi deniz geçirdim
 Yedi deniz kilidi
 Amcam suyu ılıdı
 Bindim deve boynuna
 İndim Arap yoluna
 Arap beni korkuttu

Dabancasını sarkıttı
 Çık bakalım çardağa
 Yem verelim ördege
 Ördek başını kaldırdı
 Otuz iki yaşında
 Vak vaak
 Koca cadı kalk
 Lambayı yak
 Yatağına yat

Bircik
 İkicik
 Üşcük
 Dörtcük
 Beşcük
 Altıcık
 Yedicik
 Sekizcük
 Dokuzcük
 Oncuk
 Boncuk
 Garatavık gancık

Benim bir küçük arabam var
 Nerede dursun bayanlar
 Bodrum'da
 Bodrum'un yolları
 Ne renk olsun bayanlar
 Gürşini

Meşşek meşşek menciri
Nerden buldun zenciri
Metdapların hocası
Gahbe garımın gocası

Meşşek meşşek laklagı
Nerden buldun tokmagı
Metdapların hocası
Gahbe garının gocası

Az gittim uz gittim
Dere tepe düz gittim
Simav'ın çamırı
Üstüne basan anırı
Devecinin adı Ömer
Kendi babıcını kendi
yamar
Çangallı çungallı
Yetmişiki mandallı
Haranı gibi bol
Yüzük gibi dar
Patlattım kütlettim
Eline verdim.

Asker arkadaşı
Simav'lı Osman'dan 1316
Kamil Öztürk Çarşı
Mahallesi BODRUM

4. BÖLÜM

BODRUMLU
MUSİKİŞİNASLAR
ve
ESERLERİ

KÖROĞLU (Hasan HÜSEYİN SALIM 1286-1957)

Köroğlu, aslen Van'ın Ercis kazasının Bozöyük köyünden, Cilo Dağlar'ında yaşamış ve bu dağlara ismi verilmiş Ciloğullarından Hüseyin Yusuf oğlu Mustafa'nın oğludur. Mustafacık'ı Van'dan İstanköy'e Dr. İskender Ahmet Payzano oradan da Müsgebi'ye çoban olarak Koca Hacı Omar oğlu getirmiştir. Mustafa'nın kardeşleri Fatmacık, Güssün, Hüseyin ve Ali'dir. Aliko da denilen, Ali ustanın Mustafa, Zeliha, Aşacık ve Halil (efe) isimli evlatları olmuştur.

Köroğlu

Köroğlu İstanköy'lü Şerife ve Neydam, Karakaya'lı Hanife, Dereköy'lü Hatice isimli kişilerle evlenip boşanmıştı. Onun, Neydam'dan Hevse, Hanife'den Hüseyin ve Mustafa Ali isimli çocukları vardır.

Köroğlu yedi yaşındayken, ağrıyan sağ gözüne, göz otu diye papaz otu ilacı koyan, İstamat'ın karısı Annaçi, onun kör olmasına neden olmuştur. Bu nedenle Köroğlu diye anılır.

Neydam'la evlenmasin diye, kızın akrabaları ona çok eziyet etmişler, kuyuya bile sallamışlardı. Bu nedenle eklemeler yaptığı İğdenin dalleri (Allı zenebim) türküsündeki Zeynep ismini açıkca Neydam diyememiştir. Köroğlu askerliğini Kosava, Üsküp, Manastır, Yanya Selanik ve Çanakkale'de yapmıştır. Bu nedenle Rumeli türkülerini iyi bilirdi. O, bazılarını kendi bestelediği Bodrum Türküleri'ni günümüze aktaran kuvvetli bir sanatçıydı. "Allahtan korkmasam, kemanıma ezan okuturum" "Namuslu kadını kocasından ayırtırım" diyen Köroğlu'nun Neyzen Tevfik arkadaşıydı. O, atmalarıyla da ün yapmıştır.

ÇALGICI MAMIT (MAHMUT)

O, Köroğlu'yla birlikte Bodrum Türküleri'ni günümüze aktaran kuvvetli bir sanatçıydı. Mahmut Savaşçı, 7.5 sene süren seferberlikteki (I. Dünya Savaşı) askerliğinden dönünce eşini ve üç çocuğunu (Mustafa, Süleyman, Hatice) evde bulamamıştı. Üzüntülerini Köroğlu'yla birlikte çalarak geçirmiş olan sanatçının halen Süleyman, Kemal ve Zeyyat isimli evlatları bulunmaktadır. Onun çocukları da müzikle uğraş içindedirler.

Onları tanıyanlar "Köroğlu'nun atması, Çalgıcı Mamıt'ın bıçkısı meşhurdu" derler.

Mahmut Savaşçı sanatı dışında çiğcilik, berberlik ve sağlık işleriyle de

çabasını sürdürürdü. İnce zayıf yapılı vücudunun umuzunda heybesiyle gezerdi.

- Süleyman Savaşçı 1340 Mahmut oğlu Akçaalan Köyü Karatoprak Bodrum 3/135
- Kemal Savaşçı 1926 Mahmut oğlu Akçaalan Köyü Karatoprak Bodrum 3/134

Çalgıcı Mahmut

SARI CEMAL CEMAL ZİHNİ ULUSAY 1325-1966

Cemal Bey

Bodrum'luların, iyi keman çalardı Sarı Cemal diye tanıdıkları bu öğretmen, Cumhuriyet ve Turgutreis İlkokullarında bulunmuş, Halkevinde de unutulmaz çalışmalar yapmıştır. Bodrum Çelikkücü Spor ve Bodrum Spor Gençlik Marşlarını bestelemiştir. Aslında aydın spor için güftelediği ve bestelediği Bodrum Spor Gençlik Marşı kendisinden istenilerek değiştirilmiştir.

Adana'nın Osmaniye ilçesinde doğan Cemal bey,1930 da Adana öğretmen okulundan mezun olduktan sonra öğretmenlik hayatına atılmış, 1935 yılına dek Bodrum'da kalmıştır. Cemal Bey 029905 nolu 5.11.1935 tarihli nüfus cüzdanını Bodrum dan almıştır. O

Kayserinin Pınarbaşı köyü İlkokulu öğretmenliğinde de bulunmuştu. Cemal Bey'in son atandığı okul, İzmir Bornava 9 Eylül İlkokulu olmuştur. Okul veya okul dışında Bodrumdaki gibi Bornava'da da kendisini kemanıyla tanıtan Sarı Cemal (Sarman) hiç evlenmemiş 10.11.1966 da ölmüştür. O aslen ermeniydi

- Yusuf Görgün 1329 Tepecik Mahallesi Bodrum 4/81
- 2- Halil Arkun 1340 Yusuf oğlu Çarşı Mahallesi Bodrum 4/81
- Hüseyin Biner 13 Çarşı Mahallesi Bodrum 4/81
- Mustafa Tuncer Kumbahçe Mahallesi Bodrum 4/81

BODRUM SPOR GENÇLİK MARŞI

Gençleriz acunda yoktur eşimiz
Yurdun her yerinde yanan ateşiz
Kollar çelik gövdeler hep tunç
Yılmak bilmeyiz, Atatürk gençleri denilir bize

Bodrum spor ülkünle sen
Varlığınla bin yaşa şa şa
Yeşil beyaz formanla
Bodrum'unla bin yaşa şa şa

Tunç ayaklarınla haydi savaşa
Her zaman başa geç Türk genci başa
Kollar çelik gövdeler hep tunç
Yılmak bilmeyiz Atatürk gençleri denir bize

Bodrum spor ülkünle sen
Varlığınla bin yaşa şa şa
Yeşil beyaz formanla
Bodrum'unla bin yaşa şa şa

Cemal Zihni Ulusay

BODRUM ÇELİK GÜCÜ SPOR MARŞI

Öyle bir hız aldık ki bu gençlik yolunda biz
Titrer bastıkça yerler kazılır izlerimiz
Önümüze çıkacak her güçlüğü yeneriz
Bu çelik gücünü Türk'ün varlığından aldık biz

Sert adımlarımızla mert alınlarımızla ileriye
Gidelim kardeşler armamızdır daima sarı- lacivert

Akacaktır bu kuvvet coşkun ırmaklar gibi
Koşacaktır bu varlık hep yeni ufklara
Dünyanın baş eğdiği yüce Türkgücü gibi
Üstün olacak daima bu yılmaz çelik gücü

Sert adımlarımızla mert alınlarımızla ileriye
Gidelim kardeşler armamızdır daima sarı lacivert

Cemal Zihni Ulusay

OSMAN NURİ BİLGİN 1933-1972

Çalışkanlığı, dürüstlüğü ve atikliğiyle daha küçüklüğünde bile dikkati çeken küçük Osman Nuri, İlkokulu Bodrum da bitirerek ortaokulundan, 1937 1938 öğretim yılında da Balıkesir Necatibey Öğretmen okulundan mezun olarak Mardin'in Cizre Kazasına İlkokul öğretmeni olarak atanmıştır. 1943 1944 öğretim yılında Bodrum'un Farilya (Gündoğan) Köyü İlkokuluna sonra da Turgutreis İlkokuluna atanmış, 1949 1950 öğretim yılında Bodrum İlköğretim Müdürlüğündeyken Datça İlköğretim Müdürlüğüne, 1954 te tekrar Bodrum İlköğretim Müdürlüğüne atanmış, rahatsızlığından kendi isteğiyle ayrıldığı bu görevden 12 Aralık 1969 da ayrılmıştır.

Güleryüzlü, sempatik davranışları ve çalışkanlığıyla tüm Bodrumluların sevgisini kazanan Osman Nuri Bilgin'in kurduğu folklor ekibi 1958-1959 da Yapı Kredi Bankasının İstanbul da açık hava Tiyatrosunda düzenlediği Halk Oyunları yarışmasına katılmıştır. O, Bodrum Türkü ve oyunlarının ilk araştırmacısıdır. Bodrum türkülerinin herkes tarafından öğrenilmesinde de girişimleri olmuştur. Bodrum Turgutreis İlkokulu ve Cumhuriyet İlkokulu ile Müşerref Kaya'nın güftesi olan Atatürk İlkokulu Marşı 2.yi O, bestelemiştir.

BODRUM TURGUTREİS İLKOKULU MARŞI

Parla bir güneş gibi
Turgutreis ilkokulu
Aç bize kollarını >2
Yarının yollarını

Sen Bodrum'un bir güneşisin
Kalplerimizin neşesisin
Yetiştir bizi kucağında >2
Sen hepimizin annesisin

Bu okul marşı ilk defa Orhan Barut'un bulunduğu sınıfta öğretmen Sevim Misoğlu tarafından öğretilmiştir.

Orhan Barut'tan

Osman Nuri BİLGİN

Söz ve müzik : Sevim Misoğlu

Nota : Mehmet Uslu

Kaynak : Orhan Barut 1942

Tülin Önder 1946

BODRUM CUMHURİYET İLKOKULU MARŞI

Adından hız aldık >2
Aydındır yolumuz

Her yere ün saldık >2
Yaşa okulumuz

Cehaleti boğduk >2
Güneş gibi doğduk

Bir bütün okulum >2
Güneşiyiz yurdun

Cumhuriyet bize >2
Atamızdan kaldı

Işıkları bizleri >2
Aydınlat vatanı

Yolum bilgi dolu >2
Cumhuriyet okulu

Sönmeyen ışık sen >2
Üstünsün ülkünden

Söz : Salih Özdemir

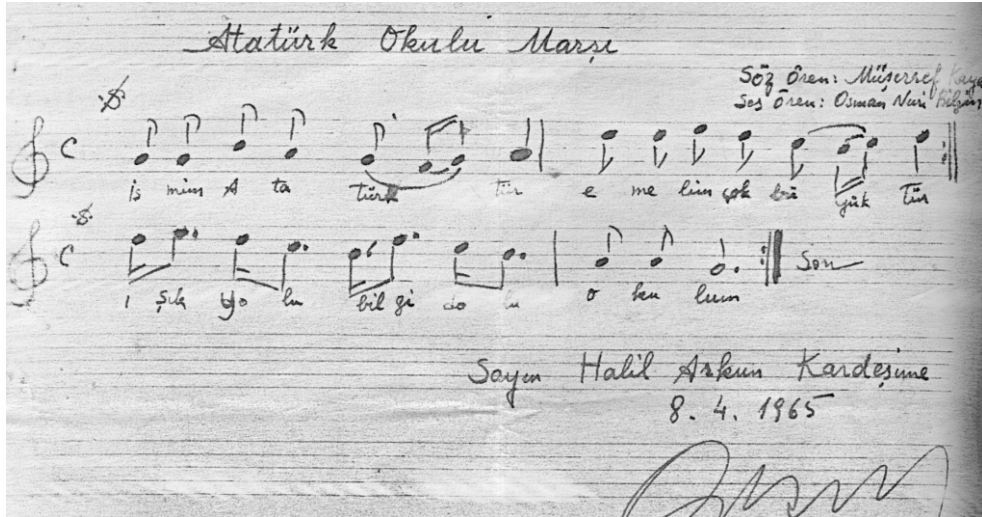
Müzik : O. Nuri Bilgin

Kaynak : Okul Müdürü Abdulah Özaydın ve Okul Öğretmenleri 1981 Nisan

ATATÜRK İLKOKULU MARŞI 1.

İsmim Atatürktür	>2	Okulum kitap dolu	>2
Emelim çok büyüktür	>2	Yolum Atatürk yolu	>2
Işık yolu bilgi yolu	>2	Işık yolu bilgi dolu	>2
Okulum	>2	Okulum	>2
Örneğim atamdır	>2	Severim candan	>2
Düşüncem vatandır	>2	Ayrılmam ondan	>2
Işık yolu bilgi dolu	>2	Işık yolu bilgi dolu	>2
Okulum	>2	Okulum	>2
Adın dillerde	>2		
Sevgin kalplerde	>2		
Işık yolu bilgi dolu	>2		
Okulum	>2		

Söz : Müşerref Kaya
Müzik: O. Nuri Bilgin

MUSTAFA BACAKSIZ 1930 (ÇELİK)

Bodrum 'un Karaova kesimindeki Yeniköy'de doğan Hasan Ali oğlu Mustafa bacaksız(Çelik) yöresinin türkülerini en iyi çalan sanatçılardan biridir.

Karaova düğünü, Hakime Hanım, Hayıtlı, Karakazık, Kıbrıs 'a doğru vb. onun güfte ve bestesi kendisine ait olan eserlerindendir. Onun, sanatı dışında lokantacılık ve tarla işleriyle ilgili uğraşları olmuştur. Köyünün kalkınmasına ilişkin, örnek çalışmalrını da öğrençle anıyoruz. Sanatçı, keman, darbuka, klarnet ve cümbüş gibi enstrümanları kendi uğraşıyla öğrenmiştir.

KARAOVA DÜĞÜNÜ HAVASI

Çelik

Garaovaya geldim güle oynaya
Aziz arkadaşımı eve koymağa
Acımadın mı Murat beni furmağa >2
Alkanların içinde gabre goymağa

Furma Murat yakışmaz senin şanına >2 (İnsan iniştesinin gıyar mı canına?)
İnsan iniştesinin kıyar mı canına ? >2 (Adam iniştesinin gıyar mı canına ?)

Garaova düğünü gece guruldu
Varır varmaz güveyin adı soruldu
Pehlivannar meydana çıktı soyundu >2
O zaman Hacı Gümüšoğlu furuldu

Furma Murat yakışmaz senin şanına (Gıyma Murat yakışmaz senin şanına)
İnsan iniştesinin gıyarmı canına ? >2

Anneme söyleyin beni yıkatsın
 Al atımın gemini garım bağlatsın (gır atımın gemini garım bağlasın)
 Bir oğlum var yerim yadigar kalsın (Bir oğlum var gömleğim yadigar
 Beni hatırladıkça baksın ağlasın >2 galsın)

Otumafiller geldi kapıya da dayandı
 Sol yanıma giren hançer galbe dayandı
 Gece gitdim ovaya >2
 Ahbablarım uyandı

Furma Murat yakışmaz senin şanına
 İnsan iniştesinin gıyar mı canına ?

Bodrum'un Çömlekçi köyünde geçen bir üzücü olayın hüznünü tatlı bir
 ahenkle yansıtan bu türkü, Karaova Yeniköy'ünden Mustafa Bacaksız
 tarafından bestelenmiştir.
 Olayın Öyküsü, anılar bölümündedir.

BODRUM HAKİMİ

Bodrum'lular erken biçer ekini
 Feleğe gurban mı gittin Bodrum Hakimi ? 2

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini (ipe kendini)
 Altın makas gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Bodrum'unda ekinneri erkenden bitdi
 Hakime hanım kendini intihar mı etdi? 2

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini
 Altın makas, gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Bodrum'un dağları fundalık orman
 Hakime Hanım yazmadın mı masana ferman? 2

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini
 Altın makas gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Bodrum'un da galesi var denize bakar
Hakime hanım'ın ölümü herkesi yakar 2

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini
Altın makas gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Bodrum'dan da gider iken onu görmüşler
Hakimi Hanımı duyannar Çarşı'ya inmişler 2

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini
Altın makas gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Hakime Hanım'ın memleketi Kütahya Tavşan
Hakime Hanım sen eyledin bizleri perişan 2 (Bodrumluları perişan)

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini
Altın makas, gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Bodrum'un dağlarında silah sesi var
Silah sesi değil anam hakim yası var 2

Hakime Hanım Mefharet Hanım nasıl asdın kendi kendini
Altın makas gümüş bıçak ile doğradılar o beyaz tenini 2

Olayı, söz ve müziği ile dile getiren Karaova Yeniköy'lü Mustafa
Bacaksızdır. Öyküsü anılar bölümündedir. Bu türkü sözleri derlenmiştir.

HAKİME HANIM

Bodrum'lular erken biçer ekini
Feleğe gurban mı gittin Bodrum Hakimi ? 2

Nasıl asdın Hakime Hanım ipe kendi
Altın bıçak gümüş makas ile doğradılar tenini 2

Hakime Hanımım senin adın (ismin) Mefharet Tüzün
Ağlaya sızlaya da uğurladık biz seni yazın (2.) (Ağlaya sızlaya da Hakimi
uğurladık yazın) 2 (Fermanlara yazmışsın kabrimi çiflime kazın)

Nasıl asdın Mefharet Hanım şu genç yaşında
Çifte tabibler dolaşır cenazenin başında 2

Hakime Hanım'ın memleketi Kütahya Tavşan
Hakime Hanım sen eyledin bizleri perişan 2 (Bodrum'luları perişan)

Nasıl asdın Bodrum hakimi ipe kendini
Destereyle doğrudılar gülden beyaz tenini 2

Şoför cenazeyi çarşılara dolandır
Fani dünya hayatımız hepimize yalandır 2
(Hakime Hanım'ın türküsünü besteleyen Yeniköylü cümbüşçü oğlandır) 2

Nasıl asdın Bodrum Hakimi ipe kendini
Çifte doktorlar doğradı gülden beyaz tenini 2

Bu türkü sözleri, Mustafa Bacaksız'dan (Çelik) alınmıştır.

HAYITLI

Hayıtlı'dan çıktım da imanım >2
İndim oluklu'ya ben >2
Oluklu da üç cana kıydım >2
Hemen döndüm ardıma

Gönül verdiğim kızın
Aman adı Hörü'ydü >2(adcazı Hörü'dür)

Yaşı onbeşe varmadan güzelim de (2. de Güzelim) >2
Genç ömrün çürüdü

Baba insan evladından >2
Böyle mi bezer ?

Candarmalar kol kol olmuş >2 (2. de Jandarma Yüzbaşı)
Takibim de gezer

Evlerine vardım da imanım >2
Kapıları kapalı

Mısdafa'ya zebib oldun >2
Hayıtlı'nın topalı

Baba ben bu hayallerimden >2
Hayıtlı'ya inemem
Ellerin sevdiği gıza >2
Yarım deyimem

Gıza mektup yazdım da imanım >2 (bir mektuplar yazdım da güzelim)
Dakdım gızın goluna
Kestim gızın gol bacaklarını >2 (Kestim yarin kol bacaklarını)
Asdım künnük dalına

Gençler gabirimi imanım >2
Yan yana gazın
Garibimin daşına
Genç aşıklar yazın >2

Mustafa Bacaksız (Çelik) tarafından, olay etkilenişi nedeniyle yakılmış olan bu türkü, Karaova'nın ağır, hüznü müziğiyle öyküyü dile getirilir. Öyküsü bölümündedir.

GARAOVA UZUN HAVASI

Sabah namazında gördüm a yavrım aman
Gunduranın izini
Çiğ de dumannarı sandım
Şalvarının tozunu (Al donunun tozunu)

Aliver de bohçalarını gidelim dumannı dağlara
Yağmurlar örtsün izini

Anadan yok gader, babadan yok gader
Galdım gariplikler içinde ah söyler ah söyler

Gel de gidelim a yavrum aman
Şafaklar sökmeden

Sabah guşları cıvıl cıvıl ötmeden
Alacaksan al beni
A fidanım aman
Gabirimde yeşil çimenner bitmeden

Gel gidelim ahü gözlüm aman
Yoncadan aman
Çiçekler mi açmış a fidamım aman
Morcadan aman morcadan

Öyle mi olur ahü gözlüm aman
Sonunda olur
Yardan ayrılmaklara fidanım aman
Hepsinden de zorcadan

Beste, güfte : Mustafa Bacaksız

GEL BANA BANA

Söylesin cümbüşümün telleri 2
Yavrum pek incecik bellerin (Güzelim pek incecik bellerin)
Beni bu derde koyan
Yavrum o şekerli dillerin 2 (Güzelim o şekerli dillerin)

Gel bana bana güzelim 2
Doldur kadehleri süzelim
Bu yıl da mı bekar gezilim

Dolambaç dolambaç yolun olayım 2
Ağlayan da gıza gülün olayım
Yavrum ben de senin beyin olayım 2

Gel bana bana güzelim
Doldur kadehleri süzelim
Bu yıl da mı bekar gezelim ?

Elim de cümbüşüm sazım 2
Yavrum senin olsun bu nazın
Annene babana yalvar
Yavrum düğünümüz var yazın 2 (Güzelim düğünümüz var yazın)

Gel bana bana güzelim 2
Doldur kadehleri süzelim
Bu yıl da mı bekar gezelim ?

Gül gibi guruttun beni 2
Yavrum yavaş yürü süzelim
Bu yerlerden gidince
Yavrum nasıl unuttun beni 2 (Yarım nasıl unuttun beni)

Beste, güfte : Mustafa Bacaksız

GARA GAZIK

Guru dere ile Garannığın arası
Yaraları çekemedim babamın yarası
Yaralara dayanamadım gürşun yarası
Şimdi nerelere gitsin hamile garısı

Katil babam zalim babam öldürdün beni
Genç yaşımda gara topraklara nasıl verdin beni

Kale Dağı Karanlık Dağ'a bakar mı ?
Baba insan evladına tüfek sıkar mı ?
Evini yıkıp cezayla mapsanelerde yatar mı ?

Katil babam zalim babam öldürdün beni
Genç yaşımda gara topraklara nasıl verdin beni ?

Genç Hüseyin'imi bundan sonra kimler eylesin
Söyleyin Borazan'ın gızına Etirim'e gitsin (söyleyin nazlı yarime Etrim'e gitsin)

Garavalı cümbüşçü arkadaş türkümü söylesin
Babam furdu dostlar beni bana Allah rahmet eylesin

Katil babam zalim babam öldürdün beni
Genç yaşımda kara topraklara nasıl verdin beni

Bu türkünün güfte ve bestesi Yeniköy'lü Mustafa Bacaksız'a aittir.
Türkü'nün öyküsü, bölümündedir.

ZALİM BABAM

Garannıkla Gurudere arası
Garagazık oğlunu furmuş gırşun yarası

Zalim babam katil babam öldürdün beni
Güllerim açmadan soldurdun beni

Varın söylen Borazan'a gızını alsın
Yetim galan oğlumu ösüz gomasın

Söz Müzik : Çelik

SÖZÜME DARILDIN MI ?

Sözüme darıldın mı ?
Aman sözüme darıldın mı ?
Sözüme darıldın mı ?
A gız sözüme darıldın mı ?

Sen bene yar olalı
Aman sen bene yar olalı

Sen bene darıldın mı ?
Aman sözüme darıldın mı?

Yarım taşı taşı taşı beni
Yavrum aşka aşka düşürdün beni
Aşgın kölesi ben olayım
Yavrum da şaşırdın beni

Söz ve Müzik: Mustafa Bacaksız (Çelik)

YANDIM BASMA DONUNA

Yımirtanın onuna
Ninna yar ninna ninnay nom
Yandım basma donuna
Nina ninna ninnay nom

Davet etsem gelir min ?
Ninna yar ninna ninnay nom
Gelen ayın onuna
Nina nina ninnay nom

Yımirtası ondandır
Ninna yar ninna ninnay nom
Şalvar giymiş bundandır
Nina ninna ninnay nom

Merak etme sevdiğim
Ninna yar ninna ninnay nom
Görüşmemiz az kaldı
Nina ninna ninnay nom

Söz ve müzik : Mustafa Bacaksız

Karaovanın ağır havaları yanında bu türkü biraz daha hareketlilik gösterir.

KIBRIS 'A DOĞRU

Mersinden de çıktım Kıbrıs'a doğru
Türk ordusu ilerliyor Magosa'ya doğru
Kıbrıs dağlarında Memed'in oğlu

Ağlama Kıbıs'ım işte biz geldik
Ağlama Yavru Vatan işte biz geldik 2

Beşparmak dağlar'ında kapmışlar bizi
Teyyareden indirdiler bizi
Kıbrıs semalarında görmüşler bizi

Ağlama Kıbıs'ım işte biz geldik
Ağlama Yavru Vatan işte biz geldik 2

Lefkoşeylen Magosa arası
Pis sakallı Makaryos insanlığın yüz karası
Anadolu da ağlamaz memed'in anası

Ağlama Kıbıs'ım işte biz geldik
Ağlama Yavru Vatan işte biz geldik 2

Kıbrıs harekatı sırasında duygulanan Mustafa Bacaksız (Çelik) bu güfte ve besteyi kendisi yapmıştır.

SALİH BAYSAL 1928

Bodrum'un Yalıkavak Köy'ünde doğmuş olan Salih Baysal, Ahmet'in oğludur. Halen Bodrum'da oturmakta olan sanatçı, 8 yaşındayken Gerişli Hasan Acar'dan keman çalmasını öğrenmeğe başlamış, 10 yaşındayken de düğünlerde çalışa geçmiştir. Bodrum düğünlerinde kendisini en iyi çalan kişilerden biri olarak tanıtmıştır. Cümbüşü de çok iyi çalan sanatçının keman da yaptığı yay çekişi süslemelerine hayran olmamak elde değildir. Sanatını çok fazla seven

Salih Baysal'ın, sanatı dışında belli başlı bir işi yoktur. Bu gün Bodrum türkülerini en iyi çalan Salih Baysal'ın ünü Okay Temiz'in kurduğu "Sevda ve Oriental Wind" isimli orkestralarla çalarak Avrupa'ya dek yayılmıştır.

3/123-25/B1 26/A

SÜLEYMAN SAVAŞCI 1340

Şimdi, Turgutreis isimli bir caz takımı olan Süleyman Savaşçı, sanatını oniki yaşındayken babası Mahmut'tan öğrenmiştir.

Süleyman Savaşçı, keman, klarnet, kaval, saz ve akordion gibi enstürmanları çalmaktadır. Sanatçının uğraşlarından biri de berberliktir. Onun, kendisine ait taksimleri vardır.

O, Bodrum ve köylerinin düğünlerinde çalarak kendisini tanıtmıştır. Türkülerimizi en iyi çalan musikişinaslardandır.

9/33

14/37

SEHA ERGENE 1329

Bodrum'un Ortakent (Müsgebi) Köy'ünde doğan ve halen orada oturmakta olan Seha Ergene, tanınmış yapımcı ustası Babaeski'li Mustafa'nın oğludur. Küçük Seha'yı, kemana yeni başladığı ilkokulda, keman çalmasını bilen Gezici Başöğretmen Süleyman Aytekin'in onore etmesi ve Köroğlu'nun (Hasan Hüseyin Salım) öğretmesiyle bu gün en iyi Bodrumlu sanatçılar arasında görmekteyiz. O, ustası olan Köroğlundan övgüyle bahsetmektedir. Sanatçı ustasının çalışmalarını, marşını bilen tek kişidir. Halen Bodrum da.

Sanatçının "Öten Bülbüller" isimli bir orkestrası bulunmaktadır. Onun oğlu Mustafa da geleceğin iyi bir solisti olma çabası içindedir. O, sanatı dışında bahçe işleriyle de uğraşmaktadır. Seha Ergene'nin kendi güfte ve besteleri vardır.

4/72 17/A 18/B 19/B 25/A

BASDIM ÇÜRÜK TAHDAYA

Basdım çürük tahdaya (tahdeye) 2
 Dokdur gelmiş bakmaya (bakmeye) 2
 Ben dokduru istemem 2
 Yarım gelsin bakmaya 2

Şu dağları aşağım 2
 Yar yoluna goşayım 2
 Eğer yarım gelmezse 2
 Ben bu yerde napayım 2

Söz ve Müzik : Seha Ergene

AŞIK KEREM

Al şu mendili yar yar
 Goynunda yadigar olsun
 Ben ölürsem yar yar
 Bu dünya sana dar olsun
 Yar yar yar yar
 Yar yar yar yar

Aldı beni gara topraklara
 Sardı beni yar yar
 Giden gelmez gelen dönmez
 Bu ne ne iştir mevlam bilmez
 Yar yar yar yar
 Yar yar yar yar

Kerem de der ki yar yar
 Boyum uzun
 El uzattım da nazlı yarime
 Gulunuzum
 Yar yar yar yar
 Yar yar yar yar

Gide gide yoruldum yar yar
 Aşık oldum yarime furuldum

Bilemedim yolumu
 Şaşırdım döndüm durdum
 Yar yar yar yar
 Yar yar yar yar

Hana vardım han değil
 Pençiresi cam değil
 Ellerin yari gelmiş
 Dayanılacak can değil

Hana vardım han gülü
 Yanakları sümbüllü
 Ellerin yari gelmiş
 Hani ya da benim sümbüllü

Bu havayı, hayal ettiği bir sevgili için Seha Ergene kendi bestelemiştir.

RAZİYE BAYSAL 1928

Bodrum'un Yahşi Köy'ünde doğan Raziye Baysal, Devocioğlu Mehmet'in kızıdır. O, sanat hayatına, geçimini sağlayabilmek nedeniyle darbuka çalarak başlamıştır. Bodrum düğünlerinde bu gün, kendisinden öyğüyle bahsedilir. Bodrum türkülerini en iyi okuyan kişi olarak şüphesiz o gösterilir.

Sanatçı, kendisinden önceki darbuka sanatçıları olan Fatmacık, Güllü (Çakır Güssün), Şerife, Aşacık, İstambollu (Zeynep Konter) gibi kişilerden öğrendiği Bodrum Türkülerini günümüze aktaran bir kişidir.

KEMAL SAVAŞCI 1926

Sanatçı, keman çalmayı ağabeyi Süleyman Savaşci ve babası Mahmut'tan öğrenmiştir. O, sanatı dışında bahçe işleriyle de uğraşmaktadır.

Kemal Savaşci, kendine özgü bıskı çekişi ve süslemeleriyle Bodrum düğünlerinin en iyi keman çalanları arasında isim yapmıştır.

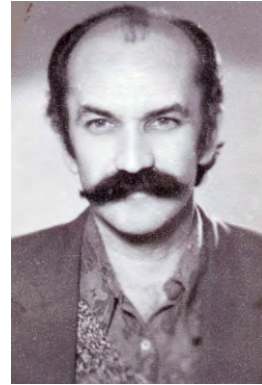
14/37

RASİM ERİŞ 1943

Bodrum'un Ortakent (Müsgebi) Köy'ünde doğmuş olan Rasim Eriş, Muharrem'in oğludur. Şimdi, Bodrum'da oturmakta olan sanatçı Keman, cümbüş, flüt ve darbuka çalmayı kendi çabalarıyla öğrenmiştir.

Eriş Ticaretin sahibi olan sanatçının radyo, teyp ve televizyon tamiri işleri de yaptığı, ayrıca bir atölyesi bulunmaktadır.

Sanatçı Bodrum tüküleri korosunun yılmayan ve bıkmayan elemanı aynı zamanda en iyi okuyan ve çalan kişisidir. Onun, sanatını öteki uğraşlarından üstün tuttuğu her zaman görülür.

ALİ GÖKÇEN 1317

Bodrum da, Gökçe Alioğlu Mehmet'in oğlu olan Ali dayı, en iyi kaval, flüt ve davul çalışıyla tanınmaktadır. 14 Mayıs 1331 tarihinde Fransız Duplex gemisinin Bodrum'u bombalaması sırasında babası onu Farilya'ya (Gündoğan) götürmüştü. Orada, babasının çalıştırdığı kahvenin önünde arkadaşlarıyla oynarken, arkadaşlarının aldığı kavala merak sarmış ve öğrenmiştir. Ali dayı, davul çalmasını da Köroğlu'ndan öğrenip, onunla çalışmalarda bulunmuştur. Sanatçı, İzmir'li eyerci usta, hokkabaz ve manici Ahmet efendiye Ramazan gecelerinde mani söylerken fener tutmuş, ondan, bugün söylediği manileri öğrenmiştir. Ali dayı, bu gün halen Bodrum'da oturmaktadır. Onun başkaca belirgin bir işi yoktur.

FISTIKÇI ALİ BATI 1320 1974

İstanköy de doğmuş olan Fıstıkçı Ali, Çilimbir dağ'ında çobanlık yaparken sığırlar ekine girdi diye dövülmesi sonucu 15 sene kadar yaralı ve çökelek yatmıştır. Onu öldü diye götürdükleri mezara koyacaklarken hocanın ayağına yapışmış, korkup kaçanlar onu yine evine götürmüşlerdi. Ali dayı'ya afet Tünay hanım ve Ramazan ağa bakmış, İtalyan doktor Borneti iyileştirmiştir. Ona güçlü oluşu veya sığır çobanlığı yapması nedeniyle önceleri "Sığır Ali" iyileştikten sonra da "Marazlı Ali" derlerdi.

Ali Bodrum'a gelince, sevdiği kadın yüzünden çok iyi giden işi bozulmuş, ölünceye dek Fıstık satmıştır. Bu nedenle kendisine "Fıstıkçı Ali" denilir. O, kolunda taşıdığı fıstık sepetiyle Bodrum düğünlerinin en şen şarkıcı ve oyuncusuydu, hem söyler hem de oynardı fıstık satarak, Kendi uydurduğu "Şıpşaklar Havası" onun unutulmaz eseridir argo da olsa.

1-Cumhur Hacıkara 1946 Mustafaoğlu İstanköy'lü 0/181

2-Mehmet Kambur 1326 Kaptan Eskiçeşme Mahallesi Bodrum 23/B2-3 /114

3-Kemal Özyurt 1328 Eskiçeşme Mahallesi Bodrum 23/AI-3/118

ŞİPŞAKLAR

Gökte yıldız sayılmaz
Çi yımırta soyulmaz
Şu Bodrum'un kızlanın >2
Cilvesine doyulmaz

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar (Lambeye püf der şıpşaklar)

Galeden indim yayan
Mandilim dolu payam
Ser orada ben borda
Dayan Yüreğim dayan >2

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar

Gara dudun garası
İki budun arası
Gız kaldır fisdanını >2
Hava alsın arası

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf der gucaklar

Çayırılar da balgabak (Baçalada balgabak)
Acılır tabak tabak
Sen bal ol da ben gaymak (gız oğlanı >2
görünce)
Yiyeyim barmak barmak (Seyirtti yalınayak)

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar

Tepe başı gedik mi ?
Gız sene bir şe dedik mi?

Bi gececik yatmeynen >2
Gül memeleni yidik mi?

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar

Bi daş atdım camına
Düşdüm mola damına
İmine de garı vemezse >2
Hıyar soksun .mına

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar
2

Meşeden kesdim çamı >2
(Şu dağdan kesdim çamı)
Acamıyım acamı
Umman garı örgetsin
Nasıl .ikerler .mı

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar

Metdabın pençiresi
Pilavın tenciresi
İmine de gariyi sorarsan
Candarma eylencesi >2

Şıpşaklar şıpşaklar >2
Gandile püf der gucaklar

Tumafile minerken
Süse yolu gezerken
İmine de garı yı gördüm
Bazar da .m satarken >2

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile pür der gucaklar >2

Ay gidiyo batmaya
Selam söölen Fatma'ya
Fatma selam isdemez
Gendisi gelir yatmaya >2

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf der gucaklar >2

Bi daş atdım geline
Gelin almaz eline
Vay şu gelinin haline
Düşmüş bahçevan eline >2

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf der gucaklar >2

Dut ağacı değilim
Dut verici değilim
Uzak durma yakın gel >2
Can alıcı değilim

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf der gucaklar >2

Deniz üsdü köpürü
Dalga gayık götürü
Fıstık'çı Ali'yi hapsedtiler >2
Şıpşaklar'dan ötürü

Şıpşaklar şıpşaklar
Gandile püf der gucaklar >2

MEHMET KARBIYIK

Türkkuyusu Mahallesi'nde 1334 yılında doğan Mehmet Karabıyık , alçak gönüllü herkesin sevdiği bir Bodrum'luydu.

Develi lakabıyla tanınan bu kişi içki sohbetlerini çok sever, Bodrum Türkülerini bu gibi sohbetlerde söylerdi. Çok içen, türkülerini söylerken herkesin de kendi bestesi olduğunu söylediği Dübek Havası'yla Sarı da Gabak Kökeni'ni unutmazdı.

DÜBEK HAVASI

Furdun da beni daşınan yedi benim (Furduna beni daşınanKömür gözlüm)
Gözüm de doldu yaşınan (Gözlerim doldu yaşınan)
Ben nerelere gideyim çakır mayam (Ben nerelere gideyim fidan boylum)
(Her nere varsam gülmem ben)
Bu zevdalı başınan (Bu gadersiz başınan)

Hav hav eder köpeyi (Haydindik aman tık tık eder dübeği) >2
Aya dönmüş hayırsızın göbeği (Aya dönmüş orospunun göbeği)

Ay garannık geceler yedi bennim
Yuva da gurmuş böceler (Yuva da tutmuş böceler)
Hiç hatırımdan çıkmıyor yedi bennim
Görüşdüğümüz geceler

Tıt tık eder dübeği (haydinlik aman tık tık eder dübeği) >2
Aya dönmüş hayırsızın göbeği

Atma daşı furursun yedi bennim
Sona da pişman olursun
Aylar geçer yıl geçer de yedi bennim
Gine de benim olursun

Tık tık eder dübeyi (haydindik aman tık tık eder dübeği) >2
Aya dönmüş hayırsızın göbeyi

Beste : Mehmet Karabıyık 1334

SARI DA GABAK KÖKENİ

Sarı da gabak kökeni
Elime gaçdı da diken
Sade güzelim Armitci'nın keloğlan
Keloğlan aşam bize gel oğlan

Alme de atdım nar geldi
Çakır Mayam dar sokaktan yar geldi
Sevik sevik ayrılması yedi bennim
Genç ölümünden zor geldi

Duvarlarda örümcek
Yürem oynuyor yavrim seni görüncek
Aman aman duvarlarda örümcek
Yürem oynuyor yavrim seni görüncek

Söz, Müzik : Mehmet Karabıyık 1324
Türkkuyusu Bodrum

Mehmet Karabıyık bir sevgiliye neler düşündüğünü Sarı da kabak kökeni'nde açıklamaktadır.

Kaynak Kişiler :

- Hevse Salım Köroğlu'nun kızı Tepecik Mahallesi Bodrum 22/A5
- Nazife Kaya, Köroğlu'nun torunu Tepecik Mahallesi Bodrum 4/55-59, 10/A, B6
- Hüseyin Salım 1329 Köroğlu'nun oğlu Tepecik Mahallesi Bodrum 4/57-7/105-10/B1
- Mustafa Ali Salım 1327 Köroğlu'nun oğlu Ortakent Köyü Bodrum 3/157-4/81-5/182-0/53
- Kamil Demir 1331 Cemal oğlu Kuru Köyü Milas 4/55-10/A3
- Kemal Özyurt 1328 Cemal oğlu Eskiçeşme Mahallesi Bodrum 3/118-23/A2
- Seha Ergene 1929 Mustafa oğlu Ortakent Köyü Bodrum 7/101
- Muharrem Akyurt 1320 Mustafa oğlu Ortakent Köyü Bodrum 7/107
- Hasan Dinar 1326 Dedelerden Çarşı Mahallesi 4/56-10/A